

Handelingen

9-10-11-12
- 13-14-15-16-17

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1983-1984

Vergaderingen van februari 1984

MOTORCROSSVERGUNNINGEN TE LILLE

NEDERLANDS TAALGEBRUIK BEDRIJFSWERELD TE BRUSSEL

SAMENWERKINGSVERBAND INZAKE DIJKHERSTELLINGEN

AANPASSING BEGROTING 1983

MIDDELENBEGROTING 1984

UITGAVENBEGROTING 1984

GEVOLGEN TV-RECLAME VOOR GESCHREVEN PERS

FINANCIËLE TOESTAND NEDERLANDSTALIG SOCIAAL-CULTUREEL
VORMINGSWERK

ADVIES EXECUTIEVE SALDI EN LASTEN VAN HET VERLEDEN

BELANGENCONFLICT TAALGEBRUIK OPENBAAR AMBT

MOTIE BETREFFENDE KB 16 DECEMBER 1971

BEGROTINGSTABELLEN

Inhoud

Nr. 9 6 februari 1984

Berichten van verhindering, blz. 259

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 259

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 259

Verslagen

Indiening, blz. 259

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 259

Onderzoek naar de taalgroep, blz. 260

Motie van Orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 260

Sprekers : de heren J. Van Elewycq, P. Van Grembergen, G. Verhaegen, L. De Grève

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag aan de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de betwisting omtrent vergunningen voor motorcrossoefenritten en -wedstrijden te Lille, blz. 260

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over mogelijke **overheidsinitiatieven** ter bevordering van een keurig Nederlands taalgebruik in de bedrijfswereld te Brussel, blz. 261

Vraag van de heer F. Vermeiren tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de samenwerking tussen de Koninklijke Commissie voor monumenten en landschappen en de Dienst voor kolenafoerkanalen inzake herstelling van sommige dijken, blz. 262

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking, blz. 263
Sprekers : de heren H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en

begroting ; C. De Clercq, verslaggever ; F. Vermeiren, verslaggever ; G. Verhaegen, L. De Grève, J. Van Elewycq, P. Van Grembergen, mevrouw L. Detiège, de heren R. Maes, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Minister van economie en werkgelegenheid

Economie en werkgelegenheid, blz. 295
Sprekers : de heren E. Bockstal, verslaggever ; O. Van Ooteghem, L. Dhoo-re, A. Denys, W. Desayere, N. De Batselier, P. Deprez, F. Debussère, H. Van Rompaye, A. De Beul, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Minister van economie en werkgelegenheid

Regeling van de werkzaamheden, blz. 324

Nr. 10 7 februari 1984
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 325

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Binnenlandse aangelegenheden, blz. 325
Sprekers : de heren P. Tant, verslaggever ; J. Desseyn, E. Vankeirsbilck, G. Temmerman, F. Vermeiren, C. Marchand, L. Dhoo-re, J. De Seranno, J. Verniers, M. Galle, Gemeenschapsminister van binnenlandse aangelegenheden

Regeling van de werkzaamheden, blz. 345

Nr. 11 7 februari 1984
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 347

Ontwerp van decreet houdende aanpassing

van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Gezondheidsbeleid, blz. 347
Sprekers : mevrouw C. Smitf, verslaggever ; de heren G. Anthuenis, H. Van Wambeke, W. Peeters

Voorstel van resolutie van de heren J. Van Elewycq en N. De Batselier betreffende het advies van de Vlaamse Executieve van 23 januari 1984 inzake het wetsontwerp betreffende de saldi en de lasten van het verleden van de Gemeenschappen en de Gewesten en de nationale economische sectoren - 236 (1983-1984) - Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 355
Sprekers : J. Van Elewycq, L. De Grève, P. Van Grembergen, G. Verhaegen

Motie voorgesteld door de heren P. Van Grembergen en J. Van Elewycq betreffende een belangenconflict - 237 (1983-1984) - Nr. 1

Indiening, blz. 357
Spreker : de heer P. Van Grembergen

Ontwerp van decreet houdende de aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)
Gezondheidsbeleid (Voortzetting), blz. 358
Sprekers : de heren A. Diegenant, E.

De Groot, L. Hancké

Motie voorgesteld door de heren P. Van Grembergen en J. Van Elewyck betreffende een belangenconflict
- 237 (1983-1984) - Nrs. 1

Bespreking, blz. 362

Sprekers : de heren A. De Beul, L. Van den Bossche, F. Baert, G. Verhaegen, L. De Grève

Hoofdelijke stemming blz. 366

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Gezondheidsbeleid (Voortzetting), blz. 368

Sprekers : de heren D. Vervaeke, J. Valkeniers, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid ; W. Peeters, E. De Groot, mevrouw C. Smitt

Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, blz. 375

Sprekers : mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, verslaggever ; de heren J. Leclercq, J. De Seranno, mevrouw M. Smet, de heren F. Verberckmoes, J. De Mol, F. Geyselings, L. Vanvelthoven, mevrouw J. De Loore-Raeymaekers, de heren F. Debussere, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud

Regeling van de werkzaamheden, blz. 404

Nr. 12 8 februari 1984
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 405

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 405

Ontwerp van decreet houdende aanpassing

van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en waterbeleid, blz. 405

Sprekers : de heren C. Marchand, verslaggever ; J. Bosmans, L. Vanvelthoven

Motie van Orde

Regeling van de werkzaamheden, blz. 410
Sprekers : de heer J. Ramaekers

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en waterbeleid (Voortzetting), blz. 411

Sprekers : de heren M. Capoen, mevrouw J. De Loore-Raeymakers, de heren P. Matthys, D. Vervaeke, J. Sleenckx, F. Geyselings, C. Marchand, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs

Regeling van de werkzaamheden, blz. 429

Nr. 13 8 februari 1984
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 431

Ingekomen stukken, blz. 431

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Onderwijs, blz. 431

Sprekers : de heren F. Piot, verslaggever ; A. Laridon, C. Moors, R. Windéls, M. Heugebaert, F. Geyselings, L. Van den Brande, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs ;

Huisvesting, blz. 447

Sprekers : de heren J. Ansoms, H. De Loor, O. Meytjens, A. Coppeters, W. Taelman, J. De Seranno, M. Olivier, J. De Mol, Theo Kelchtermans, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting

Culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van de invoering van de TV-reclame voor de geschreven pers

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de rechtsonzekerheid en de benarde financiële toestand voor het nederlandsstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijkssubsidiering voor het Nederlandsstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen

Algemene bespreking, blz. 475

Sprekers : de heren E. Beysen, P. Peeters, mevrouw L. Detiège, de heren J. Caudron, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeen-

schapsminister van cultuur, M. Olivier, W. Seeuws, H. Weckx

Regeling van de werkzaamheden, blz. 491

Nr. 14 **9 februari 1984**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 493

Interpellaties (R.v.O. art. 67)
Indiening, blz. 493

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 6 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 8 (1983-1984) — Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van de invoering van TV-reclame voor de geschreven pers

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de rechtszekerheid en de benarde financiële toestand voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijks-subsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 493

Sprekers : de heren E. Beysen, verslaggever ; I. Van Belle, A. De Beul, P. Breyne, L. Van den Bossche, G. Verhaegen, J. Van Elewyck, A. Diegenant, M. Decoster, R. Declercq, K. Dillen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 514

Nr. 15 **9 februari 1984**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 517

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 6 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 8 (1983-1984) — Nrs. 1 (Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van TV-reclame voor de geschreven pers

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de rechtsonzekerheid en de benarde financiële toestand voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijks-subsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 517

Sprekers : de heren O. Meyntjens, C. De Clercq, E. Desutter, P. Van Grembergen, D. Vervaet, E. Beysen, J. Van Elewyck, R. Windels, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, W. Seeuws, mevrouw L. Detiège, de heer L. Vandenbossche, H. Weckx

Buitenlands beleid, blz. 551

Sprekers : de heer C. De Cooman, verslaggever, mevrouw L. Detiège, de heren H. Weckx, E. Beysen, P. Van Grembergen, K. Dillen, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren H. de Bruyne, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 568

Samenstelling van commissies

Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 568

Regeling van de werkzaamheden, blz. 568

Nr. 16 **10 februari 1984**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 569

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 6 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 8 (1983-1984) — Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Bijstand aan personen, blz. 569

Sprekers : mevrouw W. Demeester-De Meyer, verslaggever, de heren M. Vandenhove, L. Dhoore, J. Somers, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren L. Hancké, A. Diegenant, W. Seeuws, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnzorg

Regeling van de werkzaamheden, blz. 592

Nr. 17 **10 februari 1984**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 593

Advies van het Overlegcomité regering-Executieven

Indiening en verwijzing, blz. 593

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984

- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)
Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 593

Spreker : de heer H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting

Motie betreffende een belangenconflict
Indiening en bespreking, blz. 595

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze bespreking, blz. 596

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 597

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 597
Sprekers : de heren J. Van Elewyck, F. Baert, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, **Gemeenschaps**minister van cultuur, P. Van Grembergen

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking, blz. 606
Sprekers : de heren J. Van Elewyck, P. Van Grembergen

Hoofdelijke stemming, blz. 608

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Hoofdelijke stemming, blz. 610

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Aangehouden stemmings, blz. 6 12
Sprekers : de heren G. Verhaegen, A. Bourgeois, J. Somers, H. Schiltz, **Gemeenschaps**minister van financiën en begroting, R. De Wulf, **Gemeenschaps**minister van **gezondheids**beleid

Motie van orde

Beroep op het reglement, blz. 618

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer O. Van Ooteghem tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over het besluit van 13 juli 1983 van de Vlaamse Executieve tot wijzi-

ging van het koninklijk besluit van 16 december 1971 tot bepaling van de werken en handelingen die vrijgesteld zijn ofwel van de bemoeiing van de architect, ofwel van de bouwvergunning, ofwel van het eensluidend advies van de gemachtigde ambtenaar

Hoofdelijke stemming, blz. 618
Sprekers : de heren O. Van Ooteghem, V. Anciaux, A. De Winter

Motie voorgesteld betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française op 9 februari 1984 ingediend voorstel van decreet „**assurant** la protection de l'usage de la langue française pour les mandataires publics d'expression française”. CCF-stuk 136 (1983-1984) - N° 1

Hoofdelijke stemming, blz. 619
Spreker : de heer O. Van Ooteghem

Regeling van de werkzaamheden, blz. 620

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 62 1

VOORZITTER : mevrouw G. Devos,
Eerste Ondervoorzitter.

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

H. Boel, C. Boeraeve-Derycke, A. Bogaerts, J. Gabriels, R. Peeters, M. Van Herreweghe, M. Van Puymbroeck, J. Wyninckx ; gezondheidsredenen.

W. Kuijpers ; buitenslands.

G. Bossuyt, J. De Bremaeker, A. De-neir, R. Hostekint, G. Marmenout, P. Van Der Niepen, F. Van Steenkiste ; ambtsverplichtingen.

W. Van Renterghem ; familieverplichtingen.

VOORSTEL VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingediend :

— Voorstel van decreet van de heer L. Dhooze C.S. houdende maatregelen ter bevordering van een positief ge-

meentelijk migrantenbeleid.
Verwezen naar de Commissie voor binnenlandse aangelegenheden.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983

— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984

— 6 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984

— 8 (1983-1984) — Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4

— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67, 9)

ONDERWIJS

De Voorzitter : Wij behandelen nu de tweede materie waarvoor Minister Lenssens bevoegd is, met name onderwijs.

De heer Piot, verslaggever, heeft het woord.

De heer F. Piot, verslaggever (*op de tri-*

bune) : Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de Commissie voor onderwijs heeft dit jaar niet de haast rituele vraag gesteld hoever men nu precies is gevorderd in de richting van de communautarisering van het onderwijs. Zij heeft zich wijselijk beperkt tot het onderzoek van de artikelen in de ontwerp-begroting die betrekking hebben op de onderwijsmateries, welke volgens de huidige stand van zaken effectief door de Gemeenschapsminister worden beheerd.

Het debat heeft zich gekristalliseerd rond enkele punten en werd overigens gekenmerkt door een open en verhelderende gedachtenwisseling onder de belangstellende leden van de Commissie en Gemeenschapsminister Lenssens, die alle vragen op uitvoerige wijze heeft beantwoord.

In de lijn van de vroegere besprekingen in de schoot van de Commissie en in deze vergadering en rekening houdend met een algemene sociale bezorgdheid rond de vorming van de jongeren, werd vooreerst aandacht besteed aan het beleid inzake de studietoelagen.

Ter zake werd namelijk, meer bepaald ten aanzien van het hoger onderwijs, een grondige wijziging ingevoerd bij beslissing van de Vlaamse Executieve van 30 juli 1983. Deze maatregel strekte ertoe de toelaatbaarheid tot de studietoelagen precieser te formuleren, doch voorzag tevens in een nieuw uitkeringsstelsel op grond van een grotere proportionaliteit, zodat de toegekende studietoelage nauwer aansluit bij het reële inkomen van de

PVV-Volksvertegenwoordiger M. Heughebaert

ouders of van de gehuwde en zelfstandige student.

De Gemeenschapsminister heeft dit stelsel verdedigd, omwille van de voordelen die het biedt.

– Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de eerstejaarsstudenten en de studenten uit de hogere jaren.

– Binnen het globale beschikbare krediet kan worden overgegaan tot een zekere herverdeling ten gunste van *de lagere inkomens.

– Aan extra lage inkomensstrekkers kan een uitzonderlijke studietoelage worden toegekend.

– De leeftijdsgrens van 30 jaar werd opgeheven, wat meer mogelijkheden biedt voor het tweede-kansonderwijs.

Overigens zal er over enkele maanden tot een grondige evaluatie worden overgegaan en zullen desnoods correcties worden aangebracht. Bovendien heeft de Minister aangestipt dat er in de toekomst zal moeten voor ge-

waakt worden dat de studietoelagen geleidelijk aangepast worden aan de stijgende levensduurte in de voorbije vijf jaar en er zal moeten naar gestreefd worden de minimumgrens geleidelijk aan te passen aan de grens van het socio-vitaal minimum. De Commissie was het uiteraard met deze visie eens.

Wat de studietoelagen voor het secundair onderwijs betreft heeft de Minister bevestigd dat hieraan meer aandacht zou geschonken worden dan in de voorbije jaren het geval was. In de Commissie zijn stemmen in dezelfde zin opgegaan. Geconstateerd werd dat een financiële bijdrage hoegenaamd niet overbodig is in een niveau van het onderwijs waarvan vaak ten onrechte gedacht wordt dat het door volgestrekte kosteloosheid wordt gekenmerkt.

In meer algemene zin werd ten slotte gesteld dat recente wijzigingen in de fiscale wetgeving zullen moeten in acht genomen worden bij het preciseren van het beleid inzake studietoelagen.

Dan kom ik tot het zeevisserijonderwijs dat de aandacht van de Commissie heeft weerhouden. De herstructurering van het zeevisserijonderwijs waarover in de Commissie uitvoerig werd gedebatteerd in de voorbije twee jaar, is thans in het stadium van de verwezenlijking getreden.

Op 28 juli 1983 werd het herstructureringsplan goedgekeurd door de Vlaamse Executieve. Concreet gevolg hiervan is voor de leerlingen dat zij bij het beëindigen van hun studies voortaan zullen beschikken over een volwaardig diploma van lager secundair onderwijs.

De aangewezen maatregelen werden getroffen of maken thans het voorwerp uit van uitgebreid overleg met de betrokken instanties ten einde de leerprogramma's inhoudelijk te stofferen en verder uit te werken.

De Commissie heeft zich verheugd in de ernstige onderwijsvernieuwing die aldus ingezet werd. Anderzijds werd er nadrukkelijk op gewezen dat het vernieuwingsproces moet doorgetrokken worden naar het zeevisserijonderwijs met beperkt leerplan, naar de bij-

scholing voor volwassenen, naar de bestendige opleiding van leraren en instructeurs en in het kader van de verlengde leerplicht, naar het organiseren van deeltijdse opleidingsvormen.

Aan diverse problemen betreffende het kunstonderwijs werd de ruimste aandacht besteed.

Uw rapporteur heeft gepoogd de tamelijke gedetailleerde bespreking zo nauwgezet mogelijk weer te geven in het geschreven verslag. Het is wellicht overbodig hierover andermaal uit te weiden.

Het kan volstaan aan te stippen dat de algemene bezorgdheid is gericht op het waarborgen van de kwaliteit van het kunstonderwijs, zowel in de muziek als in de plastische kunsten, ondanks de maatregelen die zich opdringen met het oog op de beheersing van de uitgaven en de herverdeling van de beschikbare arbeid.

Tevens werd gewezen op de urgente nood aan hervorming van het hele hogere kunstonderwijs. Partiële maatregelen konden reeds getroffen worden ; over de globale hervorming wordt van mei van dit jaar af het gewenste overleg met de betrokken kringen aangevat, zo werd in de Commissie door de Minister meegedeeld.

Ten slotte, als vierde belangrijk punt van de bespreking in de Commissie : de beroepsopleiding, met twee lussen.

Het belangrijke Invomec-project dat vorig jaar startte, is in zijn tweede stadium getreden. Het team van vier leden dat in 1982-1983 een speciale initiatie kreeg, is thans belast met de opleiding van een dertigtal docenten in electronica uit de Vlaamse universiteiten en de industriële hogescholen. Volgend jaar zullen deze docenten in een derde fase, op hun beurt, in hun respectieve instellingen, de verworven kennis overdragen aan hun studenten. Aldus wordt een belangrijke bijdrage geleverd tot de technologische vooruitgang.

Inzake de vorming van ongeschoolde en laaggeschoolde jongeren werden de vorig jaar vooropgestelde projecten inmiddels, weliswaar met een ze-

Piot

kere vertraging, op gang gebracht. Ze moeten deze jongeren, die in grote mate worden getroffen door werkloosheid, een grotere zelfredzaamheid en sociale weerbaarheid bij brengen, en hun tevens een zekere aansluiting bij bepaalde beroepsopleidingen bezorgen.

Het betreft hier innoverende initiatieven die uiteraard na een grondige evaluatie zullen worden aangepast, en in de mate van het mogelijke, uitgebreid.

Geachte collega's, het betreft ook een in sociaal opzicht hoogst verantwoord initiatief dat alle lof waard is.

Er mag nog heel even worden aangestipt dat in de Commissie aandacht werd besteed aan de in ruime kringen gewaardeerde activiteiten van de dienst schriftelijk onderwijs. De geactualiseerde informatie hieromtrent, die door de Minister aan de Commissie werd beloofd, werd als bijlage gevoegd aan het gedrukte verslag, waarnaar ik de belangstellenden verwijs.

Dames en heren, de Commissie voor onderwijs heeft de betreffende artikelen uit de ontwerpbegroting unaniem goedgekeurd. Ik nodig u uit eenzelfde houding aan te nemen. (Algemeen **ap-
plaus**)

Mevrouw De Voorzitter : De heer Laridon heeft het woord.

De heer A. Laridon (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, allereerst dank ik collega Piot en feliciteer hem voor zijn uitstekende samenvatting van de besprekingen die in de Commissie hebben plaatsgehad.

Mijn uiteenzetting in dit debat zal achtereenvolgens handelen over studiebeurzen en -toelagen, over de kansarmen, over de **communautarisering** en de relaties tussen de netten, over het onderwijs en de **taalwetgeving**, over het kunstonderwijs en over de verlengde leerplicht.

Het bedrag dat in de begroting 1984 is ingeschreven voor studiebeurzen en -toelagen - 2.403,9 miljoen frank - maakt deel uit van de zogenaamde

kleine dotatie waarvan sprake is in artikel 7 van de gewone wet van 9 augustus 1980 op de staatshervorming, kleine dotatie die in principe wordt bepaald volgens de behoeften. Deze kleine dotatie dient aldus in principe door de nationale regering volgens objectieve „**behoefte**”-delers over de beide Gemeenschappen te worden verdeeld.

Gelet op de nauwe betrokkenheid van elke Gemeenschap en op het belang van de aldus toebedeelde bevoegdheid voor het onderwijsbeleid in elke Gemeenschap, zouden in principe de beide Gemeenschappen tot overleg met de nationale regering dienen te worden uitgenodigd.

Het is ons niet duidelijk of zulk overleg, in het Overlegcomité - nationale regering - Executieven, plaatsgevonden heeft en op welke criteria de huidige verdeling gebeurde.

In principe stellen we sinds het effectief worden van de staatshervorming in 1981, een status-quo vast, wars van elke maatschappelijke en **demografische** behoefte in beide Gemeenschappen.

Meer nog : in 1983 heeft de nationale regering de leerplicht verlengd en de opvulling hiervan met betrekking tot de **onderwijsvormen** gewijzigd. Werd de Vlaamse Regering hierover geconsulteerd, inzonderheid met het oog op de financiële consequenties inzake de studietoelagen ? Theoretisch zouden meer gegadigden zich hier dienen aan te bieden, gelet op de bijzondere doelgroep - kansarmen, kinderen met schoolmoeheid - waarvoor de hervorming van 1983 bedoeld is.

Deze vraag geldt trouwens ook voor de culturele sector, in die mate dat ook vorming en opleiding buiten het onderwijs in aanmerking komt voor de leerplicht.

Men kan vrezen dat zonder overleg noch consultatie, de nationale regering haar hervorming heeft doorgevoerd en een gedeelte van de **meerkost** aan de Gemeenschappen heeft opgedragen, zonder bij komende financiële middelen ter beschikking te stellen van de Gemeenschappen.

De passiviteit van de betrokken Mi-

nisters bij de bepaling van de financiële middelen voor de Vlaamse Gemeenschap dient betreurd te worden. In welke mate kan dit nog verholpen worden en wat is de **meerkost** van de leerplichtverlenging inzake studiebeurzen ?

De passiviteit van de nationale regering uit zich echter ook nog op een ander vlak. De fiscale gunstmaatregelen van de nationale regering, geldig vanaf 1984 (wet van 28 december 1983) hebben het nieuwe systeem van studietoelagen voor het hoger onderwijs ontredderd. Zowel inzake de toelaatbaarheid tot het systeem als inzake het bedrag van de toelage, wordt in principe het reeds belastbaar inkomen in aanmerking genomen.

De amnestiemaatregelen van de nationale regering hebben echter voor bepaalde groepen een verlaging van dit netto-belastbaar inkomen voor gevolg. Hierover werd u reeds, langs de weg van de parlementaire vragen, naar uw mening gevraagd. Wij kregen echter geen afdoend antwoord tot nu toe.

De kunstmatige vermindering van het netto-belastbaar inkomen van bepaalde groepen van belastingplichtigen (bezitters van onroerend goed, trekkers van intresten . . .) tast de essentie van het systeem aan, zodat kan gevreesd worden dat, gelet op de beschikbare middelen, deze operatie ten **nadele** van de kleinste inkomens zal uitvallen.

Werd dienaangaande met de nationale regering, al dan niet op eigen initiatief, overleg gepleegd voor het opstellen van de nieuwe wet en dit vooral met betrekking tot hoofdstuk IV, art. 74, waarbij regels worden vooropgesteld inzake de meldingsplicht inzake sociale voordelen van de roerende inkomsten ?

Wat de studietoelagen betreft, moet worden opgemerkt dat uit de activiteiten van de Hoge Raad voor Studietoelagen van de jongste jaren en de onderzoeken van het HIVA naar de kostprijs van het studeren duidelijk is gebleken dat de behoeften zeer ernstig werden onderschat. Als het verlenen van studietoelagen tot doel heeft te voorkomen dat iemand wordt **afge-**

Laridon

remd in zijn studiemogelijkheden wegens een tekort aan financiële middelen, dan schiet het huidige stelsel met zijn actuele budgettaire mogelijkheden schromelijk tekort.

Het is ten eerste te betreuren dat de verantwoordelijken van de administratie een bezuinigingspolitiek hebben gevoerd op een ogenblik toen er nog geld voorhanden was om beter aan de reële behoeften te beantwoorden.

In het kader van een gebrek aan financiële mogelijkheden dient naar alternatieve oplossingen te worden gezocht. We geven enkele suggesties respectievelijk voor het hoger en voor het secundair onderwijs.

Wat het hoger onderwijs betreft, worden momenteel gezinnen met studerende kinderen langs drie wegen door de overheid gesubsidieerd, namelijk door het verlenen van studietoelagen en van kinderbijslagen en door een vermindering op de personenbelasting.

Studietoelagen worden enkel verleend aan minvermogenen. De twee andere vormen van tegemoetkoming staan los van het inkomen.

Het gebrek aan budgettaire mogelijkheden verplicht de regering ertoe de inkomensgrens die recht geeft op een studietoelage onverantwoord laag te houden, terwijl de maximumtoelage, voor de zeer lage inkomens absoluut niet volstaat om de reële studiekosten te dekken.

Als de middelen in zo sterke mate ontbreken dat voor de werkelijk kansarmen het doel van de wetgeving niet kan bereikt worden, dan pleiten wij er voor de drie vormen van overheids-subsidies aan studenten op elkaar af te stemmen en gezamenlijk afhankelijk te maken van de financiële mogelijkheden van het gezin. Zij kunnen samen één toelage vormen die wordt uitgekeerd aan de student, zoals nu trouwens, maar die dan een substantiële financiële hulp betekent voor de studenten waarvan de ouders hun studies niet kunnen betalen.

Wat het secundair onderwijs betreft

is het een oud zeer dat er in het secundair onderwijs vele kleine studietoelagen worden uitbetaald die dus ook maar weinig baat bijbrengen aan werkelijk minvermogenende gezinnen.

De Hoge Raad voor Studietoelagen heeft er voor geopteerd de mogelijkheid van een selectiviteit in te voeren. Dit veronderstelt dat we er een duidelijke kijk op hebben wat we onder democratisering van het onderwijs op secundair niveau verstaan, en dat we van daaruit onze prioriteiten bepalen.

In de Hoge Raad werd eveneens de vraag gesteld of het efficiënter kan zijn de directe financiële hulp aan de gezinnen, die zeer beperkt is, inzake het secundair onderwijs te vervangen door vormen van dienstverlening die op hetzelfde doel van democratisering van het onderwijs zijn afgestemd.

Over deze kwestie bestaat geen klaarheid. Het is echter zo duidelijk dat de honderden miljoenen in het secundair onderwijs inefficiënt worden besteed, dat het hoog tijd wordt de discussie over een betere besteding in de Hoge Raad terug op te nemen.

Van het kabinet zou opnieuw een stimulerende rol moeten uitgaan om deze problemen van de studietoelagen van het hoger en het secundair onderwijs aan te vatten.

Mijnheer de Minister, een tweede hoofdstuk handelt over de kansarmen.

De toegang tot het onderwijs wordt voor zwakkere groepen bemoeilijkt door de hoge kosten en door de drempelvrees. Ook doorsijpelen daarenboven de dominerende waarden van de samenleving het onderwijs.

De sociale weerbaarheid wordt afgezwakt en er ontstaat een functioneel analphabetisme: dit betekent machteloosheid en onzekerheid in het sociale verkeer.

De Gemeenschappen, welke in principe de volheid van bevoegdheid bezitten inzake onderwijs, zijn aldus primair verantwoordelijk voor het verlenen van middelen, welke een minimale basisvorming garanderen.

Het spreekt vanzelf dat coördinatie en

een globale aanpak van de educatie een noodzaak is. Niet alleen institutioneel, doch ook op het vlak van de sociale voorzieningen dienen maximale inspanningen te worden geleverd.

Deze globale aanpak missen wij op dit ogenblik. Samenwerking en coördinatie van departementen en middelen, met het oog op het realiseren van het basisobjectief inzake het aan iedereen verlenen van een minimale basisvorming, zijn eerder toevallig en sporadisch te noemen.

Wat zijn immers de planmatige inspanningen van de bevoegde Minister of Ministers van onderwijs, cultuur, welzijnzorg enzovoort ter zake met betrekking tot:

1. het propageren van een verscheidenheid van culturele modellen in het pedagogische materieel;
2. de sensibilisering en de vorming van leerkrachten met het oog op deze bijzondere doelgroep van de kansarmen;
3. de positieve discriminatie inzake onderwijsaanbod in kansarme buurten;
4. de toegankelijkheid van parascolaire activiteiten;
5. de problemen rond school en beroepsleven;
6. de financiële tegemoetkoming.

Wat inzonderheid het stelsel van studietoelagen betreft, buiten de kritiek die men algemeen kan voeren ten aanzien van de overheidsmaatregelen inzake het fiscale regime en de gevolgen daarvan, dient inzonderheid terug onderstreept te worden dat:

- a. de modaliteiten voor de toekenning van studiebeurzen dienen aangepast te worden, zodat eerst en vooral de minstbedeelden ervoor in aanmerking komen – niet in hoofdzaak een verdeling volgens gezinsgrootte, temeer daar deze laatsten erin slagen de studiekosten te drukken, waarschijnlijk door dubbel gebruik van schooluitrusting;
- b. de beurzen dienen berekend te worden in functie van de reële kosten

Laridon

van elk type van onderwijs.

Dienaangaande dient herinnerd aan het feit dat het onderzoek, weerom toevertrouwd aan het Hoger Instituut van de Arbeid te Leuven inzake de studiekosten in het secundair onderwijs, een dringende herziening van het stelsel der studietoelagen impliceert.

Wat zijn de beleidsintenties van de Minister ter zake ?

Terloops **weze** ook benadrukt dat de voorlichting naar de kansarmen toe dient te worden geïntensifieerd. Het betreft in casu het ganse pakket van sociale voorzieningen, zoals studiebeurzen, sociale dienstverlening, bijkomende vergoedingen, en dergelijke.

Het is trouwens opmerkelijk dat bij de evaluatie van de studiekosten en het systeem van studietoelagen bijna 25 procent der ouders met het systeem van studietoelagen niet bekend zijn.

Vooraf de groep van ongeschoolde arbeiders scoort hier hoog.

Wanneer verder gepeild wordt naar kennis omtrent vereisten, **aanvraag**-modaliteiten en bedragen, blijft meer dan de helft van de ouders het antwoord schuldig.

Volgens mij bestaat hier te weinig informatie en moet degelijk aan een oplossing voor dit probleem worden gewerkt.

Ten **slotte** dient ook dringend het probleem aangepakt te worden van het instellen van beurzen voor **niet-klas**sieke vormen van onderwijs, zoals het tweede-kansonderwijs.

Is het mogelijk dat ook hier de Minister zijn beleidsintenties voor 1984 zou preciseren, daar de budgettaire voorstelling van zaken ons ter zake niet verder helpt.

Een volgend hoofdstuk gaat over de communautarisering. Inzake de **communautarisering** van het onderwijs dient in hoofdzaak vastgesteld te worden dat, ondanks de beleidsverklaring van 1982 van de Vlaamse Executieve,

tot op heden het dossier quasi niet geëvolueerd is op het terrein van de bevoegdheidsuitoefening.

De bezetting door twee **CVP-ministers** van het onderwijsveld, één nationaal en één communautair, heeft de voorgeschatelde verwachtingen niet ingelost. Dat zou veel vlugger gegaan zijn indien de twee Ministers, de Minister van de Executieve en de nationale Minister, die bevoegd zijn voor het onderwijs ieder tot een andere partij zouden hebben gehoord. Dan zou een reële communautarisering misschien wel vlugger worden bereikt.

Deze monopoliepositie voor heel dit terrein heeft daarentegen de **marginalisering** van de **bevoegdheidsuitoefening** door de Gemeenschapsminister nog benadrukt.

De **heer C. Moors** : Mijnheer Laridon, u bent nog niet zo lang geleden geëvolueerd naar deze stelling.

De **heer A. Laridon** : Dat is misschien juist. Men is nooit te oud om te leren.

Het is echter wel altijd de stelling geweest van de Vlaamse Socialisten dat de grondwetsherziening van 1980 integraal moest worden uitgevoerd. Wij hebben er altijd op gestaan dat artikel **59bis, § 2, 2°**, waarin de bevoegdheden zeer duidelijk worden bepaald, wordt toegepast. Heden stellen wij vast, meer dan vroeger, dat de nationale Minister bepaalde bevoegdheden naar zich toetrekt. Misschien is dat te verklaren door karakteriële verschillen tussen de ene en de andere Minister. Iedereen die objectief wil zijn zal eerlijk erkennen dat de nationale Minister heden neiging heeft om onderwijszaken eerder nationaal te houden en de bevoegdheden van de **Gemeenschapsminister** eerder te beperken, wat en beetje in tegenstrijd is met de stelling die de Vlaamse CVP altijd heeft gehuldigd.

De **heer C. Moors** : Hier wil ik twee zaken op antwoorden.

Ten eerste herinner ik mij zeer duidelijk dat u artikel 59bis altijd zeer beperkend hebt geïnterpreteerd. De jongste tijd stellen wij vast dat uw interpretatie ruimer wordt. Dat is duidelijke

lijkt. Daarbij hebt u altijd waarborgen gevraagd, maar dat is een ander punt.

Ten tweede heb ik het over de **bevoegdheidsverdeling** tussen de nationale Minister en de **Gemeenschapsminister**. Vroeger waren die bevoegdheden steeds in één persoon verenigd, zodat een praktische taakverdeling van wat er moet gebeuren op nationaal gebied en in de toenmalige **Gemeenschapsraden** veel gemakkelijker was. Nu zijn er twee personen, wat uiteraard problemen van praktische aard meebrengt. Ik zal straks enkele voorbeelden uit de praktijk aanhalen, waaruit blijkt dat het niet steeds eenvoudig is, zoals de bijscholing.

De **heer A. Laridon** : Mijnheer Moors, u zal van mij aanvaarden dat wij altijd zeer duidelijk artikel **59bis**, paragraaf **2, 2°**, volgens de gegevens van senator Van Bogaert hebben geïnterpreteerd.

De **heer C. Moors** : U was er steeds voorstander van dat bijvoorbeeld het universitair onderwijs **gemeenschaps**-materie zou blijven.

De **heer A. Laridon** : Dat universitair onderwijs, mijnheer Moors, is een probleem dat nogal twijfelachtig is, dat moet ik eerlijk toegeven, ook in die zin dat het universitair onderwijs schoolpactrepercussies kan hebben. Op dat vlak is altijd zeer duidelijk gesteld geweest dat alle problemen die schoolpactrepercussies hebben en die de schoolvrede in het gedrang kunnen brengen, nationaal blijven. Wat de bevoegdheid van de Gemeenschappen betreft denk ik hier bij voorbeeld aan de programma's, aan de pedagogische aangelegenheden, aan de installatie van adviesraden in het raam van de organisatie van het hoger onderwijs, kortom aan een hele reeks aan de **Gemeenschapsminister** toevertrouwde bevoegdheden, waar vandaag opnieuw discussies over gevoerd worden, wat vroeger niet het geval was. Dat gebeurt misschien een beetje omdat – ik herhaal het – de twee Ministers tot dezelfde politieke partij behoren. dat speelt daar zeker een rol in. Zij zullen er alles op zetten om in het eigen huishouden de vrede te bewaren, die vrede niet te laten verstoren en de familiezaken zo gesmeerd mogelijk te laten verlopen. Wij erkennen

Laridon

en begrijpen dat, maar dat mag geen aanleiding geven tot het verminderen van de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister.

In het Overlegcomité komen geen zaken aan bod op initiatief van de Gemeenschapsminister, hoewel Vlaanderen in zijn belangen getroffen kan worden, onder meer door maatregelen van de nationale regering.

Het initiatief tot **contingentering** per net van een aantal gedetacheerde leerkrachten, onder meer actief in de parascolaire sector, is een treffend voorbeeld van een **belangenaangelegenheid**.

U moet niet denken, mijnheer de Minister, mijnheer Moors, dat wij vandaag pleiten voor een communautaire far-west inzake onderwijsbeleid, integendeel : voor ons is onderwijs een te belangrijke aangelegenheid om het over te laten aan institutioneel getrek en gesleur dat het beleid niet dient.

Maar deze positieve opstelling mag echter geen afbreuk doen aan de communautarisering van het onderwijs, waar het huidig status-quo sinds 1981 ons inziens onaanvaardbaar is.

Ten einde de belangenconflicten zoveel mogelijk uit de weg te gaan, is het niet aangewezen tussen de nationale Minister en de Vlaamse Executieve tot een volwaardig en gestructureerd gesprek te komen.

Wat inzonderheid het Rijksonderwijs betreft, zouden wij graag het standpunt van de Gemeenschapsminister vernemen inzake de bevoegdheid van de Gemeenschap als inrichtende macht.

Dat is tot vandaag nog steeds niet duidelijk. Welke uitvoeringsmodaliteiten dienen nog dringend vervuld te worden opdat het onderwijs op staatskosten door de Gemeenschap kan uitgeoefend worden ?

Inzake het zeevisserij-onderwijs dient een uitvoeringsbesluit, in Minister-raad overlegd, genomen krachtens artikel 12 van de bijzondere wet. Dat is intussen misschien reeds gebeurd ?

Minister J. Lenssens : Jawel, mijnheer Laridon.

De heer A. Laridon : Goed.

Het verwondert mij echter een beetje, mijnheer de Minister – hier komen wij opnieuw op het terrein van de bevoegdheidsgrenzen en de heer Moors zal mij hierover misschien uitleg kunnen verschaffen – dat het havengericht onderwijs, waarvan onlangs in de pers gewag werd gemaakt, een materie voor de Gemeenschapsminister zou zijn, met name de cursussen die te Brugge zullen worden ingericht in verband met de haven van Zeebrugge. Het gaat hier om een pilootproject dat voorziet in de concrete samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven en dat gericht is op jongeren tussen 18 en 25 jaar, waarvan een groot gedeelte werkloos is. Er wordt dus daar een soort havengericht onderwijs aangekondigd door Minister Coens.

— De heer Pede, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op.

Ik meen dat hier duidelijk het terrein wordt betreden van de Gemeenschapsminister en dat het havengericht onderwijs iets is dat zeker door u, mijnheer de Minister, zou moeten worden ingericht en niet door de nationale Minister.

Wat de parascolaire sector betreft, hebben wij de indruk dat de afbraakpolitiek die tegen het Rijksonderwijs nationaal wordt gevoerd, hier een verlengstuk dreigt te vinden. Ik hoop dat ik mij vergis, maar de schoolsport en de audio-visuele middelen in het Rijksonderwijs dreigen stilaan te verdwijnen in de zogenaamde pluralistische initiatieven.

Wat op essentiële vlakken niet mogelijk blijft te zijn inzake samenwerking en collectief gebruik uit zuilgerichte overwegingen, lijkt plots wel te gaan wanneer het er op zou aankomen de eigen middelen van het Rijksonderwijs te verdelen over alle netten.

Ik weet dat ik van u de verzekering heb gekregen dat de middelen voor schoolsport voor het Rijksonderwijs ongewijzigd zullen blijven.

Ik hoop alleen maar dat het feit dat er twee netten bijgekomen zijn u deze

politiek zult voortzetten en dit in de komende jaren geen aanleiding zal zijn om eventueel wat tot nu toe verworven was door het ROOS te verminderen, juist omdat er andere initiatieven, andere netten zijn. Wij hebben daartegen zeker geen bezwaar, maar het mag niet ten koste zijn van het Rijksonderwijs.

Minister J. Lenssens : Ik bevestig wat ik in de Commissie heb gezegd, meer bepaald dat ROOS in het begrotingsjaar 1984 integraal het bedrag zal ontvangen dat het in 1983 heeft ontvangen. Het is niet omdat kredieten ingeschreven zijn op één begrotingsartikel dat er een wijziging komt in de interne verdeling.

Ik bevestig ook dat het protocol dat tussen de schoolsportfederaties werd afgesloten richtinggevend zal zijn, zó niet exclusief, voor de interne verdeling van het beschikbaar krediet tussen de drie schoolsportfederaties.

De heer A. Laridon : Mijnheer de Minister, graag zou ik ook uw bijzondere aandacht willen vragen voor volgende aangelegenheid die ook budgettaire aspecten heeft.

Naast de **basisonderwijsvoorzieningen** van het onderwijs dat in hoofdzaak door de schoolpactwet geregeld wordt, bevinden zich randgebieden welke evenzeer de verhouding tussen de netten betreft.

Ik bedoel inzonderheid de **peutertuinen**, het medisch schooltoezicht en de medisch-pedagogische instellingen.

Voor enerzijds het Rijksonderwijs en anderzijds het gesubsidieerd onderwijs bestaan aparte regelingen en geldbeugels. De noodzakelijke evenwichten, gelet op de karakteristieken van elk net, worden fundamenteel bemoeilijkt door het gebrek aan overleg tussen de betrokken Ministers titulair.

Daarenboven zijn ondanks de staats-hervorming bepaalde aangelegenheden gesplitst geworden tussen het nationale niveau en naargelang het net. (cf. **peutertuinen** en **MPI's**)

Een doorzichtige en evenwichtige politiek wordt aldus onmogelijk, hoewel de coördinatie van het beleid binnen

Laridon

de Executieve zou kunnen georganiseerd worden met het oog op dit noodzakelijk evenwicht. Sommige van deze initiatieven kunnen zelfs de schoolvrede raken en dit binnen één enkele Gemeenschap. De pacificatie, gewaarborgd door het schoolpact, dient hier ook ten volle te spelen. (Dit is zeker zo wat betreft het medisch schooltoezicht)

Door deze ondoorzichtige situatie te bestendigen worden **scheeftrekkingen** gedaan : wat bijvoorbeeld met het goedgekeurde DAC voor de **MPI's - 190** betrekkingen). Volgens welke afspraken en met welke garanties voor evenwicht werd of wordt deze aangelegenheid, die het onderwijs raakt, geregeld ? De staatsvorming heeft ook op dit punt niet de nodige nieuwe en frisse wind gebracht.

Mijnheer de Minister, de onmiddellijke actualiteit dwingt ons er toe inzake de taalwetgeving even een paar principes in herinnering te brengen en aan uw oordeel voor te leggen.

De grondwettelijke bepalingen die de eerbiediging van de filosofische of de godsdienstige overtuiging moeten waarborgen, kunnen niet worden doorgetrokken tot het domein van de taalwetgeving.

Het staat aldus buiten kijf dat de wet van 30 juli 1963 houdende de taalregeling in het onderwijs en de uitvoeringsbesluiten van 30 november 1966 als stelregel aannemen dat de **onderwijstaal** in het Nederlandse taalgebied het Nederlands is. Deze **vanzelfsprekendheid** wordt sinds de **staatsvorming** systematisch bedreigd.

Van u, Minister bevoegd voor het respect van de taalregeling inzake onderwijs, wordt verwacht dat u bijzonder waakzaam zou zijn voor het behoud van het integriteitsprincipe. Het laatste incident, in uitvoering van het door ons gewraakte decreet-Lagasse van december 1982 waarbij de Franse Gemeenschap met een budgettaire inschrijving uitvoering geeft aan haar bedoelingen om Franstalig onderwijs in Vlaanderen te financieren, bewijst eens te meer dat een grotere waakzaamheid vereist is.

In het kader van de samenwerking tussen de Gemeenschappen wordt in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de territoriale bevoegdheid van elke Gemeenschap onderstreept. Artikel 92 voorziet in de uitzonderingen.

Dit belangrijk principe impliceert afspraken en overleg voor de initiatieven van de ene Gemeenschap die op het grondgebied van de andere Gemeenschap wettelijk of reglementair kunnen worden gerealiseerd.

Het is duidelijk dat dit ook andere van uw collega's aangaat, zoals diegenen die bevoegd zijn voor cultuur en welzijnzorg..., zodat de vraag kan worden gesteld of er ter zake **beleidsafspraken** bestaan in de eigen Gemeenschap en met de andere Gemeenschap.

Ook hier zou meer duidelijkheid dienen aan bod te komen. Het gebruik van eigen geld voor initiatieven van de andere Gemeenschap kan immers een belangrijke budgettaire consequentie hebben. Kan dit niet worden verholpen door reciprociteit tussen Gemeenschappen of uitdoving van de vroegere praktijk ?

In het volgend hoofdstuk behandel ik, maar dan geresumeerd, want over dit onderwerp valt veel te zeggen, het kunstonderwijs.

Zoals we uit de Algemene Toelichting bij de Midden- en **Uitgavenbegroting 1984** kunnen afleiden, wordt voor onderwijs en permanente vorming globaal 13,63 procent besteed.

Dit vertegenwoordigt 10,8 miljard frank, waarvan voor het **kunstonderwijs** 2,4 miljard frank wordt uitgetrokken of iets meer dan 3 procent.

Minister J. Lenssens : Mijnheer Laridon, hier moet u 650 miljoen frank bij tellen van de salarissen van de leraren in het Rijk skunstonderwijs die onder een algemeen artikel inzake salarissen in de begroting zijn ingeschreven.

De heer A. Laridon : Dus er dient 650 miljoen frank te worden bijgeteld. Ik dank u voor uw inlichting, mijnheer de Minister. Een juiste evaluatie geven van het relatief aandeel van onderwijs in het globaal **bestedingspak-**

ket van de Vlaamse Gemeenschap is echter een moeilijke opgave gelet op het feit dat de communautarisering van het onderwijs niet voltrokken is en dat bijgevolg de globale uitgaven op het niveau van de nationale staat en de Gemeenschap zou dienen berekend te worden.

Algemeen kan echter vastgesteld worden dat het relatieve aandeel van de cel „onderwijs” in de globaliteit van de overheidsuitgaven stagneert en zelfs, op het nationaal niveau, aan vermindering onderhevig is.

Het is echter in tijden van crisis meer dan ooit noodzakelijk heel waakzaam te zijn over deze vitale sector voor de toekomstige maatschappelijke ontwikkeling.

De valorisatie van het culturele en het onderwijs in het totale **bestedingspatroon** van de staat dient gerealiseerd te worden.

De rol van het kunstonderwijs is hierbij zeer belangrijk. Dit onderwijs moet rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot een multi-dimensionele benadering van de mens. Ook een permanente zorg voor schoonheidsgevoel en harmonie is van levensbelang in de dagelijkse praktijk en het dagelijks leven.

Deze rol van het onderwijs veronderstelt daarbij een integrale cultuurvisie en een globaal cultuurbeleid waarvan opvoeding en onderwijs een essentieel bestanddeel uitmaken.

Dit zou zeker moeten tot uiting komen op beleids- en organisatorisch vlak.

Wij hebben aldus de indruk dat mede gelet op de stand van de **staatsvorming** in België, een primordiale taak voor de beleidsverantwoordelijken is weggelegd.

Hier ook moeten wij echter vaststellen dat structureel overleg sterk ontbreekt.

Wat met de verhouding cultuur - vorming - onderwijs inzake bij voorbeeld het onderwijs met beperkt leerplan aan de conservatoria ?

De recente maatregelen - **hoofdzake-**

Laridon

lijk geïnspireerd door budgettaire bekommernissen – hebben een feitelijke numerus clausus ingevoerd zodat enorme wachtlijsten zich blijven vormen van mensen die grotendeels op een zinnige vrijetijdsbesteding uit zijn.

Anderzijds kan deze maatschappelijke behoefte niet ontkend en genegeerd worden. Omschakelingen van gelden naar andere vormen van opleiding lijken te moeten overwogen worden.

Tot nog toe werd deze optie niet ernstig bestudeerd.

Andere lacunes ten aanzien van een noodzakelijk globaal kunst- en kunstonderwijsbeleid kunnen verder ook aangetoond worden in verband met de nationale maatregelen inzake cumulatie welke ook van toepassing zijn op het kunstonderwijs.

In de mate dat zij het creatief werk, alsmede de cultuurspreiding buiten het onderwijs op fundamentele wijze hinderen dient de toepassing van de koninklijke besluiten nummers 63 en 161 gespecificeerd of zelfs gerealiseerd te worden.

Verdere onduidelijkheid dreigt weer al te ontstaan bij de rationalisatie en de programmatie van het kunstonderwijs met beperkt leerplan alsmede het hoger kunstonderwijs.

De **Voorzitter** : Mijnheer Laridon, u hebt ruimschoots uw spreektijd overschreden.

De heer A. Laridon : Ik heb nog voor vijf minuten.

Wat het secundair kunstonderwijs met volledig leerplan betreft, dreigt in deze sector een belangrijk probleem gesteld te worden met name de toepassing van de algemene regeling inzake rationalisatie en programmatie voor het secundair onderwijs.

Wat zijn trouwens de beleidsafspraken voor programmatie binnen dezelfde inrichtende macht voor het kunstonderwijs en het VSO ?

Met betrekking tot het secundair onderwijs menen wij dat ook hier drin-

gend een voorafgaand overleg met de nationale Minister noodzakelijk is, met het oog op de programmatie en de toepassing van de mogelijkheden vervat in de wet op de verlenging van de leerplicht.

Mijnheer de Voorzitter, om tijd te winnen zal ik maar meteen overgaan naar het laatste punt van mijn interventie welke handelt over de leerplichtverlenging. Het sluit hier dus bij aan.

In dit verband heb ik enkel een aantal vragen vooral dan met betrekking tot het deeltijds leren en de vorming, die behoren tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister, te stellen.

Mijnheer de Minister, in de nationale Schoolpactcommissie werd, inzake de leerplichtverlenging, de wens naar voren gebracht de eigen autonomie en verantwoordelijkheid van de Gemeenschappen voor de vorming, bedoeld bij artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, integraal te eerbiedigen.

Hierbij evenwel verzocht de Schoolpactcommissie de gemeenschapsexecutieven alle nodige maatregelen te nemen opdat de vorming, die voor de vervulling van de deeltijdse leerplicht in aanmerking komt, effectief rekening zou houden met de levensbeschouwelijk ke verscheidenheid in elke Gemeenschap, dit volgens de modaliteiten door elke Gemeenschap bepaald. Ik zou dan graag van de Minister willen vernemen welke maatregelen worden getroffen om tegemoet te komen aan de wens van de Schoolpactcommissie. Wij naderen immers 1 september 1984, het nieuwe schooljaar, waar vooral de deeltijdse vorming zijn repercussie zal hebben.

Een andere vraag in verband met de leerplichtverlenging behoort, meen ik, ook tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister, meer bepaald de vakanties van de jongeren die hierbij betrokken zijn. U weet dat zij geen recht hebben op schoolvakantie tenzij na ruggespraak met de patroon. Mijn vraag luidt dus of die leerlingen, gezien zij onder de leerplicht vallen, geen recht hebben op een normale schoolvakantie. Deze zaak is tot op

heden nog niet opgelost.

Wanneer de leerlingen die deeltijds leren en een contract afsluiten met een werkgever na afloop van hun contract geen werk meer vinden, moeten zij dan ook nog 150 dagen wachten om recht te hebben op uitkeringen van de RVA. Volgens mij is dit een onbillijke regeling.

Volgend probleem : door het invoeren van de leerplicht zal er ook in de middenstandsopleiding een tekort zijn aan patroons. Er zal zich tevens een probleem stellen inzake de kwaliteit van de patroons. Om te voorkomen dat deze jongeren enkel worden gebruikt om klusjes op te knappen vraag ik mij af of, met betrekking tot het industriële leercontract, geen strenge garanties moeten worden ingebouwd en welk soort controle-apparaat de Gemeenschapsminister hiervoor zal invoeren.

Mijnheer de Minister, dit waren enkele vragen in verband met de leerplichtverlenging die volgens mij materie zijn behorende tot uw bevoegdheid en waarop ik een antwoord wens te krijgen.

De heer R. Windels : Mijnheer de Voorzitter, mag ik één vraag richten tot de heer Laridon ?

Mijnheer Laridon, u had het over jongeren die gebruikt worden voor het opknappen van klusjes. Mag ik u doen opmerken dat er 1 procent van de jongeren is die hun contract beëindigen en dan zonder werk zitten. In deze tijd waar er 25 procent werklozen zijn kan van die 1 procent moeilijk gezegd worden dat zij enkel klusjes kunnen opknappen. Zij moeten integendeel hun beroep kennen.

De heer A. Laridon : Mijnheer Windels, u heeft blijkbaar het begin van mijn vraagstelling niet gehoord. Ik heb gezegd dat door het feit van het deeltijds leren en omdat de vorming meer en meer zal worden uitgebreid, er automatisch een gebrek aan gekwalificeerde patroons ontstaan en wij zouden willen vermijden dat, wanneer de jongeren zich moeten richten tot minder gekwalificeerde patroons, zij misbruikt zouden worden om klusjes op te knappen. Ik heb dus de vraag

Moors

gesteld of er daarop controle zou zijn.

De heer C. Moors (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, ik zal een zeer korte uiteenzetting houden en mij beperken tot het leggen van enkele accenten.

De heer Piot heeft een uitgebreid en degelijk verslag gemaakt over de werkzaamheden in de Commissie en duidelijk aangehaald welke positieve resultaten in de loop van de vorige jaren werden bereikt in het kader van het onderwijs. Ik wijs in dat verband op het toepassen van een nieuw systeem van studietoelagen voor het hoger onderwijs en de reorganisatie van het zeevisserij-onderwijs, evenals in zekere mate in het kunstonderwijs. Ook waren er bepaalde initiatieven wat de bijscholing betreft.

Ik wil enkele beschouwingen maken in verband met de studietoelagen. Sinds dit schooljaar zijn nieuwe reglementeringen inzake studietoelagen in werking. Globaal gezien was het de bedoeling een betere spreiding te krijgen en meer in te haken op de werkelijke behoeften van de student. Dit is op zichzelf zeer waardevol en het heeft heel wat tijd gevergd om tot een verantwoord stelsel te komen. Het is nu wenselijk een grondige evaluatie te maken, want tussen een oplossing op papier en een oplossing in de praktijk, **kunen** nog veel verschillen liggen. Ik meen dat het goed zou zijn dit nader te bekijken en eventueel bij te sturen.

Inzake de toelagen is het positief dat er een versnelde uitkering van de toelagen plaats heeft, hoewel de wettelijke voorschriften nog niet zijn bereikt. Toch is er vooruitgang ten opzichte van de vorige jaren. Alleen nog deze beschouwingen in verband met de wijze waarop de studietoelagen moeten worden aangevraagd. Er moet een uittreksel van de inkomstenbelastingen worden bijgevoegd. Dit kan in bepaalde gevallen nadelig uitvallen omdat er soms bijkomende inlichtingen moeten worden gevraagd vooral wanneer de inkomsten verminderd zijn wegens overlijden, pensionering, werkloosheid. Ik meen dat wij moeten overwegen of het niet mogelijk zou

zijn dat degenen die menen dat de inkomsten van twee jaar te voren niet in aanmerking kunnen worden genomen, het recht krijgen bij de aanvraag een aanvullend formulier op te sturen.

Er is nog een ander element wat de inkomsten betreft. Er werden de jongste jaren heel wat wijzigingen aangebracht aan de belastingwetten, onder meer de aftrek die een aantal inkomens sterk kan beperken. Dit heeft uiteraard een weerslag op de grootte van de studietoelagen. Ik meen dat zich hier een herziening opdringt. Ook werd er een nieuwe wet goedgekeurd waardoor bepaalde inkomens niet meer moeten worden aangegeven. Vandaar het probleem van de meldingsplicht. Hoe kan dit worden gecontroleerd in verband met de studietoelagen. Ik meen trouwens dat collega Van den Brande daarop dieper zal ingaan.

Een tweede punt dat ik wilde beklemtonen, betreft het probleem van de bijscholing. Het gaat ongetwijfeld om een zeer lofwaardig initiatief wanneer de universiteiten en de scholen met onderwijs van het lange type, de kans krijgen aan te sluiten op de technologische evolutie en zodoende de overdracht van kennis te bevorderen. Wij juichen dit ten zeerste toe.

Mijnheer de Minister, mag ik hier ook uw bijzondere aandacht vragen voor de chaotische ontwikkeling die zich voordoet rondom de invoering van de informatica in het onderwijs. Er worden nieuwe afdelingen opgericht, lesroosters gewijzigd en allerlei systemen ingevoerd. Ik weet wel dat u hiervoor overleg moet plegen met uw collega van nationale opvoeding, maar de manier waarop het **informatica-onderwijs** moet worden aangepakt en de vraag hoe de kennis kan worden overgedragen moeten toch ernstig worden onderzocht. Hoe lofwaardig alle pogingen ter zake zijn geweest, dit onderwijs moet toch een ernstige structuur krijgen zodat iedereen aan bod kan komen.

Het derde punt van deze uiteenzetting betreft het kunstonderwijs. Mijnheer de Minister, ik weet dat u omwille van budgettaire redenen **beperkin-**

gen hebt moeten invoeren en u hebt er terecht op gewezen dat u binnen de Vlaamse Executieve getracht hebt de reële kosten van de uitgaven voor het kunstonderwijs te ramen.

U wou niet uitgaan van de onderschatte budgettaire gegevens. Dit is zeer lofwaardig, maar dat heeft geleid tot een aantal bezuinigingsmaatregelen. Op zichzelf is dit niet zo erg. Om allerlei redenen zoals werkloosheid, meer beschikbare vrije tijd, groeiende belangstelling voor de kunst bij de bevolking, zullen wij in de toekomst meer aandacht moeten hebben voor het kunstonderwijs en de **kunstbeoefening**. Nu weet ik wel dat het kunstonderwijs zich niet beperkt tot het kunstonderwijs, ook de **socio-culturele** sector heeft hier, en terecht, een taak te vervullen. Maar hoe dan ook het kunstonderwijs blijft een steunpilaar voor een degelijke opleiding. In die zin denk ik dat de beperkingen die in het verleden werden opgelegd en nog vandaag worden opgelegd in de toekomst de uitbreiding van het kunstonderwijs zullen afremmen evenals de aanpassing aan nieuwe ontwikkelingen zullen bemoeilijken. U geeft toe dat bepaalde afdelingen in de toekomst kunnen worden omgevormd, maar aan de groeiende vraag zal onmogelijk kunnen worden voldaan. Daarom vragen wij u hiervoor aandacht te hebben binnen uw departement en binnen de **belangstellings**sfeer van de Vlaamse Executieve.

De Voorzitter : De heer Heughebaert heeft het woord.

De heer M. Heughebaert (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, namens mijn fractie stel ik er prijs op de verslaggever te danken voor zijn uitgebreid maar degelijk gestructureerd verslag.

Als wij het onderwijsbeleid van de Minister in ogenschouw nemen dan kunnen wij niet anders dan de Minister feliciteren voor zijn maatregelen die hij genomen heeft in de sector van de studietoelagen.

Inderdaad, de beslissingen van de Vlaamse Executieve van 13 juli 1983 maakte het mogelijk het stelsel der studietoelagen voor het hoger onder-

Heughebaert

wijs te wijzigen. Hierbij werd de toelaatbaarheid tot de studietoelagen preciezer geformuleerd, en dit zowel voor gehuwde en zelfstandige studenten die ten laste zijn van hun ouders, wat met de meesten het geval is.

Tevens werd een nieuw **uitkeringsstelsel** ingevoerd op grond van proportionaliteit, zodat de berekening van het bedrag der studietoelage eenvoudiger werd en ook nauwkeuriger aansluit bij het reële inkomen.

Het nieuwe stelsel biedt inderdaad een aantal voordelen.

1. Ten eerste wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen eerstejaarsstudenten en die uit hogere jaren. Dit is ons inziens een juiste visie daar de kosten voor alle jaren even groot zijn.

2. Is het mogelijk geweest zonder meer kosten de lagere **inkomenscategorieën** een grotere toelage te verstrekken.

3. Kan aan de zeer lage inkomens een uitzonderlijke toelage worden verstrekt. Inderdaad, vinden ook wij dat er eerst aan de grootste noden moet verholpen worden.

4. Werd de leeftijdsgrens van 30 jaar opgeheven zodat ook werkstudenten en/of ouderen kunnen aanspraak maken op een studietoelage.

Het verheugt ons ook dat de **Gemeenschapsminister** heeft aangekondigd, het nieuwe systeem aan een grondige evaluatie te zullen onderwerpen en eventueel, indien nodig, correcties zal aanbrengen.

Een ander probleem in verband met de studietoelagen zijn de studietoelagen voor het secundair onderwijs.

Het kan als een goed initiatief bestempeld worden dat de Minister aan het Hoger Instituut van de Arbeid opdracht gegeven heeft een onderzoek in te stellen naar de studiekosten in het secundair onderwijs. De resultaten van deze studie hebben mij en waarschijnlijk velen onder u een beetje verbaasd.

Uit de bedoelde studie blijkt immers dat de gemiddelde jaarlijkse kosten van het secundair onderwijs zich situeren rond 13.000 tot 14.000 frank per jaar. Indien men de facultatieve uitgaven zou meetellen loopt dit zelfs op tot 17.000 à 18.000 frank per jaar.

Deze cijfers bewijzen de noodzaak om ernstige aandacht te besteden aan de problematiek van de studietoelagen in het secundair onderwijs.

Heel wat leden in de Commissie hebben hun bekommernis uitgedrukt in verband met de problemen die zich stellen bij de juiste beoordeling van de fiscale situatie van de aanvragers.

Een aantal recente fiscale maatregelen zouden kunnen leiden tot een oneigenlijk gebruik van het stelsel der studietoelagen of tot ongewenste sociale gevolgen. Wij verheugen ons dan ook over het voornemen van de Minister deze problematiek aan een grondig onderzoek te onderwerpen want deze problematiek bekommert ons eveneens ten zeerste.

Wat betreft het kunstonderwijs stellen wij vast dat de Minister ingespeeld heeft op onze bekommernis die wij hier vorig jaar hebben geuit tijdens het begrotingsdebat omtrent de **cumulregeling** in deze sector.

Uit de gegevens die hij verstrekte in Commissie blijkt dat, bij de toekenning van afwijkingen bij de **cumulregeling**, de Minister soepel was en vooral de belangen van de specifieke vereisten van het muziekonderwijs liet meespelen.

Nochtans willen wij nogmaals de aandacht vestigen op wat wij hier vorig jaar eveneens in verband met het **muziekonderwijs** hebben gezegd, met name dat het muziekonderwijs in het Vlaamse land onderhevig is aan een groeiende discriminatie ten opzichte van de Franse Gemeenschap.

De Gemeenschapsminister heeft in Commissie hierop geantwoord dat de verschillen in het muziekonderwijs in de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap niet als **discriminaties** kunnen beschouwd worden, omdat zij voortvloeien uit de **culture-**

le autonomie. En volgens de Minister, is het niet abnormaal dat er in de ene Gemeenschap andere opties genomen worden dan in de andere Gemeenschap.

Ook wij zijn ons bewust van de culturele autonomie, mijnheer de Minister, maar culturele autonomie impliceert niet dat wij moeten blind zijn voor wat er in andere Gemeenschappen aan de gang is.

Culturele autonomie wil niet zeggen dat wij de goede zaken die in Wallonië bestaan, niet mogen overnemen in de Vlaamse Gemeenschap.

Daarom wil ik hier nogmaals wijzen op enkele belangrijke verschillen in ons muziekonderwijs ten overstaan van de Franse Gemeenschap, verschillen die vooral in het nadeel spelen van ons Vlaams muziekonderwijs.

In Vlaanderen kunnen de leerlingen in het muziekonderwijs slechts vanaf de leeftijd van 8 jaar in aanmerking komen voor subsidiëring. In de Franse Gemeenschap is dit reeds vanaf 6 jaar het geval. Dit maakt dat de Franstaligen 2 jaar voorsprong hebben in het muziekonderwijs.

In de Vlaamse muziekscholen was de individuele muziekopleiding beperkt tot een half uur per leerling per week. Thans is dit teruggebracht tot 20 minuten. In de Franse Gemeenschap duurt dit individueel onderricht 1 uur per leerling per week.

Bovendien wordt door de Franse Gemeenschap een betrekking van **vol-tijds** adjunct-directeur gesubsidieerd voor alle onderwijsinstellingen met minstens duizend leerlingen. In Vlaanderen verkeren 25 scholen in een gelijkaardige situatie, het ambt van adjunct-directeur bestaat echter niet in Vlaanderen.

Ik haal deze zaken hier aan, mijnheer de Minister, opdat u zich hierover nogmaals zou beraden en opdat u met het oog op de toekomst zou trachten hieraan een oplossing te geven.

Ik ben ervan overtuigd dat u het goed meent met het muziekonderwijs en stel dan ook, wat dit betreft, mijn volle vertrouwen in u.

De Voorzitter : De heer Geyselings heeft het woord.

De heer F. Geyselings (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, een krant wijdde zeer recent een belangrijk artikel aan milieueducatie, die volgens de landelijke werkgroep voor natuur- en milieueducatie, verre van volmaakt is. Deze nieuwe werkgroep is gegroeid in de schoot van het Centrum voor Natuurbeschermingseducatief, dat zich vooral toelegt op groeneducatie. Eén van hun bekendste realisaties is zeer zeker het organiseren van de jaarlijkse cursussen voor natuurgids. Collega Sleecx heeft hierop deze morgen enige allusie gemaakt.

De reeds eerder geciteerde landelijke werkgroep had onlangs haar eerste contactdag, waaraan een aantal mensen uit het lager- en middelbaar onderwijs, uit normaalscholen en milieuverenigingen deelnamen. Tijdens deze samenkomst werden een aantal gedachten, feiten en suggesties opgeworpen in verband met milieueducatie, welke ik hier in vier punten tracht samen te vatten.

1. Er zouden in het onderwijs een aantal grote administratieve en materiële problemen bestaan inzake het organiseren van natuurwandelingen. Er werd in deze persmededeling onderstreept dat omwille van bezuinigingen, er slechts één halve dag excursie per trimester zou toegestaan worden die dan nog te verdelen is over alle vlakken.

2. Het volgende probleem dat tijdens deze samenkomst aan de orde kwam, was namelijk dat een opvallend aantal onderwijzers, met inbegrip biologieleraars uit het middelbaar onderwijs, opmerkelijk weinig afweten van de groene materie, waardoor dan het gebrek aan belangstelling kan verklaard worden.

Uit de samenkomst kon ook worden afgeleid dat wanneer er dan toch aan milieuopvoeding werd gedaan, de les zo droog en technisch wordt gebracht dat bij de leerlingen de interesse niet gewekt wordt.

Deze landelijke werkgroep meent

veel positieve punten te zien in een cursus, die gestoeld is op het systeem dat bij de vorming van natuurgidsen wordt gevolgd, namelijk **belevingsgericht** onderwijs. Gezien het feit dat veel leerkrachten de essentie voor een goede milieueducatie schijnen te missen, zou het nuttig kunnen zijn te gaan sleutelen aan de **leerkrachtenopleidingen** inzake leefmilieu en natuurbehoud.

3. Een andere opmerking met een eensluidende suggestie die tijdens de discussie naar voren kwam, had betrekking op de praktische problemen en de oplossing die erin zou bestaan gespecialiseerde diensten en mensen voor dit doel ter beschikking te stellen. Er wordt in dit verband gedacht aan het aanstellen van een contactpersoon die een schoolbioloog of **groenambtenaar** kan zijn en die zich aldus in zijn streek of stad bijzonder nuttig zou kunnen maken als vraagbaak en zelfs als een soort dispatcher voor aanvragen uit alle bestaande **onderwijsnetten**.

4. Tot slot situeerde het laatste discussiepunt zich rond het in de klas brengen van levende planten en dieren. Hier moet een middel of methode gevonden worden om zonder moeilijkheden het gewenst object in de school te introduceren.

Mijnheer de Minister, ik meen dat milieu- en andere **gezondheidsbevorderende** opvoeding in deze tijd van verloedering een belangrijk onderdeel zou moeten uitmaken van het onderwijs.

Het verwondert mij dan ook dat er in het commissieverslag voor onderwijs 1984 hierover geen letter terug te vinden is. Ik weet niet of hetgeen u hebt gezegd al of niet, geheel of gedeeltelijk, tot uw bevoegdheid behoort. Maar als Gemeenschapsminister van onderwijs die tevens de bevoegdheid heeft over het leefmilieu vind ik uw positie een gedroomde gelegenheid om via onze kinderen en het onderwijzend personeel ons leefmilieu op te waarderen.

Een beetje geschrokken, mijnheer de Minister, door het krantennieuws en het gebrek aan belangstelling in de

betrokken Commissie, heeft mij ertoe aangezet dit thema aan te snijden en om u de volgende vragen te stellen waarmee ik mijn korte uiteenzetting wil afronden.

1. Wat wordt in het onderwijs concreet gedaan om de jeugd te winnen voor een gezonder leefmilieu ?

2. Is het waar dat het aantal **natuurexcursies** is teruggelopen tot slechts 1/2 dag per trimester, die dan nog te verdelen is over alle vakken ? Zo ja, waarom ?

3. Wat denkt u over het inschakelen van natuurgidsen of andere groen- en milieuspecialisten in het onderwijs of denkt u dat het onderwijzend personeel hiervoor voldoende competentie bezit ?

4. Van wanneer dateert de huidige leerstof inzake milieueducatie ? Zou het niet nuttig zijn de eventueel verouderde leerstof geheel of ten dele aan de huidige omstandigheden aan te passen ?

De Voorzitter : De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in de sector onderwijs had ik graag een drietal punten naar voor gebracht : een eerste omtrent de studietoelagen, een tweede omtrent de meldingsplicht en een derde omtrent de **communautarisering** van het onderwijs.

Ik meen dat de Minister nu een ernstige inspanning heeft gedaan om het systeem van de studietoelagen meer fundamenteel te bekijken. Het inkomen blijft uiteraard het basiselement bij de toekenning van de studietoelagen.

De gezinsdimensie die werd ingevoerd is volgens mij even belangrijk.

Recente studies – en ik beschik onder meer over een rapport van een tweetal Franse economen gedateerd op 26 januari 1984 – wijzen uit dat de gezinnen in de eerste plaats de crisis betalen. Wij leven in moeilijke omstandigheden. Op een aantal terreinen dient

Van den Brande

met dit element rekening te worden gehouden.

Ik ben blij dat deze gezinsdimensie – misschien nog niet voldoende – werd ingebouwd in het systeem van de studietoelagen.

Ik wil aan de gezinsdimensie een bijkomend element vasthaken. U weet – en ik sta volledig achter deze maatregelen – dat de decumulatie die onder meer in het onderwijs werd ingevoerd en meer en meer in de andere sectoren zal worden ingebouwd, tot gevolg heeft dat gezinnen die éénverdieners en geen tweeverdieners zijn, dikwijls met de grootste financiële last worden geconfronteerd. Hebben man en vrouw een volledige job, dan worden zij minder getroffen door de decumulatiemaatregelen.

Het is mij opgevallen dat in de statistieken over de toekenning van studietoelagen dit element nog niet werd nagegaan. Ik meen dat het nuttig is opdracht te geven om uit te kienen wat bij de toekenning van de studietoelagen de verhouding is tussen gezinnen die men als éénverdieners en gezinnen die men als tweeverdieners aanduidt.

Een aantal partners hebben vrijwillig de keuze gemaakt zodat één van de twee zijn job heeft opgegeven om beter te kunnen instaan voor de opvoeding van de kinderen. Door een aantal, volledig gerechtvaardigde, maatregelen zijn zij meer de dupe van de crisis dan de gezinnen met twee inkomens.

Ik begrijp dat het enige studie zal vergen om dit na te gaan. Wellicht kan er bij een volgende oppuntstelling van het systeem van de studietoelagen rekening mee worden gehouden.

Dit is een meer doorgedreven gezinsdimensie. Ze moet niet prevaleren of voorrang krijgen op andere verdelingen van de taken binnen het gezin. Ik spreek overigens geen waardeoordeel uit over welke taakverdeling dan ook. Wij moeten er echter aandacht voor hebben.

Het tweede punt dat ik wil behande-

len, is het probleem van de meldingsplicht. In Kamer en Senaat werden bij de laatste begrotingswet een aantal fiscale maatregelen goedgekeurd; onder meer werd het systeem ingevoerd van de zogenaamde bevrijdende roerende voorheffing. Onder druk van de CVP werd het oorspronkelijk voorgestelde systeem ernstig afgezwakt. Buiten een aantal andere zaken, die wij bij wijze van amendement aan de budgettaire maatregelen hebben toegevoegd, werd een nieuw principe ingevoerd: de meldingsplicht.

Ik breng in herinnering dat wij uitdrukkelijk hebben gesteld in de teksten, bij amendering, dat welk ook het bedrag is van de roerende inkomsten, of ze volledig of gedeeltelijk fiscaal bevrijdend zijn of niet, dat men in alle gevallen waarbij men aanspraak maakt op een sociale tegemoetkoming, toelagen en dergelijke, men de plicht heeft melding te maken van alle onderdelen van het inkomen, ook van die roerende inkomsten die fiscaal bevrijd zijn.

Het zou onbillijk zijn, asociaal en onrechtvaardig wanneer dit systeem niet zeer spoedig concreet zou worden uitgewerkt want dit zou tot gevolg hebben dat een aantal personen met inkomsten, die ver de vastgelegde schijven en schalen overstijgen, toch aanspraak zouden kunnen maken op een studietoelage. Op een ogenblik van eerder beperkte middelen, waarop wij selectieve maatregelen moeten nemen om inspanningen naar draagkracht te vragen, is de meldingsplicht van zeer groot belang, vooral in de sector van de studietoelagen.

De Minister van financiën van de centrale regering heeft, eerst in de Commissie en nadien in de openbare vergadering in Kamer en Senaat, gezegd dat hij de nodige initiatieven in dit verband zou nemen. Dit is één kant van de zaak. Het behoort echter ook tot de bevoegdheid van de leden van de beide Executieven om concreet dit systeem uit te werken. Wij hadden dan ook graag nadere toelichtingen gekregen over de huidige stand van zaken. Is er al overleg geweest met de Minister van financiën van de centrale regering? Denkt de Gemeenschapsminister aan een bepaald sys-

teem? Zo ja, hadden wij graag vernomen hoe het zal functioneren; het uitgangspunt van wat wij hebben aangenomen toen wij over de budgettaire maatregelen hebben gestemd, moet concreet uitgewerkt worden.

Zo kom ik tot een derde en laatste punt waarin ik enkele beschouwingen wil maken omtrent de **communautariser**ing van het onderwijs. Ik ga daarover geen grote theorieën verkondigen, deze materie werd reeds dikwijls uitvoerig besproken, maar ik wil enkel op deze tribune het standpunt van onze fractie bevestigen.

Wanneer wij de bevoegdheden verdeelen over de verschillende pakketten zal niemand eraan twijfelen dat cultuur en onderwijs de meest persoonsgebonden aangelegenheden zijn die men zich kan indenken. Zij houden immers rechtstreeks verband met de persoonlijke ontwikkeling en met de globale ontwikkeling van ieder van ons. Zij zijn gebonden aan een taal, een cultuur en zijn verweven met een gemeenschap. In feite moest het onderwijs in zijn geheel reeds lang horen tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen. Wij weten echter hoe de zaken er voor staan. Bij de jongste verklaring tot herziening van de Grondwet is het om de politieke redenen die wij kennen, namelijk het verzet van de Franstalige Gemeenschap aan de ene kant en van de Vlaamse socialistische aan de andere kant, niet mogelijk gebleken de stap te zetten om artikel 59bis, §2, van de Grondwet voor herziening vatbaar te verklaren. Het blijft niet alleen onze principiële maar tevens onze concrete eis dat dit wel zou gebeuren bij een eerstvolgende gelegenheid.

Zolang deze stap niet kan worden gezet, moeten wij ons niet blind staren op de beperkingen maar moeten wij oog hebben voor de mogelijkheden die toch binnen de toepassing van artikel 59bis, §2, bestaan om bepaalde zaken over te hevelen naar de Gemeenschappen. Ik meen dat men voor bepaalde aangelegenheden die nu slechts fragmentarisch worden overgeheveld, toch zou kunnen verder gaan. Ik pleit hier voor een pragmatische aanpak en daarbij denk ik aan het schriftelijk onderwijs, het universitair

Van den Brande

en het kunstonderwijs, de geassocieerde fondsen, de PMS-centra, het buitengewoon onderwijs en de sociale promotie. Dit zijn enkele elementen die men binnen de huidige grondwettelijke bepalingen meer concreet zou kunnen aanpakken. Het is de wens van onze fractie dat dit ook zou gebeuren.

Nochtans kan geen enkele stap, zij het slechts een tussenstap, worden gezet indien volgende drie fundamentele voorwaarden niet zijn vervuld: ten eerste, men kan slechts tot overheveling van bijkomende pakketten bevoegdheden overgaan in de mate dat dit financieel wordt geschraagd door eigen middelen. Het heeft met andere woorden geen zin om meer bevoegdheden aan de Gemeenschappen en de Gewesten toe te kennen indien zij daarvoor ook niet financieel verantwoordelijk zijn. Ten tweede, de overheveling van de bevoegdheid inzake onderwijs, wat een zeer delicate materie is, niet alleen omdat zij ideologisch is gekleurd maar ook omdat zij zeer nauw verbonden is met ons eigen reilen en zeilen en met onze persoonlijke opvattingen, is enkel mogelijk indien voldoende waarborgen worden geboden voor het behoud van de schoolvrede. Ten derde, de overheveling is slechts efficiënt indien zij gebeurt bij middel van samenhangende pakketten opdat de belangen van verschillende beleidsniveaus elkaar niet zouden kruisen. Ik denk hier onder meer aan het feit dat u, mijnheer de Minister, bevoegd is voor de vakantie-dagen terwijl uw collega in de centrale regering bevoegd is voor de schooldagen. Het is een goede zaak dat u elkaar goed verstaat want ik kan mij niet voorstellen wat de gevolgen zouden zijn voor de leerlingen en de leerkrachten indien er op dit vlak geen coördinatie zou zijn. Dit is maar een klein voorbeeld. Er zijn er andere waar de bevoegdheidsopdeling erg nadelige gevolgen heeft.

Ik besluit dat de dynamiek van de staatsvorming vereist dat de fundamentele stappen moeten worden gezet van zodra de grondwettelijke voorwaarden daartoe zijn vervuld.

Ik weet dat u ter zake de drijvende

kracht zal zijn binnen de Vlaamse Executieve, u heeft dat op een aantal andere domeinen bewezen. Ik hoop dat u niet alleen daar accenten zal leggen, maar ook inspanningen zal doen voor de gebieden die ik reeds heb opgesomd. Zo zullen wij een concrete stap zetten in de richting die we hebben bepaald op langere termijn. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter : De heer Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, eerst wil ik de verslaggever, de heer Piot danken en feliciteren voor zijn rapport. Men kan bijna spreken van een traditie, want hij is op drie jaar tijd, driemaal als verslaggever opgetreden bij de beraadslagingen over de begrotingen in de Commissie van onderwijs, en doet het steeds voortreffelijk. Ik tracht de thema's die door de verschillende collega's werden aangehaald — ik dank ze voor hun respectie-

velijke betogen — te groeperen om zo een globaal antwoord te kunnen verstrekken, ten einde het tijdschema van dit debat, en wat erop moet volgen, niet in het gedrang te brengen.

De collega's Laridon, Moors, Heughebaert en Van den Brande hebben vragen gesteld of opmerkingen gemaakt omtrent de studietoelagen. Ik ga niet herhalen wat ik reeds in de Commissie heb verklaard en wat in het verslag werd opgenomen omtrent de nieuwe berekeningswijze die dit jaar voor het eerst van toepassing wordt voor de studietoelagen van het hoger onderwijs.

De heer Laridon liet zich verontschuldigen omdat hij een vergadering van een technische werkgroep van de Schoolpactcommissie bijwoont. De kleine dotatie, die in artikel 7 van de gewone wet van 9 augustus 1980 werd vastgesteld om voor het eerst in 1981 van toepassing te zijn, werd bepaald op basis van de behoefte van het voorgaande jaar. Sindsdien werkt men voort. De kleine dotatie omvat niet al-

CVP-fractieleden F. Swaelen (links) en F. Piot (rechts), verslaggever over de begrotingsmaterie onderwijs

Lenssens

leen de studietoelagen, maar ook een 500 miljoen frank voor het NFWO. Vanaf 1983 wordt de indexering, de levensduurtestijging, toegepast op de kleine dotatie. Dit maakt dat wij in 1983 een bijkomend krediet van 130 miljoen frank voor de studietoelagen hebben gekregen en dat ook voor 1984 de kleine dotatie aan de te verwachten levensduurtestijging zal worden aangepast. Deze cijfers worden elk jaar medegedeeld in het **Overlegcomité centrale regering-Executieven**, op het ogenblik dat de centrale regering haar rijksmiddelenbegroting heeft vastgesteld.

De heer Laridon heeft ook een aantal vragen gesteld naar aanleiding van de studietoelagen, in relatie tot de **leerplichtverlenging**. Ik kan u zeggen dat eerst de wet van 1971 bij decreet zou moeten worden aangepast inzake de deeltijdse vorming: het deeltijdse schoollopen wordt vanaf 1 september 1984 mogelijk. De wet van 1971 is uiteraard op dat punt niet aangepast. Wij moeten dus ter zake bij decreet een initiatief nemen.

Inzake de uitgaven voor studietoelagen ingevolge de leerplichtverlenging verklaarde de Minister van onderwijs tijdens het debat over zijn wetsontwerp inzake leerplichtverlenging dat de meeste uitgaven, voortvloeiend uit de verlengde leerplicht ten laste van de Gemeenschappen, moeten worden gedragen door de centrale regering. Ik heb daarvan nota genomen en te zijner tijd zullen wij ook contact opnemen.

In tegenstelling met zijn collega's Moors en Van den Brande heeft de heer Laridon de relatie tussen het gezin en de toekenning van studietoelagen gevraagd. Volgens hem telt alleen het inkomen en mogen alleen studietoelagen worden gegeven aan de minst-bedeelden.

Ik kan hem volgen in de mate dat hij het inkomen afhankelijk maakt van het aantal personen dat een gezin ten laste heeft. Het is ondenkbaar het systeem van toekenning van studietoelagen zo te wijzigen dat de **gezinsdimensie** niet aan bod zou komen. Het gaat ook niet op te beweren, zoals de

heer Laridon deed, dat er al kinderbijlagen en fiscale aftrek ten voordele van gezinnen met kinderen bestaan, waar dan nog eens studietoelagen zouden bijkomen. Kinderbijlagen en fiscale aftrek moeten eerder worden beschouwd om bij te dragen, ontoereikend overigens, tot het bereiken van een behoorlijke levensstandaard voor gezinnen met meerdere kinderen. Het systeem van studietoelagen is specifiek gericht op de democratisering van het onderwijs, op het geven van werkelijk gelijke kansen, ongeacht de inkomenssituatie van het gezin, opdat de kinderen die daartoe bekwaam zijn alle vormen van secundair en hoger onderwijs zouden kunnen volgen.

Verschillende collega's, weer dezelfde, hebben opmerkingen gemaakt over het systeem van studietoelagen in het secundair onderwijs.

Het onderzoek dat ik door het Hoger Instituut van Arbeid heb laten uitvoeren over studiekosten voor gezinnen heeft een hele reeks interessante gegevens opgeleverd.

Ik wil niet, zoals de heer Laridon zoëven deed, daar alleen conclusies uittrekken met betrekking tot studietoelagen. De heer Laridon heeft gezegd dat volgens hem de beurzen in het secundair onderwijs moesten worden gedifferentieerd volgens het type van onderwijs. Hij stelde dat voor als één van de conclusies van het HIVA-onderzoek. Ik vind het gewaagd dit nu reeds te beweren, laat staan het toe te passen.

Uit dat onderzoek blijkt even goed dat in bepaalde onderwijsnormen een **belangrijk onderscheid** inzake studiekosten bestaat tussen het vrije en het officiële net. Zullen wij daarvoor dan ook twee soorten studietoelagen bepalen? Ik zie niet waar wij dan zouden eindigen, gezien ook de politieke gevoeligheden ter zake. Dat is voorbarig.

Het HIVA-onderzoek zal spoedig worden overgemaakt aan de Hoge Raad voor Studietoelagen, met het verzoek suggesties te doen en conclusies te trekken voor het beleid, inzake een wijziging van de berekening voor de studietoelagen voor het secundair

onderwijs.

De heer Laridon heeft gelijk wanneer hij wijst op de nood aan informatie voor de ouders. Hij heeft in dat verband een interessante suggestie gedaan betreffende het toekennen van beurzen voor een aantal vormen van tweede-kansonderwijs, waarvan ik nota neem.

De heer Moors heeft in dat verband nog gewezen op het probleem van de aanvraagformulieren die niet aangepast zijn aan toestanden die intussen op het vlak van het inkomen gewijzigd zijn en waardoor de betrokken studenten zijn studietoelage later krijgen.

Ik moet hier wijzen op artikel 7 van het besluit van de Executieve van juli 1983, waarin uitdrukkelijk gesteld wordt dat, wanneer het inkomen gewijzigd is en een invloed heeft of kan hebben op het toekennen van een beurs, het de kandidaat-bursaal vrijstaat met een gewoon attest van de werkgever, van bij voorbeeld het ziekenfonds of het werklozenfonds aan te tonen dat zijn inkomen in vergelijking met twee jaar tevoren vermindert is. Dat is de normale regeling. Het hoeft niet per se zó te zijn dat hij daarvoor buiten het stelsel valt. Wij kunnen misschien wel noteren dat dit uitdrukkelijk en duidelijk op de aanvraagformulieren zou dienen te worden vermeld.

In verband met de studietoelagen heeft de heer Van den Brande naar statistieken en gegevens gevraagd omtrent gezinnen die studietoelagen genieten in een relatie tot één of twee gezinsinkomens. Die cijfers zijn niet voorhanden. Ik doe een poging de administratie te laten onderzoeken of zij desnoods, bij wijze van representatief model, geen beeld zou kunnen krijgen van het nieuwe stelsel en van de evaluatie die wij in de loop van de komende maanden zullen uitvoeren. Hiermee vestig ik wat verschillende collega's hier hebben gesteld, met name dat wij inderdaad – volgens mijn raming eind april, begin mei – bekwaam moeten zijn een grondige evaluatie van de nieuwe **berekeningswijze** te maken.

Aansluitend hierop, wil ik handelen over de weerslag van de fiscale maat-

Lenssens

regelen allerhande op de studietoelagen. De heren Van den Brande, Heughebaert, Moors en Laridon hebben terecht opnieuw de aandacht op dat probleem gevestigd.

Ik zou er willen op wijzen dat er in twee richtingen problemen ontstaan ingevolge recente maatregelen van de centrale regering. Enerzijds zijn er **fiscale** maatregelen die een verhoging van het netto belastbaar inkomen tot gevolg hebben en derhalve de kans op uitbetaling van een studietoelage verminderen, zoals bij voorbeeld, de afschaffing van het abatement van 56.000 frank voor de medewerkende echtgenoot en de afschaffing van **abatementen** voor vervangingsinkomens. Dit heeft tot gevolg dat, indien het om een werkloze zou gaan, deze niet minder of niet méér belastingen zou betalen. In plaats van een abatement zou hij een belastingskrediet krijgen. Hierdoor zou zijn officieel netto belastbaar inkomen stijgen en loopt hij dus het risico in ieder geval een lagere studietoelage te genieten, **zoniet** er geen recht op te hebben indien zijn inkomen te hoog is.

Dat is een eerste categorie van problemen.

Een tweede categorie betreft fiscale maatregelen die tot gevolg hebben dat er een verlaging is van het netto belastbaar inkomen, zodanig dat gezinnen die uit hoofde van hun financiële situatie minder aanspraak op een studietoelage kunnen maken, tot een hogere toelage in het stelsel zouden komen, hetgeen bestreden moet worden. Het betreft hier de maatregelen die u bekend zijn, met name het kadastraal inkomen uit onroerende goederen verworven in 1984 en 1985 die niet meer zullen moeten worden aangegeven. Er is een tweede fiscale vrijstelling van bepaalde roerende inkomsten, die dan wel enigszins gecorrigeerd is door de meldingsplicht voorzien in artikel 74 van de fiscale wet die in het Staatsblad van 30 december 1983 is verschenen.

Collega's, ik kan u vandaag geen **preciese** oplossing voorstellen. Het probleem is sinds medio december gesignaleerd aan de administratie die de

opdracht kreeg een studie te doen samen met de administratie van het ministerie van financiën ten einde formules te zoeken om de weerslag van de algemene fiscale maatregelen inzake de studietoelagen in beide richtingen optimaal op te vangen.

De heer L. Van den Brande : Mijnheer de Minister, ik begrijp zeer goed dat u ons vandaag geen pasklaar antwoord kunt geven. Indien dat binnen een drietal weken kan, is het voor ons goed.

Minister J. Lenssens : Collega Van den Brande, ik vrees u te moeten ontgoochelen. Inderdaad, het is niet zo eenvoudig dan de melding voorzien in het fameuze artikel 74 want die melding gaat gewoon niet worden gecontroleerd, door geen enkele instantie, zodanig dat men niet zal kunnen nagaan aan wie het nadeel zou kunnen opleveren inzake de sociale uitkeringen. Deze melding zal door geen enkele belastingplichtige gebeuren. Aangezien er geen toeziende controle is, is dit zeker niet het geijkte middel.

Ik vrees dat wij rekening zullen moeten houden met de oude fiscale reglementering wat betreft de berekening van het netto belastbaar inkomen dat voor studietoelagen in aanmerking zal komen. Ik denk dat dit de enige uitweg wordt, maar ik loop voorop op de conclusies die de ambtenaren uit de beide administraties daartoe moeten naar voor brengen. Binnen korte tijd moeten wij daaromtrent dus uitsluitel hebben.

Verder zijn er een aantal interventies van de heren Moors, Laridon en Heughebaert over het **kunstonderwijs**.

Ik dank de heer Heughebaert voor zijn steun voor de bescheiden bezuinigingsmaatregelen.

De heren Moors en Laridon wezen op het probleem van de behoeften aan een voldoende infrastructuur. De kansen van kunstonderwijs zijn, door de maatschappelijke betekenis die deze vorm van onderwijs heeft gekregen, ongetwijfeld gelijk. Er is geen enkele vorm van onderwijs in Vlaanderen die de jongste tien jaar dergelijke stijging heeft gekend, dit ondanks de remwet

en de besparende maatregelen die mijn voorganger, mevrouw De **Baker**, in 1976 trof.

Ik geef even het totaal aantal leerlingen voor het kunstonderwijs, de plastische kunst en muziek : in 1972, 80.200 leerlingen ; in 1982, 122.300 leerlingen. Op tien jaar is dit een stijging met méér dan 50 procent.

Waar ligt echter de grens tussen onderwijs in de meer enge beleidsmatige betekenis van het woord en onderwijs in de brede zin zoals het thuis hoort in de culturele sfeer. Dit is een oeverloze discussie. Ik wilde dit punt echter toch signaleren.

De heer Heughebaert heeft andermaal gewezen op het verschil tussen de organisatie van het kunstonderwijs in de Franstalige Gemeenschap en in de Vlaamse Gemeenschap. Hij deed dit ook in de Commissie en ik herhaal derhalve mijn antwoord. Wij moeten met de consequenties van de staats-hervorming leren leven. U moet overigens maar eens de berekening maken van de uitgaven die door de Franstalige Gemeenschap gemiddeld per leerling wordt gedaan in het kunstonderwijs, ongeacht het niveau, en die vergelijken met de uitgaven hiervoor door de Vlaamse Gemeenschap. Een Franstalige leerling in het kunstonderwijs kost aan de Gemeenschap het dubbele van een Nederlandstalige. Wij kunnen het Franse systeem, met alle budgettaire gevolgen **vandien** in Vlaanderen niet toepassen. Wij beschikken immers over geen extra 2,5 miljard frank. Dit wil niet zeggen dat de kansen op **kunstonderwijs** voor de jeugd niet moeten worden gewaarborgd en dat een **grotere** kwaliteit niet moet worden nagestreefd. Over dit punt is echter geen discussie. De maatregelen scheppen ter zake geen enkele moeilijkheid.

Met betrekking tot de **cumulbeperkende** maatregelen van 1976 en de meer recente, verwijs ik naar het schriftelijke verslag van de heer Piot, die de cijfers die ik in de Commissie citeerde, in dit verslag heeft opgenomen.

De heer Laridon heeft een hele reeks vragen gesteld over de **leerplichtverlenging**. Wat de opvulling van een

Lenssens

aantal aspecten betreft, werd er door Minister Coens in Kamer en Senaat duidelijk verwezen naar de Gemeenschappen. Op dat vlak is de bevoegdheid van de Executieven dus duidelijk. Het grootste gedeelte van de gewestelijke bevoegdheid ter zake ligt echter in de culturele sfeer, waarvoor collega Poma bevoegd is, en een beperkt deel in de sfeer van onderwijs. Ik kan u mededelen dat collega Poma, ikzelf en onze medewerkers zoeken naar formules die, conform de wet op de leerplichtverlenging, kunnen in aanmerking komen. Er zijn geregeld contacten met Minister Coens. In tegenstelling tot wat hier door sommige collega's werd geïnsinueerd, zijn de verhoudingen met het Ministerie van onderwijs voortreffelijk. Wij moeten in ieder geval een oplossing vinden voor dit probleem vóór 1 september 1984, datum waarop de deeltijdse leerplicht in voege treedt voor een eerste categorie van schoolplichtige leerlingen.

De heer Moors heeft zeer terecht gewezen op de chaotische ontwikkeling van de informatica in het onderwijs. Ik ben blij dat hij deze vraag heeft gesteld. Dit laat mij toe te zeggen dat wij ook hier afspraken hebben met de heer Coens. In de Gemeenschap wordt een werkgroep belast met het onderzoek naar de technologische vooruitgang, dus breder dan de informatica, en de invloed hiervan op het onderwijs. Enerzijds wordt de onderwijstechnische invloed van de nieuwe technologieën nagegaan. Men stelt bijvoorbeeld vast welke invloed de invoering van informatica heeft als didactische middel. Anderzijds worden de bredere maatschappelijke wijzigingen bekeken en nagegaan hoe het onderwijs de jongeren van vandaag en morgen moet opvoeden om zoveel mogelijk kansen te hebben in de gewijzigde maatschappelijke structuur.

In dit verband kan ik zeggen dat ik hoop over enkele weken aan de Executieve een voorstel over te maken om een stichting „Technologie-onderwijs Vlaanderen” op te richten die de twee problemen, die ik zoëven heb geciteerd, tot opdracht zou hebben en dit in samenwerking met alle betrok-

kenen uit de onderwijsmiddelen. Dit zou gebeuren onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, waarin zowel het bedrijfsleven als de onderwijssmilieus uitvoerig zouden zijn vertegenwoordigd en die zou worden gefinancierd vanuit de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Met collega Coens heb ik een afspraak gemaakt, in geval die stichting wordt opgericht, welke realisatie of projecten, of bepaalde voorstellen inzake de nieuwe technologieën in het onderwijs zij zou kunnen verwezenlijken. Ook werd overeengekomen dat ongeacht de actuele bevoegdheidsopdeling de bevoegde titularis rekening zou houden met de suggesties van de stichting. Dit is belangrijk omdat wij anders in steriele discussies zouden vervallen omtrent de bevoegdheden zodat er ter zake helemaal niets zou gebeuren.

De heer Laridon heeft op een paar behartenswaardige punten gewezen. Ik ga hier niet verder op in. Ik kan hem daarin volgen. Hij stelt ook de vraag naar de coördinatie en de globale aanpak tussen cultuur en onderwijs. Ik meen dat dit mogelijk is door het stelsel van de Executieve die een college is en als dusdanig ook beslissingen in collegiaal verband treft.

Alvorens tot de communautarisering van het onderwijs over te gaan, mijnheer de Minister, waarde collega's, kan ik stellen dat de heer Geyselings de ganse problematiek van de milieueducatie in dit debat heeft willen benadrukken niettegenstaande dit probleem reeds deze voormiddag aan bod is gekomen tijdens de bespreking van de begroting van leefmilieu. Ik kan begrip opbrengen voor de suggesties die de landelijke werkgroep naar voren brengt. Mijn bevoegdheden zijn helaas ter zake onvoldoende, zodanig dat, gelet op de feitelijke bevoegdheid op het veld, de vier voorstellen van de landelijke werkgroep integraal tot de bevoegdheid behoren van mijn collega Daniël Coens.

De heer Geyselings kan ik de verzekering geven dat, naast de in de leerprogramma's en in de structuren en in de praxis van het onderwijs aan te brengen punten, ik aansluit bij wat ik deze morgen heb gezegd in verband met de

milieubegroting. Op mijn manier zal ik via een milieucampagne en via contacten met de inspectie van het basis-onderwijs, later ook het secundair onderwijs, doen wat mogelijk is op het vlak van de ter beschikkingstelling van aangepast didactisch materiaal voor de leraren. Ik vind dit allemaal nog veel beter dan grootse objectieven na te streven en geen resultaten te bereiken. Het is beter op een bescheiden manier toch iets te kunnen realiseren en met nieuwe frisse milieuideeën in het onderwijs te komen, liefst op een zo jong mogelijke leeftijd.

Uw vragen – u zal dat wellicht ook zelf doen – zal ik overmaken aan collega Coens met wie ik toch een gesprek wil voeren omtrent de voorstellen van de door u geciteerde landelijke werkgroep.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, collega Laridon heeft ook gesproken over de taalwetgeving in het onderwijs. Hij heeft gesproken over het decreet-Lagasse. Het is mijns inziens het eerste decreet dat in aanmerking komt voor vernietiging door het Arbitragehof wanneer het operationeel zal zijn. Ik vind dat de heer Laridon gelijk heeft wanneer hij de Executieve aanmaant tot grote waakzaamheid inzake het behoud van de taalintegriteit op het vlak van het onderwijs. Ik neem nota van zijn bezorgdheid.

Tot slot hebben de heren Van den Brande en Laridon gesproken over de communautarisering van het onderwijs. U zal mij toelaten, zij het beknopt, de huidige stand van zaken weer te geven.

U weet dat er een conflict is ontstaan aan Franstalige kant, omtrent de bevoegdheid inzake kunstonderwijs. Dit conflict dateert van begin 1982 en is uitgemond in een verzoek om advies bij de Raad van State vanwege de toenmalige minister van onderwijs, Franstalig regime, de heer Tromont en zijn collega van de Franstalige Executieve, de heer Urbain. Het advies van de Raad van State dateert van 9 juni 1982.

Samengevat gaf de Raad van State als advies dat het kunstonderwijs een onderwijsvorm was, inzake de bevoegd-

Lenssens

heden van de Gemeenschappen en het nationale Parlement, zoals elke andere onderwijsvorm bedoeld in artikel 59bis, paragraaf 2, 2°. Dit betekent dat wij voor de zeven uitzonderingen – structuren, diploma's, wed-detoelagen, enzovoort – van artikel 59bis paragraaf 2, 2° – zelfs voor het kunstonderwijs dat wij nochtans beheren en dat sinds 1971 budgettair op de begroting van de vroegere cultuur-gemeenschap, nu de Vlaamse Gemeenschap staat ingeschreven – als de Vlaamse Gemeenschap door de Raad van State onbevoegd werden verklaard.

Dit heeft voor gevolg gehad dat in het Overlegcomité enkel debatten hebben plaatsgehad over het kunstonderwijs waarbij uiteindelijk werd bereikt dat elkeen het eens was om dit debat ruimer te situeren in het kader van de globale onderwijsproblematiek in relatie tot de overdracht van de bevoegdheden.

Dit heeft op zijn beurt het gevolg gehad – dat is verheugend en politiek niet zonder belang – dat op 27 april 1982 een eensgezind standpunt werd ingenomen door de Vlaamse Executieve, waarin de vier Vlaamse partijen zijn vertegenwoordigd, standpunt dat ik hier niet moet toelichten vermits het u allen wel bekend is. Ik herhaal dat dit, naar mijn oordeel, politiek niet onbelangrijk zal blijken te zijn in de nabije toekomst.

Dat akkoord heeft dan gediend als basis van een gesprek tussen de Vlaamse partijvoorzitters en een afvaardiging van de Executieve, die dan uitmond in een technische werkgroep, die als hoofdopdracht had een restrictieve omschrijving of interpretatie te geven over de 7 uitzonderingen van artikel 59bis, paragraaf 2, 2° van de Grondwet. Die werkgroep heeft zijn eindverslag ingediend. Ik bespaar u de lezing ervan. Wij hebben hieromtrent vanavond opnieuw een gesprek met de delegatie van de Executieve en de vier Vlaamse partijvoorzitters, bijgestaan door een deskundige. Wanneer dit eindverslag ook zal worden bekrachtigd, vandaag eerst door de vergadering en binnenkort door de Vlaamse Executieve, dan is dat een

tweede heel belangrijk document inzake de communautarisering van het onderwijs, want dat zou kunnen leiden tot een concretisering van wat nu al in aanmerking zou komen voor overheveling, ongeacht een latere Grondwetsherziening die nodig zal zijn om een volledige overdracht van het onderwijs mogelijk te maken.

Dames en heren, ik hoef u niet te zeggen dat de schoolmaterie heel politiek en ideologisch geladen is en bijgevolg ook heel gevoelig ligt en dat de zorg bij elk van de vier partijen, om althans ten minste de geest zo niet de letter van het Schoolpact te laten doorstromen, ook morgen in een volledig gecommunautariseerd onderwijs aanwezig zal zijn. Bovendien heb ik het gevoel dat de politieke wil ter zake aanwezig is en de openheid ten opzichte van de benadering, de vooruitgang die wij hebben gemaakt ten aanzien van de houding van sommige partijen een drietal jaar geleden, merkwaardig groot is. Helaas stel ik vast dat wat ter zake aan het groeien is aan consensus binnen de Vlaamse Gemeenschap niet zijn gelijke vindt in het zuiden van het land, waar een aantal politieke partijen een andere opvatting huldigen. Dit zou een vertraging of een niet-in herzieningstelling van artikel 59bis vóór een latere Kamerontbinding, tot gevolg kunnen hebben, wat opnieuw de communautarisering van het onderwijs zou kunnen afremmen. De heer Van den Brande heeft gelijk wanneer hij zegt dat, als er één materie is die in aanmerking komt voor overdracht naar de Gemeenschappen, dit wel het onderwijs is. Ik vrees echter de houding van sommige politieke partijen, onder meer van de PSC, maar ook de PRL heeft er niet dezelfde opvatting op nahouden als wij.

De heer E. Beysen : Vooral de PSC.

Minister J. Lenssens : Ik heb de PSC eerst genoemd, mijnheer Beysen, maar ook de PRL houdt er een genuanceerd standpunt op na.

De heer E. Beysen : Ik zit hier niet om de PRL te verdedigen.

Minister J. Lenssens : Natuurlijk niet, dat weet en hoop ik. Ik heb trouwens alleen willen stellen dat er een con-

sensus aan het groeien is in Vlaanderen op het vlak van een verregaande, zo niet een volledige communautarisering inzake onderwijs, wat erop wijst dat wij in dit land stilaan volwassen worden, dat de vrees voor „minorisering” volgens mij altijd ongegrond is geweest vanuit de zekerheid dat de waarborgen van het Schoolpact in iedere hypothese en in om het even welke vorm ook moeten overgedragen worden naar de Gemeenschappen. Ik meen dat dit nooit een probleem is geweest. Wel heeft dit aanleiding gegeven tot veel misverstanden. Het verheugt mij dat wij een belangrijke vooruitgang hebben geboekt die ons moet toelaten in de komende maanden wellicht – naar ik hoop zonder partijpolitieke doeleinden – tot een volledige consensus te komen.

Dit zou de grootste dienst zijn die men op termijn de Vlaamse jeugd zou kunnen bewijzen. (*Applaus bij de CVP*)

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

HUISVESTING

De Voorzitter : Wij behandelen thans de materie waarvoor Minister Buchmann bevoegd is, met name huisvesting.

De heer Ansoms, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. Ansoms (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, op dit ogenblik over sociale huisvesting spreken is niet alleen spreken over het huidig beleid, maar ook en vooral over het verleden en over de toekomst van de sociale huisvesting in Vlaanderen. En dit, mijnheer de Voorzitter, gebeurde dan ook in uw Commissie voor de huisvesting.

De lasten van het verleden waren immers een eerste gespreksonderwerp. Het ontbreken van een regeling, zoals die van 26 juli vorig jaar, zou immers het failliet betekend hebben van de sociale huisvesting in Vlaanderen. De Gemeenschapsminister van huisvesting drukte dan ook zijn tevredenheid uit over deze regeling.

Ansoms

Een ander gespreksonderwerp in de algemene bespreking betrof de toekomst van de sociale huisvesting. Twee thema's kwamen in dit verband aan bod : de regionalisering en eventuele herstructurering van de Nationale Landmaatschappij en de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, en tevens de financiering van de sociale woningbouw. Uiteraard waren heel wat leden nieuwsgierig naar de intenties van de **Gemeenschapsminister** ter zake.

Wat de regionalisering en de eventuele herstructurering betreft, bleef de Gemeenschapsminister op de vlakte. Wel zou de Vlaamse Executieve zich binnenkort buigen over het dossier. Wij wachten dus af. Wat de financiering betreft, was de **Gemeenschapsminister** wel duidelijk. **Normalerwijze** zullen in de loop van dit jaar de institutionele beleggers hun intrede doen in de sociale huisvestingssector. De Minister rekende voor dat deze financieringsvorm voor de overheid driemaal goedkoper zou zijn dan de huidige, te dure regeling. Hij deelde eveneens mee dat er desbetreffend reeds vergevorderde onderhandelingen gevoerd worden. Om deze onderhandelingen te kunnen afronden dienen echter eerst enkele juridische obstakels weggewerkt te worden. De Gemeenschapsminister kondigde dan ook aan dat hij binnenkort een ontwerpdecreet betreffende de wijziging van de Huisvestingscode zal indienen.

De meeste commissieleden erkennen wel dat de huidige budgettaire beperktheden er ons toe dwingen om nieuwe formules te zoeken. Toch dringen zij erop aan dat de gevolgen van deze nieuwe **financieringsformule** minimaal zouden zijn voor de huurders, de bewoners van de sociale woning, en de verhuurders, de erkende bouwmaatschappijen. De **Gemeenschapsminister** gaf hen de verzekering dat dit ook zijn bekommernis is. Te grote verschillen zouden een coherent huurbeleid immers onmogelijk maken.

Het huidige beleid ten aanzien van de bouw in de privé-sector werd vooral geëvalueerd op basis van de nieuwe

bouwpremieregeling van 1 april 1983. Uit de cijfers blijkt dat er van de nieuwe bouwpremieregeling duidelijk een stimulans is uitgegaan. Over de 11 eerste maanden van 1983 werd een stijging met 17 procent waargenomen ten opzichte van de eerste 11 maanden van 1982. Of deze stijging toe te schrijven is aan het verhoogde bedrag of aan de inkomstenverzekering is op dit ogenblik niet te zeggen. Dat we in de loop van 1983 het dal van de **bouwcrisis** achter ons hebben gelaten, schijnt eveneens bewezen te worden uit de stijging van 18 procent van de saneringspremies en de succesrijke publiciteitscampagne : niet minder dan 36.000 reacties werden opgetekend.

Toch werden door enkele leden enige opmerkingen geformuleerd bij het bouwpremiestelsel. Wij vermelden in dit verband : de administratieve stroefheid bij de afhandeling der dossiers en de korte looptijd van de inkomstenverzekering die gekoppeld is aan de premie ; 3 verzekerde jaren in een periode van 5 jaar is werkelijk tekort.

In dit kader werd tevens van gedachten gewisseld over de wenselijkheid om nog meer de nadruk te leggen op de vernieuwbouw in plaats van op de nieuwbouw. Een lid uit onze Commissie drong daar heel erg op aan. De Gemeenschapsminister was echter van mening dat de erkende bouwmaatschappijen de laatste jaren zeer ernstige inspanningen hebben gedaan. Sommige maatschappijen renoveerden naar rata van 40 procent van hun kredieten. Anderzijds is het duidelijk dat de renovatie en het **spreidingsbeleid** meer de bevoegdheid is van de Gemeenschapsminister voor ruimtelijke ordening.

Alvorens de artikelsgewijze bespreking werd aangevat, kregen we nog een gedachtenwisseling over het investeringsprogramma. Bij sommige leden lokte het wel wat verbazing uit dat het investeringsprogramma van de Nationale Landmaatschappij 300 miljoen frank hoger is dan dat van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting. De Gemeenschapsminister argumenteerde dat het programma opgesteld werd op basis van reële be-

hoeften. Bovendien bevat het bedrag van de Nationale Landmaatschappij eveneens een belangrijk krediet voor de private ontleners en dient het cijfer van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting aangevuld te worden met datgene wat zal ingebracht worden door de institutionele beleggers. De Gemeenschapsminister ontkent dan ook dat de huursector zou afgebouwd worden.

Tot slot van de discussie gaf de Gemeenschapsminister, in het licht van de voorafgaande algemene bespreking, een korte toelichting bij de verschillende begrotingsartikels. Hierna werd de begroting door de Commissie goedgekeurd met 7 stemmen voor en waren er 4 leden die zich onthielden. **(Applaus bij de PW en de CVP)**

De Voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer H. De Loor (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, dat de algemene economische crisis ook de huisvestingssector niet onberoerd heeft gelaten is vandaag voor niemand onder ons nog nieuws. Sinds 1980 verliest de woningbouwbedrijvigheid voortdurend terrein. Alle sectoren van nieuwe investeringen worden geraakt in dusdanige proporties dat er geen twijfel bestaat omtrent de draagwijdte van de inzinking die ook de woningbouwproductie aantast.

Zowel de bouw van de sociale woningen die onder de **overheidsbestellingen** ressorteren als de vraag naar private nieuwe betoelagbare woningen volgen die algemene tendens. Het probleem is dus geenszins nieuw te noemen. In de periode van 1975 tot 1981 beliep het jaarlijks gemiddelde der aanbestede sociale huurwoningen 11.594. In 1982 bedroeg dit aantal 4.479, om in 1983 terug te vallen op nog slechts 1.450.

Op grond van de bouwstatistieken van het verlopen jaar heeft de nationale confederatie van het bouwbedrijf de verschillende deelsectoren doorgelicht. Haar vaststellingen zijn pertinent. De globale vraag naar nieuwe woningen ging in 1983 opnieuw achteruit, niettegenstaande het reeds zeer laag peil van 1982. Gemiddeld

De Loor

werden er per maand nagenoeg 400 woningen minder toegestaan. De verder dalende trend van de vraag is vooral toe te schrijven aan het uitblijven van aanbestedingen voor sociale woningen, zoals we daar net aan de hand van preciese cijfers aantoonden.

Het sociale woningpatrimonium gaat bijgevolg zienderogen achteruit, vooral in de gebieden met een sterke gezinsaan groei waar de woonbehoeften het grootst zijn.

De bouw van volkswoningen is een bijzonder arbeidsintensieve bedrijfstak die daarenboven vele correlatieve behoeften doet ontstaan. En vergeten we daarenboven zijn sociale draagwijdte niet die primordiaal blijft, namelijk een behoorlijke woon- en leefruimte verschaffen, aan minder kapitaalkrachtige personen. De verschrompeling van de bouw van nieuwe volkswoningen is bijgevolg niet enkel in economisch doch vooral in sociaal opzicht een heel ernstige zaak.

Als men weet dat het verslag van het Planbureau en het advies daarover door de Bedrijfsraad van het Bouwbedrijf uitgebracht, er op wijst dat de behoefte aan volkswoningen nog steeds groot is, al is er wel een zware accentverschuiving naar de renovatie toe, dan moet de overheid zich toch gaan rekenschap geven van de ernst van de situatie. Vergeten we niet dat Vlaanderen tot 1990 nog jaarlijks behoefte heeft aan 40.000 nieuwbouwwoningen en dat de totale vernieuwbouwbepoefte dit wil zeggen de sanering van verbeterbare ongezonde woningen en functioneel onaangepaste woningen, in Vlaanderen 29.000 eenheden per jaar bedraagt. Aldus kan niet worden ontkend dat er nog steeds een grote behoefte aanwezig is. Een behoefte die trouwens nog is gegroeid sinds het in voege treden van de nieuwe huurwet op de privé-woningen. Bewijs daarvan zijn de lange wachtlijsten van kandidaat-huurders die sindsdien steeds langer worden.

Het verbaast mij dan ook dat Minister Schiltz naar aanleiding van de opening van de bouwbeurs zou verklaard hebben dat er in Vlaanderen geen behoefte meer zou bestaan aan sociale

huisvesting en dat Vlaanderen zich geen sociale huisvesting meer zou kunnen veroorloven.

Deze verklaring druist volledig in tegen de vaststellingen gedaan door het Planbureau en de Bedrijfsraad van het Bouwbedrijf die goed geplaatst zijn om ter zake competente uitspraken te doen. Indien de Minister een andere mening is toegedaan dan zou ik graag vernemen op welke gegevens hij zich steunt om deze uitspraak te staven ?

De financiering van de activiteiten van de beide sociale huisvestingsmaatschappijen dient wel nader te worden onderzocht, wat niet betekent dat hun activiteiten dienen lamgelegd.

De ontdekking van de schuldenberg heeft het denken en doen van heel wat verantwoordelijk ken zeer sterk beïnvloed. De bedragen van de terug te betalen leningen en van de intrest- en aflossingsverschillen zijn derwijze hoog dat zelfs na tenlasteneming van een aanzienlijk deel ervan door de nationale regering, zij een sterke hypotheek leggen op de werking van de Gewesten.

De financiële toestand van vooral de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, – de financiële lasten van de Nationale Landmaatschappij zijn niet zo bezwaardend voor de overheid – is alarmerend, wegens het feit dat de Staat en de Gewesten hun schulden bij deze instelling laattijdig afbetalen. Aan deze toestand moet een einde worden gemaakt. Het verder uitstellen van de vereffening van hun schulden zal voor de toekomst de lasten van de Gewesten nog in belangrijke mate verhogen. De Gewesten moeten de moed opbrengen hun verplichtingen na te komen.

Het sociaal huisvestingsprobleem is een structureel probleem geworden. Ten allen prijze moet een bouwstop in de sociale woningbouw worden vermeden. Immers 30.000 bijkomende werklozen zouden onmiddellijk het gevolg zijn van dergelijke bouwstop.

De financiering van de huurwoningen omvormen door het aantrekken van institutionele beleggers lijkt mij evenmin de geschikte oplossing.

Indien dit systeem toch gebruikt zou worden, stel ik mij de vraag of er daarvoor al sommen voorzien zijn en of er reeds concrete projecten zijn uitgewerkt ?

De rente betaald door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting bedraagt 2,5 procent.

Minister Buchmann heeft vorig jaar zijn mening te kennen gegeven deze rente op te trekken. Is de Minister dit nog steeds van plan ?

Het optrekken van die rente zou nog meer nadelige gevolgen hebben voor de sociale huisvestingsmaatschappijen. Daardoor kan immers de neiging ontstaan steeds meer modale inkomensgroepen aan te spreken ten nadele van de sociaal laagste klassen, terwijl het toch moet duidelijk zijn dat de sociale huisvesting in conceptie bedoeld is voor de laagste klassen.

Gezien de stijgende bouwkosten en de crisis in de bouwsector daalt de woonkwaliteit.

Wat denkt Minister Buchmann te doen om hieraan te verhelpen ?

Is het zijn bedoeling om de renovatie te promoveren door bij voorbeeld een groter deel van de kredieten aan de Nationale Maatschappij voor te behouden ?

Voor de schulden uit het verleden is er in de begroting 8 miljard frank ingeschreven. Dit is vanzelfsprekend positief. Ik had graag dit bedrag uitgesplitst gezien over de Nationale Maatschappij voor de huisvesting, de Nationale Landmaatschappij en het Woningfonds van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen.

Ook wil ik het nog eens hebben over de wijzigingen gebracht aan de bouwpremiereglementering met ingang van 1 april 1983.

De SP verheugt er zich over dat de Minister eindelijk heeft ingezien dat het eenvormig bouwpremiestelsel dat hij in 1982 had ingevoerd een totaal asociaal systeem was.

Wij hebben dit stelsel in de Commissie steeds aangeklaagd en bekampt om reden dat het een onverantwoorde

De Loor

maatregel was aan iemand met een inkomen van 1.500.000 frank dezelfde bouwpremie toe te kennen als aan iemand met een inkomen van 500.000 frank.

Gelukkig werd zoals we reeds zegden met ingang van 1 april 1983 hierin verandering gebracht, waarbij het inkomenplafond teruggebracht werd van 1,5 miljoen frank op 1.250.000 frank en bovendien opnieuw de degressieve inkomensschijven ingevoerd, waardoor het basisbedrag van de bouwpremie varieert tussen 120.000 frank en 250.000 frank. Aldus werd een onrechtvaardige situatie hersteld.

En als de cijfers thans aantonen dat het aantal bouwpremieaanvragen in 1983 met ongeveer 3.300 eenheden is toegenomen ten opzichte van 1982, dan vermoeden wij toch dat hierin heel wat hernieuwde aanvragen zijn opgenomen teneinde van een hoger premiebedrag te kunnen genieten.

Bijgevolg hieruit de conclusie trekken dat een gevoelige relance in de bouw zich manifesteert, zou wel heel voorbarig kunnen zijn.

Minister J. Buchmann : De stijging van 3.135 eenheden is een reële stijging. De vernieuwde aanvragen werden uit de statistieken gehaald.

De heer H. De Loor : Is u er zeker van, mijnheer de Minister ? Het is vooral tijdens de maanden november en december dat er zo een gevoelige stijging tot stand is gekomen.

Minister J. Buchmann : Dan was het zeker te laat om nog een vernieuwde aanvraag te doen omdat men slechts over zes maanden beschikte. Dus vanaf april tot december is meer dan zes maanden.

De heer H. De Loor : Ik aanvaard uw verklaring maar ik ben er niet zo zeker van.

Minister J. Buchmann : De vernieuwde aanvragen dienden te gebeuren binnen de zes maanden.

De grote stijging van de maanden november en december is te verklaren door het feit dat de mensen hun aan-

vragen doen op het einde van het jaar omdat het inkomen van twee jaar voordien meespeelt. Als men een maand langer wacht, dan valt men misschien in een andere tranche. Daarom zijn er dan ook altijd zoveel aanvragen op het einde van het jaar. Het zijn dus geen hernieuwde aanvragen ; die waren in elk geval te laat in die periode.

De heer H. De Loor : Wij vragen niet beter, maar dit betekent toch niet dat die tendens in de maanden januari en februari zal aanhouden aan de hand van de uitleg die u geeft.

Minister J. Buchmann : Inderdaad, maar als men januari wil vergelijken dan moet men dat doen met de maand januari van 1983.

De heer H. De Loor : De cijfers van januari zullen vermoedelijk nog niet bekend zijn.

Wat nu de bouwpremieaanvragen betreft willen wij bij de Minister aandringen opdat de afhandeling van een bouwpremieaanvraag sneller zou gebeuren.

Wij begrijpen echt niet dat nog steeds een zo lange procedure noodzakelijk is vooraleer de bouwpremie effectief in handen van de aanvrager terecht komt.

Verder verheugen wij ons over de eerste stap – want voor ons is de bescherming van de kandidaat-bouwer nog steeds onvoldoende – die gezet werd met het ingevoerde verzekeringsstelsel.

Vergeten we trouwens niet dat bouwen een risico inhoudt daar de kandidaat-bouwer meestal aanzienlijke financiële inspanningen dient te leveren.

De duurtijd waarop de verzekering thans slaat, dekt slechts een periode van vijf jaar. Dat is in de huidige economische situatie en de ongunstige vooruitzichten volstrekt onvoldoende.

Wij dringen dan ook aan opdat de dekkingperiode zou verlengd worden en zo mogelijk de ganse looptijd van het leningscontract zou waarborgen. Trouwens een kandidaat-bouwer

wordt slechts tot bouwen gestimuleerd indien hij weet dat hij, bij ziekte of werkloosheid, verzekerd is van de verdere betaling van zijn maandelijkse annuïteiten en niet ongerust hoeft te zijn dat zijn woning boven zijn hoofd zal worden verkocht.

Om te besluiten wens ik te stellen dat in Vlaanderen elk gezin moet kunnen beschikken over een behoorlijke woning en een harmonieus levenskader.

De eigendomsverwerving moet verder worden aangemoedigd. Ik durf dan ook te vragen dat de Vlaamse Raad de nodige inspanningen zou opbrengen om de publiekrechtelijke huisvestingsmaatschappijen voldoende werkingsmiddelen te verschaffen, ten einde een normale voortzetting van hun nieuwbouw- en renovatieprogramma's te verzekeren en zodoende te vermijden dat de crisis in de woningbouw nog wordt verergerd door een totale ineenstorting van de sociale woningbouw (**Applaus bij de SP**)

De Voorzitter : De heer Meyntjens heeft het woord.

De heer O. Meyntjens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, vooraleer in te gaan op het begrotingsontwerp 1984, zou ik erop willen aandringen dat de regionalisering van de huisvestingssector, die bij wet werd goedgekeurd, volledig wordt uitgevoerd. Het behoort tot uw verantwoordelijkheid, geachte heer Minister, werk te maken van een kaderdecreet waarna heel de regionalisering bij Executieve-besluiten kan worden doorgevoerd.

Dit noodzakelijk regionaliseringsproces kan perfect samengaan met een volledige herdefiniëring van de samenwerking tussen en de opdrachten van de Nationale Landmaatschappij, de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en het Nationaal Instituut voor de Huisvesting. Hoe langer deze feitelijke regionalisering wordt uitgesteld, hoe meer problemen de doorvoering ervan zal opleveren.

Onze Vlaamse Gemeenschap heeft er bijgevolg alle belang bij, zo snel mogelijk, te kunnen beschikken over een eigen en Vlaamse Huisvestingsmaatschappij met een eigen en vernieuwd

Meyntjens

gelaat. Wij hopen, mijnheer de Minister, dat u het kaderdecreet nog in de loop van 1984 zal voorleggen.

Wat de begroting betreft, moeten wij vaststellen dat de huisvestingssector met zware financiële tekorten blijft kampen. De schulden van het verleden wegen hierin ongetwijfeld zeer zwaar door en hypotheekeren het huisvestingsbeleid. Zij zijn er mede de oorzaak van dat er een restrictief beleid dient gevoerd te worden in de plaats van een vernieuwd en creatief huisvestingsbeleid. Het zou onjuist zijn, mijnheer de Minister, te beweren dat er geen inspanningen worden geleverd om de tekorten in de huisvestingssector aan te zuiveren.

Wat betreft de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting werden immers reeds een aantal mogelijke oplossingen voorgesteld : het optrekken van de intrestvoeten van de door het Gewest gewaarborgde leningen, de financiering van de huurwoningen via het aantrekken van institutionele beleggers en de aanmoediging van de verkoop van bestaande huurwoningen.

Het eerste alternatief, met name het optrekken van de intrestvoeten, is naar mijn mening, niet te verzoenen met een sociaal huisvestingsbeleid. Het gevolg van deze zogenaamde bezuinigingsmaatregel is dat de leninglast voor de particulieren verhoogt. Gezinnen met een bescheiden inkomen, de groep waarop heel de sociale woningbouw zich richt, zullen het slachtoffer worden van deze maatregel.

Het optrekken van de intrestvoeten dient, volgens mij, te gebeuren op een selectieve manier zonder de doelgroep te benadelen.

Dit kan door een herziening van de intrestvoeten van de leningen om de 5 jaar en op basis van de inkomsten. Deze selectieve aanpassing is perfect verdedigbaar aangezien het inkomen door promotie, verandering van loopbaan of een tweede inkomen, binnen een periode van 5 jaar kan wijzigen. Het bescheiden inkomen van bij het afsluiten van de lening kan, na 5 jaar,

al lang het karakter van „bescheiden” verloren hebben. Met deze selectieve aanpassing van de intrestvoet zullen in de toekomst meerdere bescheiden inkomens kunnen genieten van een sociale lening.

Ik hoop, mijnheer de Minister, dat u mijn voorstel dat mede het begrotingsevenwicht enigszins kan herstellen, wil onderzoeken vooraleer aan globale aanpassing van de intrestvoet door te voeren.

Een juistere toepassing van de wet-Brunfaut kan eveneens het begrotingstekort van de huisvestingssector aanzuiveren.

Men heeft in het verleden in bepaalde gevallen gebruik gemaakt van de wet-Brunfaut om de culturele infrastructuurwerken te bouwen. Het is financieel onhoudbaar dat de Staat de volledige culturele infrastructuurwerken voor zijn rekening zou nemen, terwijl het de gemeenten zijn die hiervan profiteren. Het lijkt mij daarom aangewezen dat de gemeenten de kosten voor deze culturele infrastructuurwerken op zich nemen, met uiteraard tussenkomst van andere instanties.

Gezien het zwaar begrotingstekort zou eveneens moeten onderzocht worden op welke manier de prijs van de sociale woningen kan gedrukt worden zonder aan de kwaliteit van de woningen te raken.

De gemiddelde prijs van een sociale woning bedraagt nu 2,2 miljoen frank. Reken hierbij de kosten van de infrastructuur, dan bedraagt de prijs 2,6 miljoen frank. Het is de huurder of koper van een sociale woning die de gevolgen van deze te hoge kostprijs moet dragen. Zowel de huur- als de aankoopprijs ligt te hoog.

Het begrip „sociale woningbouw” verliest hierdoor zijn betekenis. De invoering van de „Wedstrijd Ideeën Sociale Huisvesting 1984” met het doel zowel de laatste ontwikkelingen op het gebied van materialen en technieken; als de hedendaagse visie op sociale huisvesting, op wonen en architectuur, tot een vorm van vernieuwende synthese te brengen, is een beslissing die we zeker kunnen toejuichen. Hopelijk komt hiermee een einde aan

de hele reeks klachten van bewoners van sociale woningen over de gebruikte materialen in het algemeen en de gebrekkige kwaliteit van ramen, vloeren en plafonds in het bijzonder.

Met de invoering van deze wedstrijd zal echter de prijs van de sociale woning niet dalen. Toch geloof ik, mijnheer de Minister, dat deze doelstelling eveneens als prioriteit moet gesteld worden. Van deze wedstrijd kan men gebruik maken om de prijs van een woning aanzienlijk te verlagen. Men zou de prijs van de woning forfaitair kunnen vaststellen en de architect die deelneemt aan de wedstrijd financieel kunnen belonen wanneer hij onder dit forfaitair bedrag blijft. Dit systeem is algemeen van toepassing in de Bondsrepubliek Duitsland. Ook in Vlaanderen zou het zijn vruchten kunnen afwerpen en dit ten bate van de bescheiden inkomens en heel de huisvestingssector.

Ik hoop, mijnheer de Minister, dat u dit voorstel zal inbouwen in de deelnemingsvoorwaarden van WISH.

Minister J. Buchmann : Dit jaar zal dit vanzelfsprekend niet meer kunnen gerealiseerd worden.

De heer O. Meyntjens : Dan kan u dit misschien volgend jaar doen of ter gelegenheid van een ander initiatief.

De rationalisering van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting kan slechts resultaten bieden wanneer ook op het lokale vlak deze rationalisering wordt doorgevoerd. Een eerste vereiste is dan zeker de fusie van de bestaande bouwmaatschappijen.

Hoe wil men immers een coherent, besparend en creatief huisvestingsbeleid voeren wanneer in gefusioneerde gemeenten elke deelgemeente zijn eigen bouwmaatschappij blijft behouden.

Een coherente aanpak van het probleem van de overbezetting bij grote gezinnen, van de ontevredenheid omtrent de geluidsisolatie en van de vraag naar meer mogelijkheden bij verbouwingswerken, is slechts mogelijk wanneer het aantal bouwmaatschappijen door fusieering drastisch wordt teruggeschroefd.

Meyntjens

De band tussen de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de lokale bouwmaatschappijen zal hierdoor duidelijker en hechter worden, de band tussen lokale bouwmaatschappijen en de bevolking vereenvoudigd.

Ten slotte nog twee bemerkingen die losstaan van mijn vorig betoog in verband met de begrotingstekorten.

Het stimuleren van de private woningbouw door het optrekken van de bouwpremie en de invoering van een verzekering tegen inkomensverlies werd een succes. De bouwsector en de kandidaat-bouwer hebben er hun voordelen bij.

Uit uw beleidsnota blijkt, mijnheer de Minister, dat u een belangrijk accent wil leggen op de renovatie van het bestaand woningpatrimonium. Met het optrekken en aanpassen van de saneringspremie kwam u hieraan gedeeltelijk tegemoet.

Toch ben ik ervan overtuigd dat het stelsel van saneringspremies slechts ten volle zijn uitwerking kan krijgen, wanneer de aanvrager van een dergelijke premie eveneens een beroep zou kunnen doen op een verzekering tegen inkomensverlies. Zowel voor het bouwen als voor het verbouwen blijven er belangrijke drempels bestaan. Ook bij een verbouwing dienen er immers leningen te worden afgesloten en bestaat het gevaar voor inkomensverlies. De invoering van een inkomensverzekering bij een sanering dient bijgevolg ernstig onderzocht te worden. De bouwsector en de verbouwer zullen er hun voordeel uit halen.

Ten slotte rest mij de vraag wanneer uiteindelijk de lang beloofde nieuwe Huisvestingscode zal afgewerkt zijn en van kracht zal worden. Deze nieuwe Huisvestingscode kan niet langer op zich laten wachten. Enkele dagen geleden kregen we naar aanleiding van een BRT-onderzoek volgende krantekop te lezen: „Wil je een sociale woning? Stap naar een politicus”. Een bewijs temeer dat de huidige toestand volledig verziekt is.

Hopelijk zal u bij de uitwerking van

deze nieuwe Code rekening houden met de voorstellen van decreet van mijn collega, de heer Joos Somers, betreffende de proportionele vertegenwoordiging in de toewijzingscomités in de erkende huisvestingsmaatschappijen, evenals voor de verkoop van gronden door openbare instanties, zodat de willekeur van ideologische, filosofische en/of politieke redenen zou kunnen uitgeschakeld worden.

Deze voorstellen van decreet worden reeds gedurende 2 jaar telkens opnieuw afgevoerd van de agenda in de Commissie.

Onlangs gebeurde hetzelfde met de verwijzing naar de nieuwe Huisvestingscode. Vermits deze Code toch niet klaar is, biedt het u de mogelijkheid, mijnheer de Minister, de huisvestingssector te ontdoen van zijn politiek cliëntelisme.

Ik hoop, mijnheer de Minister, dat u deze kans zal aangrijpen. (*Algemeen applaus*)

De Voorzitter : De heer Coppieters heeft het woord.

De heer A. Coppieters (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, mag ik vooraf de verslaggever feliciteren voor zijn weliswaar beknopt maar zeer duidelijk en overzichtelijk verslag. De bespreking verliep ietwat ongeordend maar hij heeft dat op een prachtige wijze weten te verwerken.

Het hoeft niet meer te worden gezegd dat het moeilijk is om tijdens een langdurige en diepgaande economische inzinking als deze die wij thans beleven, een doeltreffend en succesvol beleid te voeren.

Niet alleen ontbreken de financiële middelen voor de overheid maar ook het economisch draagvlak biedt weinig mogelijkheden en de inleveringen die door de bevolking dienen opgebracht, verminderen vanzelfsprekend ook de marktaanvulling. Als er al enig domein is waar deze nadelige factoren elkaar niet alleen aanvullen maar jammer genoeg ook nog versterken, dan is het ontgensprekelijk dit van de woningbouw, waarop het huisvestingsbeleid toch is gestoeld.

Niettegenstaande dat ongunstig klimaat heeft Minister Buchmann toch enkele goede punten gescoord, waarvoor wij hem hier namens onze fractie gelukwensen en danken.

Door zijn peilen naar het profiel van bouwers en premieaanvragers heeft hij beter kunnen aanvoelen waar hun zwakheden en mogelijkheden lagen, hetgeen de efficiëntie van zijn beleid zal ten goede komen. Ook voor de inbreng van de commissieleden heeft hij begrip en waardering, zoals blijkt uit de aanpassingen van de bouwpremies die hij op ons verzoek aanzienlijk heeft opgetrokken, hetgeen het bouwen van een eigen gezinswoning opnieuw binnen het bereik van vele, eertijds ontmoedigde kandidaat-bouwers heeft gebracht.

Wij feliciteren hem ook voor de invoering van de verzekering tegen inkomensverlies van de premieaanvragers. Deze innovatie, die wellicht nog kan verbeterd worden in de toekomst – wij denken bijvoorbeeld aan de verlenging van de verzekerde termijn – betekent een belangrijke stap voorwaarts naar meer eigendomsverwerving, waar de Christen-democraten, zoals bekend, bijzonder gevoelig voor zijn.

In dezelfde geest van vernieuwing en creativiteit kunnen wij er evenmin tegen zijn dat naar nieuwe financieringsbronnen gezocht wordt voor de sociale huisvesting, zoals bij de institutionele beleggers, al moeten daar toch ernstige voorwaarden aan verbonden worden, doch daar komen we straks even op terug.

In algemene zin verheugen wij er ons over dat er stilaan een herleving merkbaar wordt in de woningbouwsector, en dat het overheidsbeleid van de Vlaamse regering daar op verdienstelijke manier heeft toe bijgedragen.

Er is echter, en de Minister zal dat zeker willen beamen, nog een zeer lange weg af te leggen vooraleer wij aan een echt gezonde en menswaardige huisvesting van ons volk toe zijn, en dat is toch het doel waar wij allen moeten naar streven.

Bovendien, en dat maakt ons ongerust, zijn er de jongste tijd een aantal

Coppieters

dwalingen en misvattingen gegroeid die dreigen even zovele hinderpalen te worden voor een gezond woningbeleid, omdat ze vaak tot in de beleidsmilieus toe aangekleefd en verkondigd worden. Ik wens die dan ook vooraf tot hun juiste waarde te herleiden.

Er zijn ook enkele gevaarlijke misvattingen. De eerste, waarop trouwens ook collega De Loore heeft gewezen, is dat er geen woningtekort meer zou zijn.

Sommige eminente leden van deze Raad, zelfs van de Vlaamse Executieve, zoals Gemeenschapsminister Schiltz, zijn inderdaad deze overtuiging toegedaan. Minister Schiltz zei immers in zijn toespraak voor de Syndicale Kamer van het Bouwbedrijf van het Waasland en bevestigde dit op 18 januari in zijn openingstoespraak op de Bouwbeurs in Antwerpen :

— **Mevrouw G. Devos, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.**

„Ik vind het onverantwoord dat men zonder specifieke behoeften in bepaalde subsectoren, zoals de sociale woningbouw, verder zou bouwen, alleen maar om de bouwnijverheid werk te verschaffen. De overheid besteedt alleen daar geld waar dat economisch verantwoord is.

Zou de Vlaamse overheid middelen beschikbaar hebben, dan zouden die eerder moeten georiënteerd worden naar de openbare werken dan naar de sociale woningbouw.”

Tot daar deze toch wel verrassende uitspraak van een Minister aan wie dan toch vaak — zoals hieruit blijkt wellicht ten onrechte — sociale bekommernissen werden toegeschreven.

Deze al te veel verspreide mening getuigt alleen maar van een te oppervlakkige waarneming van het woningbestand, en van een verkeerde inrekening van de toenemende leegstand.

Het valt natuurlijk niet te ontkennen dat het aantal verlaten woningen de jongste 20 jaar meer dan verdubbeld is en thans de 90.000 bereikt. Laten

wij daar echter geen verkeerde besluiten uit trekken.

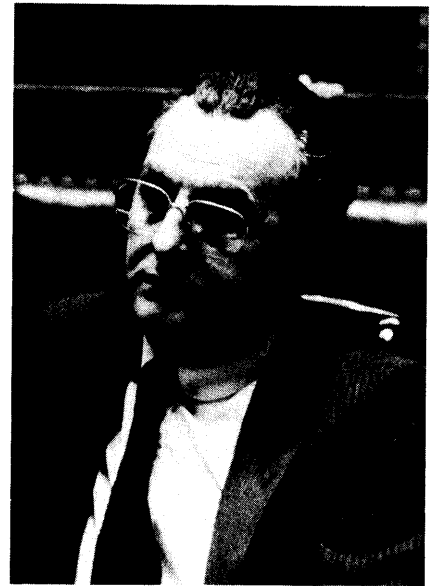
De resultaten van de jongste volkstelling evenals van de woningschouwing van 1981 leren ons dat er niet minder dan 625.000 woningen in het Vlaamse land ongezond en aan ernstige saneringen toe zijn, en dat er daarvan zowat 250.000 rijp zijn voor de sloophamer.

Daarbij is dan geen rekening gehouden met de onbewoonde panden, waarvan er, wie zal het betwijfelen, eveneens een groot deel bouwvallig en onverbeterbaar zijn. Zelfs indien het aantal gezinnen niet zou toenemen, en de statistieken leren het anders, zelfs indien het gezonde woningbestand niet zou verouderen, en, wat een absurde veronderstelling is, zelfs indien de 375.000 verbeterbaar-ongezonde woningen vlug zouden gesaneerd worden, hetgeen helaas aan het huidige tempo van saneringswerken — hoezeer die ook toegenomen zijn — onmogelijk is, dan nog bestaat er een werkelijk tekort van circa een kwart miljoen woningen, tenzij men aanneemt dat bouwvallige krotten een menswaardig onderkomen bieden aan ons volk.

Laten wij dus even, gewoon nuchter, voorrekenen wat ons te doen staat als wij onze mensen, ook de minst-gegoeden, aan een huisvesting willen helpen, en de woningnood willen lenigen binnen een termijn van 20 jaar, waarbij men ons moeilijk van overhaasting kan beschuldigen.

De 250.000 krotten slopen en heropbouwen op 20 jaar vraagt een nieuwbouw van 12.500 per jaar.

De 375.000 ongezonde verbeterbare woningen vraagt een saneringsritme van 18.750 frank per jaar, of meer dan het dubbele van wat in 1983 werd opgebracht, en dat cijfer is nochtans het hoogste dat wij in Vlaanderen ooit beleefd hebben, namelijk 8.624. Gezien die woningen alle 40 jaar of ouder zijn, is het realistisch te stellen dat zij gemiddeld maximaal nog 40 jaar te goed hebben, mits harde sanering weliswaar, hetgeen een jaarlijkse afschrijving vanaf nu betekent van 2,5 procent of 9.375 woningen per jaar die aan vervanging toe zijn. Het overige

Gemeenschapsminister van huisvesting J. Buchmann (PVV) tijdens de bespreking van zijn begrotingsmaterie

woningpark in Vlaanderen, namelijk 1.336.481, durven wij een levensduur toe te schrijven van gemiddeld 80 jaar, mits goed onderhoud en tijdige sanering, wat een vervanging betekent per jaar van 1,25 procent of 16.706 woningen.

Als men bovendien de curve bekijkt van de gezinsverdunding, dan blijkt daaruit dat er in de eerstkomende jaren zeker nog gemiddeld 3 1.500 gezinnen of alleenwonenden, die op een woning aanspraak maken, zullen bijkomen per jaar. De som is vlug gemaakt : 12.500 om de krotten te vervangen, 9.375 af te schrijven ongezonde maar verbeterbare woningen, 16.706 gewone vervangingen van afgeschreven woningen en 3 1.500 wegens gezinsverdunding die nog een aantal jaren zal doorgaan. Totaal : 70.081. Zelfs in de meest gunstige hypothese wat sanering betreft, blijft er per jaar dus wel een grote behoefte aan nieuwe woningen. De CVP kan dus niet aanvaarden dat men de stelling blijft verkondigen — maar daar beschuldig ik de Minister van huisvesting niet van — als zouden er woningen genoeg zijn en zou nieuw-

Coppieters

bouw dus in grote mate overbodig zijn.

Dergelijke misvatting leidt regelrecht naar de verkrotting van ons woningbestand, wat de jongste jaren duidelijk zichtbaar is, en ons trouwens niet hoeft te verwonderen als men daarnaast de nieuwbouw bekijkt. Die be droeg : in 1980, 46.532 woningen of 23.500 te weinig ; in 1981, 32.571 woningen of 37.500 te weinig en in 1982, 28.552 woningen of 41.500 te weinig.

Een tweede misvatting die ik zou willen rechtzetten is dat de **eigendoms**-verwerving in stijgende lijn gaat en het voornaamste, **zoniet** enige middel is om de woningnood op te lossen.

Ik hoef hier zeker niet te benadrukken hoezeer onze fractie gehecht is aan het principe van de eigen woning, ook voor de gezinnen met een bescheiden inkomen.

Ik hoef ook niet meer te herinneren aan het feit dat praktisch alle basis- en aanmoedigingswetten daartoe uit het christen-democratische kamp zijn gegroeid en hoe ook bij de jongste **wets**-verbeteringen op dat stuk, de leden van onze fractie en uw dienaar zelf hebben bijgedragen om de waarden en doeltreffendheid van de **bouwp**remiestelsels op te voeren.

Wij zijn dus zeer verheugd te kunnen vaststellen dat steeds meer gezinnen, vooral in Vlaanderen, eigenaar worden van hun woning. Dat zijn er nu meer dan 65 procent, waardoor wij na Noorwegen en Ierland op de derde plaats komen in de wereldranglijst.

Maar ook dat verschijnsel, hoe verheugend ook, mag ons niet misleiden, en doen denken dat de **huurwoning**-sector onbeduidend is geworden.

Er waren in 1961 685.156 **huurwoning**-en of 44,8 procent ; in 1970, 686.182 huurwoningen of 40,1 procent ; in 1981, 685.843 huurwoningen of 34,5 procent.

Het percentage huurwoningen is gedaald, maar het aantal is gelijk gebleven, en het valt niet te verwachten, met de hoge grond- en bouwrijzen enerzijds, en de hoge werkloosheid anderzijds, dat dit aantal in de **eerst**-

komende jaren zal teruglopen, wel integendeel.

Bijna 700.000 gezinnen kunnen zich geen eigendom veroorloven en blijven op de huursector aangewezen.

Het hoeft geen betoog dat de meeste krotten zich in deze sector bevinden en dat er weinig vooruitzichten zijn om daar wat aan te veranderen, gezien de onaantrekkelijkheid ervan voor de beleggers. Zelfs de grotere vrijheid die door de jongste **huurwetgevings**-wijziging aan de eigenaars wordt gelaten, zal dat niet zozeer verhelpen.

Des te meer verontrust het ons inziens dat, op drie jaar tijd, de kredieten aan de NMH tot een derde worden teruggebracht.

Ik verwijs naar de cijfers van het **in**-vesteringsprogramma.

In 1981 werd nog 10.002 miljard frank geïnvesteerd ; in 1982 viel dat terug tot 6.800 miljard frank ; in 1983 was het nog amper 3.400 miljard frank en in 1984 nog slechts 3.400 miljard frank.

Het aantal aanbestede woningen van de NMH beleefde letterlijk een vrije val. Van 1975 tot 1981 bedroeg het gemiddelde : 11.594 ; in 1981 werden 9.981 woningen aanbesteed ; in 1982 41.479 en in 1983 1.450.

Dit zijn de cijfers voor het hele land. In Vlaanderen werden in 1983 nog 1.399 woningen van de NMH aanbesteed.

Ik weet dat de financiering van deze bouwactiviteiten een groot probleem vormt, maar de woonbehoefte, mijnheer de Minister, waarde collega's, is een levensbehoefte, die niet ongestraft kan worden verwaarloosd.

Als we de huidige teloorgang niet stoppen, maken wij ons schuldig aan een nieuw pauperisme van onze bevolking. Dat kan de CVP niet toelaten. Er moeten dus middelen gevonden worden, hoe en waar dan ook, om het tij te keren.

Een derde misvatting bestaat erin dat renovatie en sanering de oplossing zijn van ons woningvraagstuk, zeker in de verstedelijkte gebieden.

Ook in dit domein geloven wij te mogen naar voor treden als onverdachte getuigen. Vanuit het **christen-dem**ocratische kamp zijn immers belangrijke inspanningen geleverd om de **sane**ringspremie in te voeren en te verhogen. Zelfs nu nog ligt een voorstel ter tafel waarmee een verhoging van deze premie beoogd wordt en waar collega Olivier straks zal over uitweiden.

Wij zijn tevens gelukkig met de initiatieven van Minister Akkermans op het gebied van de stadsvernieuwing en -renovatie, waardoor een beweging is op gang gekomen die zowel gemeentebesturen als bouwmaatschappijen en particulieren **meezuigt** en stimuleert. Wij zijn ook in mijn eigen stad gelukkig geweest daar te kunnen op inspelen en zijn er **fier** op tot de eersten te behoren die een **herwaarde**ringsprogramma konden laten goedkeuren. Aan onze intenties op dat gebied kan dus bezwaarlijk getwijfeld worden. Wij zijn en blijven trouwens van oordeel dat het woonkarakter van onze steden en gemeenten, dat op vele plaatsen grondig vernietigd werd of verloederd is, zoveel mogelijk moet hersteld worden, met eerbiediging van het geëigende profiel en de eigen typische stijl.

Maar we moeten ook ernstig waarschuwen voor het gevaar dat een zekere retro-mode en de huidige neigingen tot nostalgie ons op een dwaalspoor zouden kunnen leiden.

Sanering is geen wondermiddel dat alle kwalen oplost en vrij zou zijn van onaangename nevenverschijnselen.

We moeten ons daarbij bewust zijn van de volgende elementen :

1. saneringen kunnen de levensduur van een woning met circa 20 jaar opvoeren, of met 1/4, maar ze nog veel langer overeind houden is meestal niet mogelijk. Eens moet de woning dus toch afgebroken en vervangen worden ;
2. de totale kostprijs van een gesaneerde woning ligt gemiddeld 1/3 hoger dan nieuwbouw, en kan door vele eigenaars niet betaald, en door vele huurders niet opgebracht worden ;
3. de te saneren woningen hebben

Coppieters

veelal een andere structuur en schikking dan wat de huidige wooncultuur vereist, hetgeen het saneren aanzienlijk kan bemoeilijken, de kosten in ieder geval opdrijft, en niet zelden een toch nog onbevredigend resultaat oplevert ;

4. heel wat oudere woningen waren reeds van bij hun tot stand komen, krotwoningen per definitie, gebouwd als ze waren om alleen maar onderdak en het hoogst nodige te bieden aan de arbeiders die men dicht bij de fabriek wou houden ;

5. als we ten slotte de aangevraagde saneringspremie projecteren tegen het aantal ongezonde-verbeterbare woningen en krotten, dan is het duidelijk dat deze niet bij machte zijn om ons woningbestand op peil te houden en gezond te houden. De cijfers voor ons land zijn ter zake duidelijk. In 1976 werden 1.378 saneringspremies aangevraagd. In 1977, 2.105 ; in 1978, 2.301 ; in 1979, 3.301 ; in 1980, 5.025 ; in 1981, 5.170 ; in 1982, 7.280 en in 1983, 8.624. Men kan gewagen van een bewonderenswaardige toename en er werden inderdaad ook grote inspanningen gedaan. Projecteren wij deze cijfers echter tegen de achtergrond van 625.000 ongezonde woningen in Vlaanderen dan moeten wij vaststellen dat door die inspanningen spijtig genoeg het verval niet eens kan worden afgeremd, laat staan de situatie verbeterd.

Voorgaande beschouwingen tonen ons aan dat renovatie, een positief element, waar wij 100 procent achterstaan en dat in alle opzichten moet worden aangemoedigd, ons toch niet in de verleiding mag brengen onmogelijke krotten in stand te willen houden en een vervangingsinkomen af te remmen.

Ik wil nu enkele beschouwingen maken van het woningbeleid naar de toekomst toe. De verschillende instrumenten en stimuli, zoals daarnet aangevoerd kan een eenzijdige en oppervlakkige benadering van het woonprobleem het huisvestingsprobleem totaal ontwrichten en ons volk op termijn tot verpaupering brengen. Daarom wil ik, vooraleer enkele klemto-

nen te leggen, nog in het kort maar niettemin met nadruk onderstrepen dat een valabel beleid in deze zo belangrijke sector op twee pijlers moet rusten, met name het privé-initiatief en het overheidsinitiatief, en dat beide evenveel aandacht moeten krijgen.

Het privé-initiatief ter verwerving of bouw van een eigen woning, of tot sanering ervan, moet met alle middelen ondersteund en aangemoedigd worden. De Minister is op de goede weg en zijn vernieuwende maatregelen hebben wij al toegejuicht. Maar er zijn nog belangrijke leemten. We denken aan de saneringspremie, die niet mee geëvolueerd is met het bedrag van de bouwpremie. We denken ook aan de verwervingspremie die een enorm potentieel aan zelfwerkzaamheid in de woonsector had kunnen losweken. Een eigenaar schiet immers veel vlugger aan het werk om zijn eigen, door hem zelf bewoonde huis, te verbeteren en gezond te maken, dan een huurder die, met de nieuw aangekomen huurwet opnieuw een stuk woonzekerheid en dus ook een goed motief kwijtspeelt om zijn woning op te kalefateren. Het is duidelijk dat de verwervingspremie, die zo heilzaam kon zijn voor de woonsituatie, het heeft moeten afleggen voor conjunctureel-economische overwegingen die de woonsituatie zelf – eerste oogmerk, per definitie, van uw beleid – volkomen uit het oog verliezen en bovendien, zelfs op economisch gebied, de multiplicatoreffecten onderschatten die ook de eigen werkzaamheid van de bewoners heeft. Wij durven dus aandringen dat de minister de wederinvoering daarvan opnieuw zou willen overwegen.

Doch, naast het privé-initiatief en de eigendomsverwerving moeten ook de activiteit en het bereik van de sociale huisvestingsmaatschappijen, vooral dan in de huurwoningbouw in ere hersteld worden.

Ik heb er al op gewezen dat wij een echte teloorgang meemaken, terwijl tussen 1975 en 1981 gemiddeld 11.594 huurwoningen in aanbesteding werden gegeven, is dit gedaald tot 4.479 in 1982 en 1.450 in 1983.

Met de bijna absolute stop van de kredieten dreigt dit in 1984 rampzalig te

worden. Het is bijna – maar ik wil het niet geloven – alsof de Minister de sector van de huurwoningen afgeschreven heeft, en dat terwijl nog meer dan een derde van onze bevolking, en dan wel het meest machteloze en verpauperde deel, op deze sector aangewezen is, en wetende dat de private bouw van huurwoningen eveneens volledig stilgevallen is. De erkende sociale bouwmaatschappijen moeten absoluut en onverwijld meer zuurstof krijgen, meer kredieten, hoeveel dat ook moge kosten aan de Gemeenschap.

Trouwens, schreeft men de betekenis van de financiële last voor de sociale huisvesting, niet al te zeer op ?

Directeur-generaal De Smet van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting wijst er zeer terecht op, in het jongste nummer van hun informatieblad, dat, voor de drie regio's samen, in ons land slechts een goede 5 procent van de door het rijk aangegane leningen tussen 1975 en 1982, bestemd waren voor de sociale huisvesting, welke in die topjaren, daarmee niet minder dan 85.600 gezinnen aan een gezonde woning hielpen.

Met hem moeten wij de vraag stellen : was dat een slechte besteding ? En hoeveel is daarvan niet, langs allerlei wegen, teruggevloeid naar de staatskas ? Ik weet wel dat de Minister zal antwoorden, en niet ten onrechte, dat de baten van de sociale huisvesting wel in de nationale schatkist, maar niet in die van het regionaal beleid terecht komen. En daarmee zijn we dan bij de regionalisatie beland, die voor de huisvestingsmaatschappijen brandend actueel is.

Inderdaad werd onlangs het wetsontwerp 623 tot afschaffing van een aantal parastatalen in de Kamer goedgekeurd en mag in de komende maanden de goedkeuring verwacht worden in de Senaat.

Daarmee zal dan een einde gekomen zijn aan de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en aan de Nationale Landmaatschappij als nationale instellingen, en wordt dus de regionalisering definitief bezegeld en geïnstitutionaliseerd. Maar, is dat wel zo ? Wat betekent een regionalisatie zon-

Coppieters

der voorwerp ? Er is immers nog steeds geen instelling om de taak over te nemen van de maatschappijen die binnenkort bij wet worden opgeheven.

Wij staan inzake sociale woningbouw voor een nieuw tijdperk, een tijdperk dat wij zelf, als Vlaamse Gemeenschap, vorm moeten geven, en waar wij dringend werk moeten van maken. En dat werk moet goed zijn, want wij zullen er jaren moeten mee leven en de invloed ervan op ons woningbestand en dus op het welzijn van onze bevolking is gewoon niet te overschatten.

U zult begrijpen dat wij, als grootste politieke fractie van Vlaanderen, ter zake een aantal bekommernissen hebben die wij willen vertolkt zien in de nieuw te ontwerpen structuren. Ik leg ze dan ook aan deze Raad en aan de Minister voor, en hoop er in de eerstkomende maanden een bevredigend antwoord op te krijgen.

Laat ik dan beginnen met een voorafgaande voorwaarde te stellen, zonder **dewelke** de herstructurering zelfs niet zou mogen starten. Er zijn daar de schulden en lasten van het verleden, voor **dewelke** een voorlopig akkoord werd bereikt tussen de nationale en de gewestregering, en waardoor de nationale begroting de lasten aanvaardt van verbintenissen die nog onder haar verantwoordelijkheid in de huisvestingssector werden aangegaan.

Als zodanig verdwijnen de bedragen daarvan uit de gewestbegroting. In hoeverre echter beschikken de maatschappijen reeds over de rechtsmiddelen om deze bedragen, per regio, toe te wijzen aan de nieuwe structuren, die in de gewesten, moeten tot stand komen ?

Hoever staat het met de overdracht van het patrimonium, de financiële lasten en het personeel, naar Gewesten en maatschappijen toe ?

Niemand ziet daar al klaar in en nochtans is deze dubbele regeling een *conditio sine qua non*, zonder **dewelke** men onmogelijk de geëigende gewestelijke instellingen kan laten van start gaan.

Wat dan de herstructurering zélf betreft, zijn wij van oordeel dat ze moet gericht zijn op een zo rationeel en functioneel mogelijke aanpak van het probleem van de sociale huisvesting.

Sociale huisvesting is een welomschreven materie, ressorterend onder de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister van huisvesting. Ze moet dus het voorwerp uitmaken van een eigen en duidelijk beleid. Daarom rijzen dan toch enkele fundamentele vragen.

1. Is het wenselijk dat het of de **hoofd**-instrumenten van dit beleid, zoals de nationale **huisvestingsmaatschappijen**, ook andere taken en opdrachten meeslepen die met sociale huisvesting niets te maken hebben en trouwens onder voogdij staan van een andere Minister ?

2. Is het wenselijk dat de toekomstige structuur bestaat uit twee quasi gelijkwaardige en elkaar op vele terreinen overlappende maatschappijen ?

3. Is het daarbij wenselijk dat voor vaak dezelfde activiteiten bijvoorbeeld de bouw van koopwoningen, ten gerieve van hetzelfde publiek, verschillende voorwaarden moeten opgelegd worden, zowel inzake kredietverlening als inzake bouwtrant en grondoppervlakte ?

4. Is het nog te verantwoorden dat, binnen dezelfde gemeente, meerdere huisvestings- of bouwmaatschappijen optreden met aldus elkaar overlappende of dubbele werking en kosten, en tegenover de kopers verschillende en discriminerende voorwaarden en normen ?

Wij pleiten niet zo direct voor fusie van de maatschappijen, maar voor een goede rationalisatie van het geheel, met al de consequenties die daar eventueel uit voortvloeien. Er mag van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse Raad verwacht worden dat de nieuwe organisatie- en **financieringsvormen** geïnspireerd zullen zijn door de eerlijke bekommernis om het woonprobleem zo doelmatig mogelijk aan te pakken.

Dit zal moed en wijsheid vragen van de beleidsmensen, maar die moeten

kunnen opgebracht worden.

Daar zal dan nog de moeilijke en delicate operatie moeten op volgen van de fusie en/of herverkaveling van de lokale of gewestelijke bouwmaatschappijen. Wij pleiten hier zeker niet voor onoverzichtelijke en **oncontroleerbare** mastodonten, maar dubbele en driedubbele overlappingsen hebben gewoon geen zin en te kleine maatschappijen worden eveneens het werken bijna onmogelijk gemaakt, vooral dan bij het bepalen van de huurprijzen, waarbij de eigen huurders van de maatschappij de solidariteit moeten opbrengen voor de **huurverminderingen**, binnen diezelfde maatschappij aan minvermogenden toegestaan. Dit leidt die maatschappijen regelrecht naar het faillissement of naar een verkrachting van de opgelegde voorwaarden.

Nu wil ik het hebben over de financiering van de sociale huisvesting. Ik heb daarnet al, verwijzende naar de uitspraak van directeur-generaal De Smet van de NMH, de vraag gesteld wat de sociale huisvesting ons waard is. Is een bedrag van 5 procent van het globale investeringspakket, waarvan een goot deel, **zoniet** de totaliteit, na verloop van jaren, naar de overheid terugvloeit, overdreven of verantwoord ?

Akkoord, het **prefinancieringssysteem**, waarbij trouwens ook weer met twee maten en twee gewichten wordt gewerkt, moet dringend herzien worden. Thans is die verschillend naargelang de maatschappij, ook als het gaat over dezelfde activiteit in hetzelfde Gewest.

Zou men het onderscheid niet beter maken naargelang de aard van de ontwikkelde activiteit ? Aldus zou kunnen gedacht worden aan verschillende financieringsvormen voor het bouwen van huurwoningen, koopwoningen, renovatieprojecten, en het toestaan van leningen. Per soort van activiteit kan dan onderzocht worden of andere dan overheidsmiddelen hiervoor kunnen ingeschakeld worden, en welke voorwaarden daar moeten aan verbonden worden.

In ieder geval lijkt de omschakeling van leningskredieten naar budgettaire

Coppieters

kredieten, zoals reeds beslist in Wallonië en Brussel, ons niet de goede formule voor een soepel en indirect beleid. Het betekent gewoon een bij komende administratieve rompslomp, die de werking alleen maar kan vertragen.

De Minister heeft reeds aangekondigd dat mogelijk een beroep zou kunnen gedaan worden op de institutionele beleggers. Wij zijn daar in principe niet tegen, maar dan zal er streng moeten voor gewaakt worden dat het sociaal karakter niet verloren gaat.

Wij zijn verheugd dat u uw houding ter zake in de Commissie hebt verduidelijkt en dat u inderdaad achter die sociale waarborgen staat, maar we willen ze graag nog eens op een rijtje zetten.

We denken aan de **voorrangscategorieën** bij de toewijzing, aan de **woonzekerheid**, aan het onderhoud en herstel van de woningen, aan de financiering van de socio-culturele en **technisch-stedebouwkundige** infrastructuur, aan de zeggenschap van de maatschappij en van de overheid in het beheer, en vele andere elementen meer. Het mag zeker niet zo zijn dat de baten naar de particuliere sector, en de lasten, voorzieningen en verplichtingen naar de openbare sector gaan.

Vooraleer de Minister ter zake beslissingen neemt, wensen wij ook hier in alle duidelijkheid informatie en inspraak te krijgen.

Een laatste zorg gaat naar het toewijzing+ en huurberekeningssysteem. De Minister en de collega's die deze sector van nabij volgen zullen er ongetwijfeld ook mee akkoord gaan dat het systeem van toewijzing en berekening van de huur in tal van opzichten zou kunnen verbeterd worden. En daarmee wil ik helemaal niet de objectiviteit in twijfel trekken die inzake de eerbiediging van de voorschriften wordt aan de dag gelegd. Ik ben er integendeel van overtuigd dat de zaakvoerders en beheerders bewonderenswaardig werk verrichten en zoveel als mogelijk en wenselijk is, rekening houden met de **voorrangsre-**

gels zoals die bij koninklijk besluit werden vastgelegd.

De vraag is echter of deze regels werkelijk een dienst bewijzen aan de beoogde bevolkingsgroep. Indien ze rigoureuus worden nageleefd, en dat gebeurt meer dan men denkt, krijgen wij fataal in de sociale woonwijken de meest berooide, meest getroffen of ontwrichte gezinnen.

Die moeten natuurlijk en bij voorrang geholpen worden, maar, zou het aangewezen zijn die mensen allemaal opeen te plakken in wijken die dan ware ghetto's worden, verstoken van enige sociale en culturele diversiteit, als het ware plat gedrukt door het gewicht van hun algehele **toekomstloosheid**. Kan het goed zijn mensen te veroordelen tot een woon- en **cultuurpatroon** dat voor een hele omgeving geen afwisseling biedt, noch inzake sociale status, noch inzake economische bedrijvigheid, noch inzake culturele relaties en mogelijkheden.

Leggen wij geen zware hypotheek op de kinderen die in dergelijke wijken geboren worden, en waarvan de **ontplooiingskansen** van meet af aan worden gefnuikt? 0, Ik pleit er zeker niet voor die mensen dus maar aan hun lot over te laten, wel integendeel. Maar ik wil mij afzetten tegen de trend om wijken op te bouwen waar maar één enkele categorie van mensen toegelaten is en die daar dan gans hun leven de stempel van meedragen.

Welnu, met het huidig **toewijzingssysteem** gaan wij fataal die richting uit, en dat is reeds te merken in tal van sociale woonwijken. Wat kan daar dan tegen gedaan worden?

In de eerste plaats in de **toewijzingscriteria** ook andere voorrangsregels inbouwen dan deze die gestoeld zijn op het inkomen, of de toewijzing aan de laagste inkomens begrenzen tot een redelijk en aanvaardbaar percentage, zodat een betere vermenging en diversificatie van de bewonersgroep tot stand komt.

In de tweede plaats moet er meer kleinschalig gebouwd worden. Kleinere wijken of huizengroepen zijn gemakkelijker te integreren in de woonomgeving, die, als ze natuurlijk ge-

groeid is, een veelzijdige structuur heeft en een rijker sociaal **relatiepatroon**, hetgeen de bewoners ten goede komt.

Daar echter, waar maatschappijen verplicht zijn geweest om een meer grootschalig project op te zetten, en vaak **heben** de grondprijzen dit in de hand gewerkt, moet meer aandacht besteed worden aan de uitrusting van de woonomgeving.

Niemand zal nog durven tegenspreken dat een wijk meer is dan een opeenstapeling van huizen. Een aantal factoren die mede instaan voor het verhogen van het woongenot mogen bij de planning niet over het hoofd gezien worden, zoals :

1. de bevolkingssamenstelling, die zo heterogeen mogelijk moet zijn en een weerspiegeling van de grotere Gemeenschap.

De heer J. De Seranno : Of in de tijd gespreid.

De heer A. Coppieters : 2. De bereikbaarheid en integratiemogelijkheden in de rest van de gemeente ;

3. de nutsvoorzieningen en diensten die binnen een redelijke afstand en in voldoende mate moeten aanwezig zijn. We denken daarbij niet alleen aan water, riolering, gas, elektriciteit en openbare verlichting, maar ook aan openbare telefooncellen, bushaltes, postkantoren, winkels, **ontspannings-** en vergaderlokalen, speelpleinen, administratieve en financiële diensten. Dat alles moet ofwel in de wijk, ofwel in de onmiddellijke omgeving aanwezig of bereikbaar zijn.

Wij begrijpen dan ook niet goed de aarzeling en terughoudendheid binnen de dienst voor gesubsidieerde werken om gelden voor **socio-culturele** voorzieningen uit te trekken en we hopen dat de Minister zijn invloed zal aanwenden om hierin een wijziging ten gunste aan te brengen.

Het is een hele opgave, mijnheer de Minister, die u binnenkort met geëigende, Vlaamse instrumenten zult kunnen aanvatten. Wij weten dat u de wil hebt om het goed te doen en we verwachten dan ook dat u met onze

Coppieters

bekommernissen rekening zult willen houden. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Taelman heeft het woord.

De heer W. Taelman (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, tijdens de bespreking op 23 maart 1983 van de begroting huisvesting van vorig jaar heeft Gemeenschapsminister J. Buchmann gewezen op een aantal elementen die dringend aan een oplossing toe waren, wilde men het toekomstige sociale huisvestingsbeleid vrij waren.

Sta mij toe heel even een aantal van deze elementen aan te stippen.

Vooreerst was er het probleem van de lasten uit het verleden, met name de financiële lasten die voortvloeien uit de investeringsbeslissingen die getroffen werden in de fase van de voorlopige gewestvorming van 1975 tot 1980.

Vastgesteld werd dat de delging van die lasten in het bijzonder de sector van de sociale huisvesting hypothekeerden.

Indien geen vergelijk ter zake kon bekomen worden, zouden de middelen, terbeschikking gesteld van de gewestbegroting, nauwelijks hebben volstaan om de lasten uit het verleden te vereffenen. Als dusdanig ook zouden geen overblijvende middelen voorhanden geweest zijn om nog enige vorm van sociaal huisvestingsbeleid voor de toekomst te financieren.

De Gemeenschapsminister heeft gewezen op de noodzaak van een vergelijk met de nationale regering en als dusdanig het probleem aanhangig gemaakt bij de Vlaamse Executieve.

Het akkoord met de nationale regering werd bereikt op 26 juli 1983.

Over de periode 1983 tot 1990 voorziet de nationale regering in het ten laste nemen van 127,8 miljard frank voor de 3 Gewesten samen. Daarin bedraagt het Vlaamse aandeel 76,5 miljard frank of 59,86 procent.

Binnen het bedrag van 76,5 miljard

frank heeft 49,0 miljard frank of 64,05 procent enkel reeds betrekking op de sector huisvesting. Dit vergelijk ontlast Minister Buchmann op het vlak van het vereffenen van belangrijke financiële bedragen die het gevolg waren van beslissingen die in het verleden werden genomen.

Evenwel heeft hij er herhaalde malen op gewezen dat het akkoord van 26 juli 1983 niet voor gevolg heeft dat aan het Gewest bijkomende middelen worden verschaft die voor de toekomst een oplossing zouden bieden voor de financiering van het sociale huisvestingsbeleid.

Het stelsel van de **prefinanciering** toegepast op de investeringsbedragen die sinds 1980 werden vrijgegeven, blijft zwaar doordrukken op de begroting van de sector huisvesting.

Hoopgevend ter zake is het feit dat de Gemeenschapsminister niet enkel deze bevinding aanhaalt ; maar daadwerkelijk naar een oplossing zoekt ten einde en de sociale huisvestingssector voor de toekomst te vrijwaren en de budgettaire last eraan verbonden draagbaar te maken voor de **gewestbegroting**.

Een andere belangrijke bekommernis was de bijdrage voor het bewerkstelligen van de bouwrelance in het algemeen.

Op zijn minst meen ik hier te mogen aanstippen dat uw bijdrage hierbij even verdienstelijk als origineel was.

Het nieuwe bouwpremiestelsel in voege sinds 1 april komt beter ten goede aan de minder-bedeelden door het feit van de gradatie van de premie naar het inkomen van de aanvragers.

Ook heeft de Gemeenschapsminister bij het invoeren van het nieuwe stelsel oog gehad voor een belangrijke bekommernis vanwege de **kandidaatbouwers**, met name de zekerheid om in de beginjaren aan hun financiële verplichtingen die het gevolg zijn van hun beslissing tot het uitvoeren van de **bouwakte** te kunnen voldoen.

De verzekering tegen **inkomensverlies** als gevolg van werkloosheid of arbeidsongeschiktheid komt zeker tegemoet aan de grote bekommernis van

vele kandidaat-bouwers. Ooit werd in een persartikel in de hoofding gevraagd „wie is de vader van het kind?” Zonder enige twijfel noemt de vader „**Buchmann**”.

Wel zou ik hier aan de „**Vader**” willen vragen of er kan overwogen worden het stelsel van verzekering tegen **inkomensverlies** in zijn toepassing uit te breiden, bij voorbeeld tot hen die een woning kopen of een woning grondig saneren.

Dit zou mijns inziens alvast een bijkomend element van relance van de bouwnijverheid kunnen inhouden.

Het door u oprichten van een **belangrijke sensibiliseringscampagne** omtrent de tegemoetkomingen van overheidswegen ten opzichte van de **kandidaatbouwers** zal daarenboven vast ook hebben bijgedragen tot de hoopgevende aanwijzingen van mogelijke relance in de sector van de huisvesting, die wij thans van alle kanten mogen horen.

Ook aan een ander probleem hebt u een oplossing gegeven met name het wegwerken van de grote achterstand in de afhandeling van de dossiers voor de verwervingspremies.

Eens te meer hebt u bij de bespreking van uw begroting in de Commissie huisvesting gewezen op de „**nagel**” van uw ultieme verpakking gevormd door de administratieve procedure bij het afhandelen van de **premieaanvragen**.

Wij achten ons gelukkig dat deze bewuste „**nagel**” een „**nageltje**” geworden is omwille van het feit dat u de termijn van de administratieve behandeling van de dossiers hebt weten in te korten en de als dusdanig aan de bekommernis van de **premiegerechtigden** reeds gedeeltelijk bent **tegemoetgekomen**. Wel durf ik er hier bij u op aandringen mogelijke schikkingen te overwegen teneinde de termijn tussen de goedkeuring van de bouwpremie en de uitbetaling ervan aan de gerechtigden nog in te korten. De oplossing van dit probleem ligt niet enkel bij u en ik ben er dan ook van overtuigd dat uw collega van Financiën vast zal willen bijdragen tot het nog verder verkleinen van uw „**nagel**”.

Taelman

Schaarse financiële middelen noodzaken per definitie dat er een rationeel gebruik wordt van gemaakt. Schaarse financiële middelen hebben eveneens voor gevolg dat het aanbod ervan sterk wordt overtroffen door de vraag.

Inzake de aanwending van de investeringsmiddelen, die bij beslissing van de Executieve, met uitzondering van de post infrastructuurwerken, werden vastgesteld op het bedrag van 1983, hebt u consequent aan uw **beleidsopvatting** de noodzaak van het verder richten van de coördinatie benadrukt.

Deze coördinatie heeft niet enkel betrekking op de binding tussen de infrastructuurwerken en het bouwen van sociale woningen doch tevens met het proberen van tegemoet te komen aan de rechtmatige eisen van alle bevolkingsgroepen die aanspraak kunnen maken op een degelijke aan hun noden aangepaste sociale woning (zoals bejaarden, gehandicapten, grote gezinnen).

Ondanks de inspanningen die u zich getroost om het aanbod rationeel naar de vraag te richten, durf ik er bij u op aandringen te onderzoeken of binnen de investeringsprogramma's die aan de maatschappijen voor sociale huisvesting worden toegekend het aandeel van de bedragen voor de individuele leningen zou kunnen worden opgedreven.

Dit zou mijns inziens kunnen aanleiding geven tot het definitief oplossen van de nog overblijvende leegstand in de sociale koopwoningsector en het bevorderen van de **eigendomsverwerking** binnen de sociale huisvestingssector.

Mijnheer de Minister, alvorens te besluiten wil ik uw aandacht vestigen op de politiek die blijkbaar nog zeer sterk speelt bij de toekenning van een sociale woning indien wij ons mogen baseren op de uitzending „**Kraaiennest**” van zaterdag 4 februari jongstleden. Een onderzoek ter zake lijkt ons zeker niet ongepast. Deze aangelegenheid werd trouwens ook door collega Meyntjens aangehaald.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de

Minister, dames en heren, de sector van de sociale huisvesting in het bijzonder vormt binnen de **Gewestbegroting** een budgettaire zeer **belangrijke** sectie.

Uw taak, het sociale aspect van de huisvesting te vrijwaren rekening houdend met de door ons allen gekende financiële moeilijkheden die het Gewest kent, is vast geen sinicure.

Uw zakelijke ingesteldheid bij het behandelen van moeilijke problemen vormt echter voor ons een garantie dat ook voor de toekomst de minder **begeerten** degelijk zullen worden gehuisvest. (**Applaus bij de PVV**)

De Voorzitter : De heer J. De Seranno heeft het woord.

De heer J. De Seranno (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, het werd mij gisteren avond laat nog eens duidelijk dat de vergadering zeer dankbaar is voor korte uiteenzettingen. Ik wil slechts drie punten bondig behandelen : een opmerking en een vraag in verband met de bouwpremieschalen, een bedenking in verband met de inschakeling van institutionele beleggers en ten slotte een opmerking in verband met de subregionale verdeling van de kredieten door de Nationale Huisvestingsmaatschappijen.

Het huidige stelsel van bouwpremies, vorig jaar gewijzigd met ingang van 1 april, is opnieuw een cascdestelsel, met alle scheeftrekkingen en eigenaardige effecten **vandien**. Na één jaar moeten wij de resultaten van dit cascdestelsel onder ogen nemen.

Een gezin met twee kinderen en met een jaarinkomen van 520.000 frank krijgt een uitgesproken lagere bouwpremie dan eenzelfde gezin met een jaarinkomen van 500.000 frank. Een gezin met vier kinderen en met een jaarinkomen van 760.000 frank ontvangt een bouwpremie die lager ligt dan die van een kinderloos gezin met een jaarinkomen van 500.000 frank. Ik heb de barema's voor mij liggen. Gezinnen met een jaarinkomen van minder dan 500.000 frank bekomen een basispremie van 250.000 frank, gezinnen met een inkomen tussen 500.000 en 625.000 frank krijgen een basispre-

mie van 200.000 frank en met een inkomen tussen 625.000 en 750.000 frank wordt het een premie van 160.000 frank.

Minister J. Buchmann : Dat gezin met twee kinderen en een jaarinkomen van 520.000 frank krijgt toch 25 procent meer per kind.

De heer J. De Seranno : Het krijgt slechts 20 procent meer per kind en ontvangt dus een premie van 200.000 frank plus 40.000 frank per kind. Dit maakt een verschil van 30.000 frank met het kinderloze gezin. Het gezin met vier kinderen echter...

Minister J. Buchmann : U maakt het wel erg moeilijk, mijnheer De Seranno.

De heer J. De Seranno : Het is ook een ingewikkelde regeing.

De heer H. De Loor : Het is toch normaal, mijnheer De Seranno, dat het inkomen bepalend is voor het vastleggen van de bouwpremie en niet het aantal kinderen. Dit laatste speelt natuurlijk een rol, maar als u rechtvaardig wil zijn, moet het inkomen bepalend zijn. Van dit principe moet men vertrekken.

De heer J. De Seranno : Juist, de moeilijkheid vloeit voort uit het **cascadestelsel**. Daartegen wil ik juist pleiten. Trouwens, een gestegen inkomen van een paar tienduizend frank geeft een zeer belangrijke **premievermindering**. Daarom zijn wij voorstander van een lineaire verhouding tussen enerzijds het inkomen en anderzijds de premies. Precies het huidige **trappensysteem**...

Minister J. Buchmann : Inderdaad, men gaat met dat trappensysteem, telkens als men een trap neemt uiteraard hoger of lager. Maar, ik denk toch dat zelfs wanneer een gezin met vier kinderen dat een inkomen heeft dat zoveel hoger is – in dit geval 50 procent – dan het gezin zonder kinderen toch nog iets meer ontvangt – in dit geval 38.000 frank – men rechtvaardig en sociaal blijft.

Wanneer u lineair **tewerk** zou gaan dan kan, naar mijn mening, nooit iemand bij voorbaat weten welke premie hij zal kunnen ontvangen. Ik denk

Buchmann

dat het voordeel van dit systeem is dat men ogenblikkelijk kan zeggen van welke premie iemand zal genieten. Zodoende kan hij gemakkelijker een beslissing treffen of hij gaat bouwen of niet. Zoals zaterdag nog op de televisie werd aangetoond is het niet gezond dat men telkens naar een politicus moet gaan om te weten over welke premie men zal beschikken.

De heer J. De Seranno : Er zijn daar twee factoren die mekaar doorkruisen, enerzijds het aantal kinderen en anderzijds het inkomen.

Mijnheer de Minister, ik wil u enkel vragen dat u deze zaak, na één jaar ervaring, terug onder de loep zouwt nemen.

Daarbij komt dat inkomenssituaties van het ene jaar tot het andere verschillen, wat grilligheden in het bouwpremiestelsel voor gevolg heeft.

Iemand zei me recent dat hij eigenlijk beter tijdelijk werkloos zou zijn om over twee jaar in aanmerking te kunnen komen voor de bouwpremie.

Minister J. Buchmann : Daar kan ik inkomen.

De heer J. De Seranno : De Minister zal met dergelijke problemen wel meer in aanraking komen dan ik.

De heer L. Van den Bossche : Dat zijn „des taches de beauté.”

De heer J. De Seranno : Ja, maar dat is ook een gevolg van het cascdestelsel dat wij nu kennen.

De heer H. De Loor : Dat cascdestelsel is socialer dan het lineaire systeem dat u voorstelt.

De heer J. De Seranno : Dat denk ik niet.

De heer H. De Loor : Toch wel.

De heer J. De Seranno : Ik zal het zeer eenvoudig stellen. Iemand zonder kinderen met een inkomen van 500.000 frank heeft een bouwpremie van 250.000 frank. Iemand die 10.000 frank meer verdient ontvangt een bouwpremie die 50.000 frank lager ligt. Dit premieverschil wordt nadeliger naarmate het gezin meer kinderen

telt.

De heer H. De Loor : In het lineaire stelsel ontvangt iemand die 1,5 miljoen frank verdient een premie terwijl iemand die 1 miljoen 510.000 frank verdient geen bouwpremie kan trekken.

De heer J. De Seranno : Ik herhaal mijn vraag dat het interessant zou zijn dat u, na één jaar ervaring, dit even onder de loep zou willen nemen. Er is een tijd geweest dat andere indelingen gelden. Naarmate u minder klassen maakt zijn de stornissen aan de grens steeds groter, dat is evident. Naarmate u meer klassen maakt zijn er minder stornissen.

De heer M. Olivier : Dat is altijd zo geweest.

De heer J. De Seranno : Mijnheer de Voorzitter, voor zo een technische aangelegenheid zou men in dit Parlement eigenlijk over een projectiebord moeten kunnen beschikken.

Minister J. Buchmann : Dat is gisteren nog gezegd.

De heer J. De Seranno : Wat met de aangekondigde formules waarbij de institutionele beleggers worden ingeschakeld ? Ik lees in het verslag : „Men heeft berekend dat deze formule tot driemaal minder kost aan de overheid. Met hetzelfde budget kan men dus driemaal meer projecten realiseren dan nu het geval is”.

Mijnheer de Minister, die toverformule zou ik graag kennen, want tot nog toe heb ik noch in het huidig commissieverslag, noch in het verslag van vorig jaar enige berekening opgemerkt of gegevens gevonden die zouden bewijzen dat de formule met institutionele beleggers driemaal minder zou kosten dan de huidige financieringsmethode.

Minister J. Buchmann : Ik heb die berekeningen niet bij mij maar zal trachten even uit te leggen hoe het in mekaar zit. Vooreerst kost het aan de begroting driemaal minder. Het verschil bestaat erin dat men in het ene geval een patrimonium heeft en in het andere niet. Daar schuilt het grote probleem bij de berekening. Wat zal een woning die vandaag 2.200.000 frank

wordt betaald bijvoorbeeld over 35 à 40 jaar waard zijn ? Die meerwaarde moet er immers worden bijgerekend. Dat is het verschil.

De heer J. De Seranno : Als ik u goed begrepen heb kost het begrotingswijze dus driemaal minder voor hetzelfde aantal woningen.

Minister J. Buchmann : Inderdaad.

De heer J. De Seranno : Hetzelfde verschil geldt tussen de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale Landmaatschappij. Een sociale woning gebouwd met de Nationale Landmaatschappij kost aan rentetoelagen overigens een derde van een operatie met de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting. Ik dank u voor uw toelichting, mijnheer de Minister, want in het verslag heb ik die nergens teruggevonden.

Mijnheer de Minister, een volgend punt heeft betrekking op de Antwerpse Kempen, het arrondissement Turnhout, 135.000 ha groot, 1/10e van de oppervlakte van het Vlaamse Gewest, het telt 360.000 inwoners. De bouwactiviteiten zijn in het arrondissement Turnhout meer dan gehalveerd in een tijdspanne van vier jaar. Nochtans heeft dit arrondissement samen met Noord-Limburg de grootste bevolkingsaan-groei van alle sub-gewesten in Vlaanderen. Ook heeft Limburg met het arrondissement Turnhout de jongste bevolking, de grootste werkloosheid en meer bepaald het grootst aantal werklozen in de bouwsector.

Welnu, juist in dat arrondissement moeten degenen die bouwen met de Nationale Landmaatschappij het langst wachten op een lening, met name twee à drie jaar. Dààr precies is de wachttijd het grootst. Ik heb het gevoelen dat in de Nationale Landmaatschappij verdelingsnormen zijn ingevoerd die proportioneel zijn met het aantal inwoners zonder rekening te houden met de demografische aan-groei van de betrokken streken.

Mag ik u vragen dat u deze aangelegenheid zou bekijken met de Nationale Landmaatschappij, zodanig dat de verdeelsleutel, die geldt voor de sub-gewesten binnen Vlaanderen, zou worden aangepast aan de behoeften

De Seranno

van de streek. Sommige gezinnen moeten twee tot drie jaar wachten op hun lening zodat zij in een hogere inkomensschijf terecht komen, ook voor de bouwpremies, zodat er een dubbele discriminatie ontstaat ten aanzien van de andere streken.

Mevrouw de Voorzitter, dit waren de drie punten die ik wilde behandelen. Het eerste punt werd het meest gecontesteerd; het zal daardoor wellicht de nodige aandacht krijgen van de Minister. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter : De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer L. Vanvelthoven (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, iedereen zal het met mij eens zijn dat het weinig interessant is voortdurend aan de klagmuur te moeten staan. De Limburgse situatie inzake huisvesting verplicht mij echter, na „het loflied op Minister Buchmann”, aangeheven door collega Taelman en het „treurlied om Turnhout” van de heer De Seranno, een „klaaglied om Limburg” aan te heffen.

Limburg heeft, volgens een studie van de GOM-Limburg, jaarlijks nood aan 5.300 nieuwe woningen, terwijl er momenteel amper 2.500 worden gebouwd. Niet alleen is er de dramatische inzinking van de **privé-woningbouw**, ook de publieke woningbouw liep in de voorbije jaren erg drastisch terug.

In het document van de ministeriële commissie wordt bij voorbeeld vermeld dat het aantal sociale woningen in de publieke sector in Limburg van 1978 tot 1982 volgende terugloop kende.

Nationale Maatschappij voor de Huisvesting : van 909 naar 321 woningen ; Nationale Landmaatschappij : van 359 naar 134 woningen. Dus op vijf jaar een terugloop van 1.268 naar 455 woningen, daar waar een nieuwbouw van 1.700 à 1.900 woningen in de publieke sector nodig zou zijn.

Mijnheer de Minister, de Limburgse behoeften spruiten logischerwijze voort uit het hoge aantal geboorten in

het verleden. Onze provincie heeft de jongste leeftijdsstructuur van België. U weet – het werd hier meermaals op deze tribune gezegd – dat meer dan 40 procent van alle Limburgers jonger zijn dan 25 jaar.

Voor de eerstvolgende tien jaar wordt verwacht dat het groeitempo van de bevolking met circa 6.000 eenheden per jaar zal blijven aanhouden. Om aan deze noodsituatie tegemoet te komen wou ik u, mijnheer de Minister, een aantal suggesties doen. De recent getroffen maatregelen, namelijk de verhoging van de saneringspremie, de bouwpremie en de verzekering tegen werkloosheid zullen hopelijk de particuliere woningbouw stimuleren. Ook dit was in de provincie Limburg nodig, want het aantal goedgekeurde bouwvergunningen was in onze provincie rampzalig gedaald van gemiddeld 5.000 eenheden voor 1980 tot de helft daarvan in 1982 en tot ongeveer 1.640 voor de eerste acht maanden van 1983. Voorts dienen meer financiële middelen ter beschikking te worden gesteld ten eerste, voor de verwezenlijking van projecten van sociale woningbouw, ten tweede voor sociale woningbouw aan de bouw- en kredietmaatschappijen – en te lang dienen jonge bouwlustigen te wachten op het toekennen van financiële middelen – en ten derde, voor de **vernieuwings- en herwaarderingsprojecten**.

Mag ik nog een andere suggestie doen ? Talrijke gemeentebesturen en overheidsinstanties in Limburg zoals het IML hebben zich in de voorbije jaren ingespannen om sociale verkavelingen te ontwerpen met talrijke bouwpercelen. Vandaag moeten wij vaststellen dat een groot aantal van deze uitgeruste sociale bouwpercelen niet meer worden verkocht. Zou het niet nuttig zijn een inventaris op te maken van deze uitgeruste **bouwpercelen** en te onderzoeken in welke mate zij door en voor de publieke sector kunnen worden benut ? Graag kreeg ik in dit verband uw mening, mijnheer de Minister.

Ik wil dit kort pro-Limburgs betoog beëindigen met twee zeer concrete vragen. De eerste sluit aan bij wat collega De Seranno heeft gezegd. Hoe zit het met de initiatieven om **institutio-**

nele beleggers bij de sociale woningbouw te betrekken en hoe zit het meer concreet met het Limburgse project ter zake ?

Welke middelen denkt u aan Limburg ter beschikking te kunnen stellen in het kader van de publieke sociale woningbouw ? Wil u de Limburgse eis voor duizend bijkomende sociale woningen per jaar in de publieke sector steunen ? Is er bereidheid om hiervoor onverwijld de nodige middelen vrij te maken ?

De Voorzitter : De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, een van de grondpijlers van het **huisvestingsbeleid** is de politiek van de ondersteuning via diverse toelagen en premies. Het nut is ervan bewezen temeer dat een gevoelige wijziging van de bedragen een onmiddellijk effect heeft op de bouwactiviteit. Een sprekend voorbeeld is dat van de bouwpremies waarvan het basisbedrag, op initiatief van enkele CVP-collega's en met uw steun, mijnheer de Minister, fors verhoogd werd, namelijk van 120.000 frank naar 250.000 frank. Hier kon de Minister dan ook verklaren dat deze verhoging, gekoppeld aan een verzekering tegen inkomensverlies, het aantal aanvragen met 34 procent heeft doen stijgen.

De bespreking van deze begroting geeft ons de kans het beleid inzake premies en toelagen te evalueren en suggesties te doen tot bijsturing. We beperken ons tot de verhuis- installatie- en huurtoelagen, de kooppremies, de bouw- en de saneringspremies.

Vooraleer we de diverse stelsels onder de loep nemen dienen enkele algemene bemerkingen gemaakt.

1. De criteria in de diverse stelsels zijn al te verscheiden dit zowel wat betreft de inkomenscriteria als de **basisbedragen** : bij voorbeeld voor de toekenning van een verhuis-, **installatie-huurtoelage** is het maximumbedrag van het inkomen bepaald op 342.000 frank, voor een kooppremie 857.000 frank, voor een bouwpremie 1.250.000 frank, voor een **sanerings-**

Olivier

premie 1.500.000 frank.

Wat de basisbedragen van de premies betreft schommelen deze bouwpremies, naargelang het inkomen, van 250.000 frank tot 120.000 frank, voor de saneringspremies is dit maximum 120.000 frank en 60.000 frank voor een kooppremie.

2. Voor de diverse stelsels en toelagen worden, in plaats van de index éénmaal per jaar vast te stellen, verschillende indexen toegepast, wat het stelsel ingewikkelder maakt.

3. De uitbetaling van de premies laat al te lang op zich wachten. Diverse parlementaire vragen hebben dit probleem onderstreept. Het feit is niet nieuw. Ik kom hierop nog terug.

4. Wanneer men de diverse stelsels van premies en toelagen met elkaar vergelijkt stelt men heel wat discriminaties vast. De feiten leiden tot heel wat misbruiken of – zacht uitgedrukt – oneigenlijk gebruik. Het moet de hoofdbedoeling blijven premies tot te kennen aan die gezinnen die er het meest behoefte aan hebben. Nog al te dikwijls komen premies terecht bij mensen die deze premies best kunnen missen. Anderzijds benutten heel wat gezinnen, omwille van een tekort aan informatie of verkeerde informatie, de kansen niet die hen geboden worden. Laat me toe, mijnheer de Minister, de diverse stelsels te evalueren.

Een eerste punt waarover ik wil spreken zijn de bouwpremies en inkomstenverzekering. Met deze maatregel hebt u, mijnheer de Minister, werkelijk succes geboekt. Bij de analyse van het aantal **bouwpremie-aanvragen** stellen wij vast dat er in 1983 12.818 aanvragen waren, 12.216 aanvragen voor een individuele woning en 602 voor een appartement. Dit is het hoogste cijfer sedert 1980 waar er 12.659 aanvragen waren. Het aantal aanvragen in 1981 daalde tot 10.741 om in 1982 het dieptepunt van 9.566 te bereiken. De gunstige tendens – gelukkig maar – doet zich ook in januari 1984 voort. Het aantal aanvragen in 1983 moet evenwel gerelativeerd worden. In de 12.818 aanvragen zitten ongeveer een 1.000 aanvragen

die verbouwingswerken aan bestaande woningen omvatten met een aanwinst van minstens 51 procent aan nieuwe oppervlakte. Ik kom daar nog op terug.

Positief is zeker ook de **inkomstenverzekering**. Hier wordt nochtans veel te weinig aandacht aan gegeven.

We blijven ter zake met onze vroegere vragen. Moeten de hoogste **inkomensschijven** behouden blijven? Kan de afschaffing van deze hoogste **inkomensschijf** geen bedragen vrijmaken voor andere premiestelsels bij voorbeeld saneringspremies en de verhoging van deze premies. Verschillende collega's hebben hierover gesproken.

Een tweede stelsel dat ik wil evalueren is dat van de kooppremies. Het aantal kooppremies slinkt van jaar tot jaar. In 1979 waren 3.530 aanvragen; in 1980, 3.574; in 1981, 2.708; in 1982, 1.805 en in 1983 nog slechts 1.389, dus quasi een derde van het aantal aanvragen van 1979.

De oorzaken zijn gemakkelijk terug te vinden: de strenge voorwaarden inzake inkomen – maximum 657.000 frank voor een volledige premie – en de voorwaarden van zelfbewoning gedurende 10 jaar.

Niet in het minst is het basisbedrag van de maximumpremie zijnde 60.000 frank in jaren niet meer aangepast.

Het behoud van de premie op hetzelfde niveau is in tegenstrijd met de eigen ideeën van de Minister die de Nationale Maatschappij van de Huisvesting en hiervan erkende vennootschappen er toe wil aanzetten een deel van het patrimonium te verkopen om de steeds zwaarder drukkende financiële lasten te milderen. De aanpassing van de kooppremies zou hierin een belangrijke hulp zijn.

In de derde plaats wil ik het hebben over de saneringspremies. Het stijgend aantal saneringspremies is een bewijs dat ook hoe langer hoe meer mensen een bestaande woning willen aanpassen aan de wensen en de noden van deze tijd.

Waar het aantal aanvragen in 1979 3.561 bedroeg is dit voor de jaren 1980 – 1981 – 1982 respectievelijk **geëvo-**

lueerd van 4.769 en 6.340 tot 7.280. In 1983 was het aantal reeds opgelopen tot 8.624. Voegen we daar nog de 1.000 aanvragen bij die op een bouwpremie omgeschakeld worden, dan benadert het aantal saneringspremies.

Hier begint pas de discriminatie. Niettegenstaande het feit dat verschillende beleidsverklaringen het huisvestingsbeleid prioritair gericht hebben op het instandhouden, de sanering, de verbetering en de aanpassing van de bestaande woningen, blijft de reglementering tot op heden ongewijzigd.

In het verleden werden, en dit was nog het geval in september 1980, de stelsels van saneringspremies en bouwpremies gelijkgeschakeld zowel wat de maximumbedragen van de premie als de inkomensgrenzen betreft.

Een aanpassing van de saneringspremie op het niveau van de bouwpremies dringt zich op en dit is dan ook de stelling van de CVP-fractie.

Wij hebben hiervoor gegronde redenen:

a) vijftientig procent van het woningbestand in Vlaanderen is ongezond maar verbeterbaar;

b) doen wij hier niets aan, dan gaan deze woningen over in de categorie van ongezonde-niet verbeterbare woningen;

c) de vernieuwpolitiek is **ruimtebesparend** en is een ideaal middel om de „wooninbreiding” te stimuleren;

d) vernieuwbouw is zeer arbeidsintensief;

e) vernieuwbouw en wooninbreiding zijn kostenbesparend voor de overheid. De sociale, culturele en economische infrastructuur wordt beter;

f) sanering en vernieuwen remt de stadsverkrouting af en houdt de vlucht naar het platteland tegen.

Ten slotte, en niet het minst belangrijke, is het feit dat het saneren van een bestaande woning voor heel wat mensen het enige middel is om op een

CVP-Senator F. Vanderborcht (links) in gesprek met CVP-Volksvertegenwoordiger J. Ansoms (rechts), verslaggever over de begrotingsmaterie huisvesting

creatieve en relatief goedkope manier een eigen woning te verwerven. Is het anderzijds niet discriminerend dat slechts 400.000 frank **aanpassingwerken** in aanmerking genomen worden? Een ander probleem, dat ook in het huidige systeem bestaat, is het probleem van de uitbetaling.

Minister J. Buchmann : Ik begrijp het cijfer van 400.000 frank niet.

De heer M. Olivier : Wat betreft de saneringspremie is deze bepaald op 120.000 frank maximaal, dat wil zeggen 30 procent van de bedragen die in aanmerking worden genomen. Als u bijgevolg deze 120.000 frank met 30 procent gelijkstelt, komt u omgerekend aan 400.000 frank investeringen.

Minister J. Buchmann : Als u dezelfde redenering zoudt aanhouden wat de bouwpremie betreft, zou men 600.000 frank bouwpremie moeten toekennen.

De heer M. Olivier : Ik houd deze redenering niet aan. U zal antwoorden : wij stimuleren het bouwbedrijf en als wij de sanering beschouwen, geeft dat niet hetzelfde effect als voor nieuwbouw. Ik kan gedeeltelijk uw redenering volgen, maar tussen 120.000 frank maximum voor sanering en 250.000 frank die nu voor **vernieuwbouw** worden toegekend, kan u ook mijns inziens op het vlak van de tewerkstelling – wat uw bedoeling is en wat wij volledig onderschrijven – de mogelijkheid bieden in deze sector nog een serieuze aanzwengeling tot stand te brengen.

Minister J. Buchmann : U moogt niet vergeten de 40.000 frank van de **werkingspremie** eraan toe te voegen.

De heer M. Olivier : Dat is nog een andere zaak.

Ten slotte, mijnheer de Minister, zou ik het nog even willen hebben over

het probleem van de uitbetaling van de saneringspremie.

In het huidige stelsel kan de uitbetaling pas plaats hebben na het opsturen van het formulier T, dit wil zeggen na volledige afwerking van de bouwwerken. Voor de afwerking hebben de **aanvragers** 36 maanden tijd na voorlopige toezegging. Dit houdt in dat veel mensen door de belangrijke **prefinanciering** niet tot de volledige afwerking komen, omdat ze het financieel niet meer aankunnen. Het moet dan ook de bedoeling zijn, mits voorlegging van facturen, een voorschot op de premies uit te betalen. Dit zal geen extra financiële uitgave tot gevolg hebben.

De voorgaande bekommernissen liggen aan de basis van ons voorstel in decreet – Stuk nr. 208 – ingediend op 13 juni 1983 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 28 april tot instelling, voor het Vlaamse Gewest, van voordelen voor de sanering van ongezonde woningen, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Executieve van 30 juli 1982.

Dit was het enige middel om ter zake een discussie te hebben.

We hopen, mijnheer de Minister, dat dit voorstel, zoals dit trouwens voor de bouwpremies het geval was, in de bevoegde commissie zou worden besproken en met de steun van de Executieve tot een goed resultaat mag leiden. De eventuele meeruitgave kan, zoals ik reeds zei, opgevangen worden door de bouwpremieaanvragen voor de hoogste inkomenscategorie af te schaffen.

Een volgend punt betreft de **verhuis- en installatietoelage** en de **huurtoelage**.

Deze toelagen zijn zowel van toepassing voor iedereen die een ongezonde woning verlaat als voor bejaarden die een onaangepaste woning verlaten. Dit systeem is straks 8 jaar oud en is nog steeds onveranderd gebleven wat de bedragen (10.000 frank) en de toegelaten inkomsten betreft (357.000 frank). Hierbij komen dan nog de voorwaarden voor de verlaten woning bij : ongezond, of onbewoonbaar door overbevolking, of te slopen en voor de bejaarde onaangepast zijn aan hun fysieke mogelijkheid.

Olivier

Uit de feitelijke gegevens blijkt dat het hier om de laagste categorie van de bevolking gaat die soms in erbarmelijke toestanden gehuisvest zijn. We durven dan ook aandringen, mijnheer de Minister, de inkomensgrenzen enigszins aan te passen en de uit te keren bedragen méér in overeenstemming te brengen met de huidige index.

Ten slotte wil ik nog blijven stilstaan bij de achterstand in de afwerking en uitbetaling van de dossiers.

Het is inderdaad zó en wij moeten het onderstrepen, dat het invoeren van de moderne computertechnieken in de sector van de huisvesting heel wat achterstand inzake afhandeling heeft doen inhalen. Toch blijft de uitbetaling van de dossiers aanslepen.

Naar ik vernomen heb zou de achterstand te wijten zijn aan de onderbezetting van het kader – en u zult zeggen dat zulks niet uw bevoegdheid is, maar wel de bevoegdheid van de Voorzitter van de Executieve en dat is juist. De grote achterstand bij de uitbetaling is te wijten aan het feit dat in de begroting een machtiging opgenomen is waardoor de Minister slechts in het kader van de prefinanciering van bouw- koop- en saneringspremies tot een bepaald bedrag aan verbintenissen mag aangaan.

Mag ik dan ook van de heer Minister het antwoord kennen op volgende vragen ?

1. Wat de personeelsbezetting betreft :

- wat het huidige personeelsbestand is per premiesector ?
- hoeveel vaste en tijdelijke krachten tewerkgesteld zijn ?
- wat het mutatie ritme is van de tijdelijken ?

Dit is inderdaad een zeer groot probleem. Ik weet dat het niet gemakkelijk is dit op te lossen. Dikwijls werft men tijdelijke mensen aan. Nadat ze in deze technische materie zijn opgeleid vertrekken ze uit eigen wil, naar andere diensten in meer vaste betrekking. Voor het goed functioneren van de diensten is en blijft dit een heel probleem ;

- of een nieuw kader aangevraagd werd en voor hoeveel personen ?
- wat hiervan de stand van zaken is ?

2. wat de uitbetalingen betreft :

- tot welk bedrag werd in **1983** machtiging verleend ?
- was dit bedrag voldoende ? Zo niet, hoeveel was het tekort ?
- wat is de gemiddelde termijn tussen het opsturen van het formulier D voor wat de bouwpremies betreft en het formulier T voor wat de saneringspremies betreft en de uitbetaling ?
- kunnen de tekorten niet opgevangen worden bij de aanpassing van de begroting ?
- welk was het bedrag dat de administratie voor 1984 had vooropgesteld ?
- hoeveel verbintenissen zijn er nu reeds aangegaan ? Hoeveel zijn er reeds genoteerd en hoeveel zijn er klaar voor afhandeling ?

Tot daar, mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, enkele vragen en bedenkingen. De CVP is ervan overtuigd dat we zoals voorheen op uw steun mogen rekenen om deze nieuwe opties gezamenlijk te realiseren.

De Voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, bij de bespreking van de begroting mag men verwachten dat het beleid zou toegelicht worden. De leden van de Commissie noch de leden van de Raad hebben een beleidsnota ontvangen. Het is symptomatisch dat men op gemeentelijk vlak een beleidsverklaring eist en soms ontvangt, en dat op het niveau Vlaanderen de Minister het te voeren beleid niet kan, of niet wil, toelichten. Kan men dit beleid toelichten en is er überhaupt wel een beleid ? Men kan toch moeilijk ontkennen dat men met verschillende middelen drastisch kan ingrijpen in de huisvesting. Zou het dan werkelijk niet nuttig zijn om deze politiek toe te lichten, de beleidslijnen en -opties kenbaar te maken ? Mijnheer de Minister, we betreuren het dat u het niet nodig oordeelt om de gevoerde politiek toe te lichten. We kunnen dan ook geen analyse maken van de beleidsalternatieven en de beleidsmiddelen op korte of lange ter-

mijn.

In de Commissie voor de huisvesting – en het korte verslag illustreert dit voldoende – werd enkel gepraat over bepaalde beleidsmiddelen. Of hoe kan men de premies, de inkomensverzekering, de structuur van de huisvestingsmaatschappijen, enzovoort anders betitelen ?

Het woonbeleid is in de meeste landen gedurende tientallen jaren en soms nog altijd een woonuitbreidings- en nieuwbouwbeleid geweest. Ook in Vlaanderen heeft men jarenlang deze trend gevolgd ; slechts schoorvoetend heeft men deze trend verlaten. Nog steeds moet men vaststellen dat in het huisvestings- en ruimtelijk beleid vooral de nadruk ligt op nieuwbouw. De stads- en dorpsvernieuwing komt zeer traag op gang ; de eerste projecten werden onlangs goedgekeurd. Maar deze projecten staan in schril contrast met het aansnijden van nieuwe woonuitbreidingsgebieden.

Alhoewel er een evolutie merkbaar is van woonuitbreiding naar afbraak- en nieuwbouw, is een duidelijk merkbare politiek op 't vlak van de herwaardering van de bestaande buurten nog maar beperkt aanwezig. Over de relatie tussen huisvesting en ruimtelijke ordening vinden we in uw beleid niets terug. Het is onvoldoende om te verwijzen naar de bevoegdheid die de Gemeenschapsminister van de ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud heeft. U heeft voldoende beleidsmiddelen voorhanden om dit beleid te ondersteunen of om eigen klemtonen te leggen.

De ruimtelijke ordening heeft – in relatie tot de huisvesting – tot taak om elke buurt dermate te concipiëren dat ze behoorlijk kan functioneren ; terzelfdertijd moeten de beschikbare ruimte en middelen zo optimaal mogelijk aangewend worden. De huidige ontwerpen van nieuwe woonwijken in aan te snijden woonuitbreidingsgebieden staan meestal diametraal tegenover deze bepaling. Het past dan ook niet u te verstoppen achter de bevoegdheid van Minister Akkermans ; het weze toch duidelijk dat het vastleggen van prioriteiten, het plannen van woonwijken, het opteren voor vernieuwbouw en inbreiding, beho-

De Mol

ren tot uw bevoegdheid. Nergens vinden we – als gevolg van het ontbreken van uw beleidsverklaring – ook maar één accentlegging, één beleidsmaatregel.

In kringen die zich met de beleidsvoorbereiding van uw huisvestingsbeleid bezig houden, stelt men reeds verschillende jaren een nieuwe dimensie voor : het inbreidingsbeleid. Dit inbreidingsbeleid – genoemd de derde dimensie – beoogt een sociale, functionele en visuele integratie. De bedoeling van het inbreidingsgebied, is het meestal grootschalig karakter van zowel woonuitbreidingen als van vele renovatie- en herwaarderingsopties te doorbreken. Via inbreiding kan het plotse ingrijpen en het integratieprobleem voorkomen worden. Hoeft het nog beklemtoond te worden dat het inplanten van nieuwe woonwijken ken enorm veel maatschappelijke integratieproblemen schept, dat door de meestal weinig gedifferentieerde samenstelling van de wijkpopulatie, de wijk evolueert van jonge gezinnen, kinderrijke wijk, tot een éénvormig vergrijsde wijk. Dat hierdoor de normaal bijbehorende wijkuitrusting zeer moeilijk te plannen is, lijkt nogal legio. De inbreiding kan voor deze plotse, moeilijk te integreren ingrepen, een alternatief betekenen ; de schaal van ingrijpen kan gemakkelijk verwerkt worden. Het is echter duidelijk dat inbreiding niet gelijk staat met het ondoordacht volbouwen. Inbreiding is duidelijk een proces dat moet passen binnen de ruimtelijke opties ; vanuit het huisvestingsbeleid moeten voldoende stimuli aanwezig zijn.

Het huisvestingsbeleid dat tot uw bevoegdheid behoort zou impulsen moeten geven aan de ruimtelijke planning op het niveau Vlaanderen. Het sectorbeleid huisvesting moet niet alleen toeleveren maar moet terzelfdertijd ondersteunen en eigen accenten leggen. Vooral ten aanzien van het spreidingsbeleid heeft het huisvestingsbeleid een belangrijke onderbouwende functie. Op basis van een hiërarchie van kernen moet een doelbewust spreidingsbeleid worden uitgebouwd. Gezien de huidige spreiding lijkt een gebundelde decon-

tratie, de meest voor de hand liggende beleidsoptie. Om het concreter te stellen : het uitbouwen van bepaalde projecten moet passen in dit spreidingspatroon. Dit brengt mee dat een duidelijke demografische, socio-culturele en economische evolutie noodzakelijk is. Het plannen van wijken zou niet alleen op een ernstige behoeften-evaluatie moeten steunen maar dient rekening te houden met de socio-culturele en economische ontwikkeling van het gebied.

Nadat, op de hoger geschetste wijze, op basis van het spreidingsbeleid een aanduiding van de woonbehoeften voor een bepaald gebied is gebeurd, moet de specifieke stedenbouwkundige integratie in de buurt gebeuren. Zoals reeds hoger gesteld, moeten de beleidsopties in volgende hiërarchie behandeld worden ; ,

1. vernieuwbouw : dit moet duidelijk gecorrigeerd worden aan de leegstand ;
2. inbreidingsmogelijk kheden : hier dient de wenselijkheid van de inbreiding zowel op sociaal als ruimtelijk vlak, geconfronteerd te worden ;
3. uitbreiding van de kern met nieuwe woonzones.

Dat het meestal andersom is geweest, hoeft nauwelijks beklemtoond te worden. Dat het nu nog zo is, is des te spijtiger. Een derde belangrijke integratie dient op het niveau van de woning en/of de wijk te gebeuren. Meestal kan men bij de inrichting van nieuwe wijken bezwaarlijk van woonbeleid spreken. Dit is een sector waarop u gemakkelijk invloed kan uitoefenen. De wijken worden stereotiep gepland met weinig aandacht voor de primordiale functie : het wonen. Nog teveel worden de straten ontworpen voor het verkeer en zeer uitzonderlijk voor het wonen. Hoewel men stilaan de wegbreedte reeds beperkt, het rechtlijnig karakter van de weg probeert te vermijden en bijgevolg meer streeft naar de erf functie in de wijk, gebeurt dit nog steeds onvoldoende. Nog steeds wordt de planning van de wijk, de inplanting van de woning en de woningen zelf, totaal los van elkaar gezien. In plaats van een architecturaal geheel op te bouwen, voegt men afzon-

derlijke onderdelen bij elkaar. Dat hierdoor de woonfunctie meestal in het gedrang komt, is duidelijk merkbaar in de bestaande wijken. Het gebrek aan architecturale of stedenbouwkundige integratie is de oorzaak van het onvoldoende benadrukken van de woonfunctie. In dit kader past het te verwijzen naar het totaal gebrek aan integratie van de woonwijk in de bestaande maatschappelijke structuren. Hierdoor is een optimaliseren van alle nutsvoorzieningen, openbare en private diensten, zo goed als uitgesloten. Het efficiënt organiseren van het openbaar vervoer is hierdoor ook zeer moeilijk. De socio-culturele en recreatieve voorzieningen zijn meestal moeilijk te bereiken.

De beleidsvoorbereiding is niet zo eenvoudig ; het vergt een deskundige en uitgebouwde administratie. Het hoeft nauwelijks gezegd te worden dat de beleidsvoorbereiding moet steunen op degelijk cijfermateriaal. Dit materiaal moet up-to-date gehouden worden, wil het enige waarde houden. Voor de huisvesting is een analyse van het woningbestand essentieel. Onder het vroegere beleid van uw collega De Wulf is vanaf 1979 gestart met een groots opgezette woningschouwing. Ongeveer 560 BTK-ers hebben geprobeerd dit onderzoek gestalte te geven. Hun erg te waarden werk, werd en wordt blijkbaar niet erg gewaardeerd. De kennis en überhaupt het gebruik van deze gegevens is enorm beperkt gebleven. Het onderzoek werd abrupt gestopt en slechts op beperkte schaal zijn bruikbare gegevens voorhanden. Dit is enorm te betreuren en men kan de vraag stellen waarom dit onderzoek niet voortgezet en afgewerkt wordt. Dit is des te belangrijker omdat de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) ofwel zeer laat beschikbaar zullen zijn ofwel zelfs niet berekend zullen zijn. Dit is uiteraard dramatisch voor de beleidsvoorbereiding. We zouden dan ook willen pleiten voor het opnieuw op gang brengen van nieuwe studies rond het woningpatrimonium. Deze gegevens zijn niet alleen belangrijk voor de beleidsvoorbereiding op het niveau Vlaanderen, maar zijn eveneens onontbeerlijk voor een degelijk onderbouwen van het gemeentelijk ruimtelijke beleid.

De Mol

Mijnheer de Minister, tot zover enkele beschouwingen met betrekking tot het huisvestingsbeleid. We hopen op deze wijze een bijdrage te hebben geleverd tot een nieuwe benadering van de bespreking van uw begroting. Tevens hopen we bij een volgende gelegenheid uw beleidsvoornemens geformuleerd te krijgen. **(Algemeen applaus)**

Mevrouw de Voorzitter : De heer Kelchtermans heeft het woord.

De heer Theo Kelchtermans (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, als de laatste in een lange rij sprekers bij de behandeling van de begroting van huisvesting, zal ik mijn toespraak vereenvoudigd weergeven omdat de collega's die mij voorafgingen reeds een aantal beschouwingen hebben geformuleerd die ook ik bij deze begroting meende te moeten maken. Collega Vanvelthoven heeft het klaaglied over Limburg ingezet en ik kan er mij dus toe beperken in verkorte vorm het refrain te herhalen vermits ik heb vastgesteld dat wij – hoe kan het anders, de consensus is volledig op dit vlak – dezelfde bronnen hebben geconsulteerd en ze op dezelfde manier hebben geïnterpreteerd.

Over het verslag kan ik niet veel meer zeggen dan dat het de exacte weergave is van wat in de Commissie werd besproken. Ik dank dan ook de verslaggever. In essentie stelde de Minister dat dezelfde kredieten werden ingeschreven voor 1984 als in 1983 en dit in dezelfde verhouding tussen de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale Landmaatschappij, respectievelijk 3,4 en 3,7 miljard frank.

Een andere vaststelling : volgens de cijfers waarover ik beschik slaagde in het eerste semester van 1983 de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting er blijkbaar moeilijker in dan de Nationale Landmaatschappij tot vastleggingen te komen. Hield deze trend aan in het tweede semester van 1983 ? Zo ja, welke zijn hiervan de oorzaken ?

Ik heb deze vraag ook schriftelijk ge-

steld en de Minister heeft geantwoord dat in 1983 de voorgestelde begrotingsbedragen 100 procent werden vrijgegeven. Mijn vraag was echter wat uiteindelijk werd vastgelegd. Ik neem aan dat de Minister mij kan antwoorden vermits hij toch over de exacte gegevens beschikt.

De kredieten voor 1984 werden onlangs voor 50 procent vrijgegeven, wat voor de Nationale Maatschappij voor de huisvesting neerkomt op ongeveer 1,7 miljard frank voor het eerste semester. Ongeveer 536 miljoen frank daarvan zouden reeds onmiddellijk moeten dienen voor vastleggingen uit het programma 1983. Houdt dit in dat er in 1983 meer dan 100 procent vastleggingen waren ten opzichte van het vrijgegeven bedrag, namelijk 3,4 miljard frank ? Waarom anders heeft men al onmiddellijk 536 miljoen frank opgenomen ? Is mijn informatie correct ?

In het Vlaamse Gewest zouden via de erkende huisvestingsmaatschappijen ongeveer 12.000 woningen in ontwerp-fase zijn. Is dit cijfer juist of is het overdreven ? Vorig jaar werden ongeveer 1.450 woningen gebouwd, ten minste als mijn informatie juist is.

In het licht van deze cijfers begrijp ik de omzendbrief, die directeur-generaal De Smet reeds in 1982 aan alle erkende vennootschappen voor het bouwen van volkswoningen in het Vlaamse Gewest richtte waarin hij tot grote voorzichtigheid aanmaande met het oog op een complete stop van alle dossier-opbouw, althans indien de fase van het voorontwerp nog niet was bereikt.

Ik veronderstel dat u de inhoud van die omzendbrief wel kent en dat ik die hier dus niet moet herhalen. Ik veronderstel ook dat u weet dat die omzendbrief, die dateert van 9 november 1982, nog niet werd ingetrokken. Dit heeft tot gevolg dat in de provincie Limburg – en wellicht ook in de Antwerpse Kempen – een aantal erkende maatschappijen geen enkel initiatief kunnen nemen ter voorbereiding van nieuwe dossiers zodat men binnen afzienbare tijd, als de huidige projecten van die huisvestingsmaatschappijen zijn uitgevoerd, geen enkel project zal kunnen aanbrenge. Dan zal inder-

daad de argumentatie opgaan, die wij nu ten onrechte horen wanneer wij vragen waarom niet meer initiatieven worden genomen in de provincie Limburg en in de Antwerpse Kempen, dat de erkende huisvestingsmaatschappijen niet genoeg projecten hebben.

Mijnheer de Minister, ik verzoek u al uw invloed – en die is wellicht vrijwel onbeperkt – aan te wenden bij de directeur-generaal om deze omzendbrief zo niet in te trekken, dan toch selectief toe te passen.

Een derde punt, waarover ook collega Coppieters heeft gesproken, betreft de toewijzing van het contingent woningen waarop de erkende maatschappijen in de verschillende arrondissementen recht hebben. De criteria die men daarvoor hanteert zijn dringend aan herziening toe. Niet het huidige bevolkingsaandeel en de aanwezigheid van een dichtbevolkte agglomeratie, maar wel de aangroei van het aantal gezinnen is een objectieve maatstaf voor de noodzaak aan woningen in de toekomst. Dit criterium kan wiskundig worden berekend zodat het gemakkelijk in de planning kan worden opgenomen en moeilijk kan worden betwist.

Ik wou ook nog een bedenking maken over de regionalisering van de NLM en NMH, die langer aansleept dan was verwacht. Wij hebben vernomen dat het bouwprogramma bij de NLM door een Franstalig ambtenaar wordt opgemaakt en dat vooralsnog de unitaire raad van beheer dit moet goedkeuren. Kunnen wij hier – en dan verwijs ik naar recente besprekingen die hier daaromtrent hebben plaatsgevonden – de regionalisering niet „in de feiten” tot stand brengen zodat een Vlaams ambtenaar het Vlaams bouwprogramma kan opmaken. Deze zal immers beter de specifieke noden van de Vlaamse Gemeenschap aanvoelen.

Een ander punt is de veelbesproken renovatie. De NLM en de NMH zijn bevoorrechte partners in de stads- of dorpsherwaarderingsoperaties. Hoe staat het echter met de coördinatie ? Is er een bindend protocol of een andere overeenkomst tussen u en uw collega van ruimtelijke ordening, minister Akkermans ? De erkenning van een herwaarderingsgebied houdt in dat

T. Kelchtermans

het Vlaamse Gewest, via uw collega Akkermans, 60 procent toelage verleent op de aankoop. Houdt de aankoop met toelage vanwege uw collega automatisch een verbintenis in van uwentwege ?

— De heer J. Pede, Voorzitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

Graag nog een vraag inzake coördinatie. Als de ene partij ja zegt, moet dan ook de andere partij automatisch ja zeggen, want indien dit niet het geval is gaat een aantal besturen met enthousiasme de boot in, maar ondervindt binnen de kortst mogelijke tijd allerhande frustraties omdat uw bevoegdheid daar in gebreke blijft.

Het huurstelsel is in de sociale huursector 4 jaar geleden gewijzigd. De economische realiteit van nu kon toen onvoldoende worden ingeschat en wij hebben de indruk dat een aantal maatschappijen in financiële moeilijkheden geraakt, vooral daar waar eenvormige loongroepen de bevolking van deze woonwijken uitmaken. Zo kom ik terug op de nood aan diversificatie die men in dergelijke woonwijken zou moeten hebben.

Een ander punt werd ook aangesneden door collega Vanvelthoven, namelijk de coördinatie bij de uitrusting en aankoop van bouwterreinen. Als ik in Limburg rondkijk, zie ik dat daar heel wat bouwterreinen goed en volledig uitgerust zijn. Ik heb deze vraag ook in de Commissie gesteld. Nochtans merken wij dat de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale Landmaatschappij projecten opzetten om gave gebieden aan te kopen of gebieden die ze in reserve hebben via gesubsidieerde werken volledig uit te rusten, hoewel er daartegenover voldoende gebruiksklare verkavelingen liggen.

Kan er op dat vlak niet naar vernieuwing worden gestreefd en kan men de infrastructuur die daar werd aangelegd niet terugbetalen, met dezelfde gelden die anders zouden dienen voor de nieuwe infrastructuur, aan het openbare bestuur dat deze inspanning heeft gedaan ? Ook dit vraag ik hier vanop deze tribune, in de hoop er

een positief antwoord op te krijgen.

Heel in het kort zou ik het onderwerp van de sociale leningen willen behandelen. Limburg vraagt een groter aandeel dan nu het geval is. Wij hebben zeker 500 sociale leningen nodig — gezien de wachtlijsten die er zijn, maar dat zal in andere arrondissementen ook zo zijn — die hier een goede en onmiddellijke bestemming krijgen.

Een merkwaardige vaststelling tijdens de succesrijke bouwinfo's in de verschillende gemeenten of arrondissementen is dat, ondanks de goede wil van uwentwege, de andere fiscale gunstmaatregelen vanuit de nationale regering veel minder indruk maken bij de kandidaat-bouwlustigen dan de sociale en goedkope leningen. Kunnen er dus op dat vlak geen inspanningen worden gedaan, zelfs ten nadele van de bestaande premies ? Vaak hoort men de opmerking : moest men een aantal premies afschaffen of reduceren en de inspanningen verhogen op het vlak van de sociale leningen, dan zou de motivatie om te bouwen bij een aantal kandidaat-bouwers in de particuliere woningbouw misschien verhogen.

Een ander concreet voorstel leg ik aan u voor met begrip voor de moeilijkheid die erachter steekt, omdat u eveneens een beroep moet doen op de bevoegdheid van uw collega Akkermans. Twintig à vijfentwintig jaar geleden zetten de kandidaat-bouwers een programma in twee fasen op. Eerst werd de achterbouw geplaatst, waarin zij tijdelijk hun intrek namen en pas nadien kwam het hoofdgebouw. Wij merken nu in onze streek dat eenzelfde verschijnsel zich voordoet. Kan het niet aangemoedigd worden om een gedeelte van de bouwpremie of de sociale lening vrij te geven, met als voorwaarde dat men binnen 4 à 5 jaar het optrekken van het hoofdgebouw aanvangt en dat dan ook het resterende gedeelte van de bouwpremie kan worden toegekend. Ik denk dat men op deze manier het verschijnsel caravan-wonen, dat in onze streken fel toeneemt, een halt kan toeroepen.

De heer J. De Seranno : Ook in de Commissie voor ruimtelijke ordening werd reeds over dat probleem gespro-

ken. De moeilijkheid werd daar op een andere wijze geformuleerd. Men kan in de praktijk de bouwvergunning — en derhalve ook de bouwpremie — maar krijgen bij het bouwen van het volledige huis ; over het algemeen omdat stedenbouw eist dat vooraan op de **bouwlijn** van het bouwperceel wordt gebouwd.

Ook in onze Commissie voor ruimtelijke ordening werd gevraagd dat de betrokken ministers daarover overleg zouden plegen.

Mensen die in een achterbouw of een autobergplaats gaan wonen zouden dikwijls met een iets grotere investering de kleine woning kunnen bouwen, natuurlijk op voorwaarde dat ook de stedenbouwkundige voorschriften worden nageleefd en gebouwd wordt binnen de strook die voor woningen is voorbehouden.

Dit alles blijft een groot probleem.

De heer Theo Kelchtermans : Ik ben de andere Kempenaar dankbaar omdat hij, als Voorzitter van de Commissie voor de ruimtelijke ordening, deze stelling beaamt. Ook hij zegde dat Minister Akkermans zou moeten worden betrokken bij het toestaan van dergelijke bouwvergunningen.

Nu behandel ik het tweede deel van mijn uiteenzetting. De heer Vanvelthoven, die het probleem reeds heeft aangesneden, komt gelukkig juist binnen. Ik onderschrijf veel van wat hij heeft gezegd, zeker de vaststellingen. Ik doe een beroep op hem om ook inzake beleidsmaatregelen voor Limburg dezelfde instemming te krijgen voor wat wij in het verleden hebben gevraagd, maar volgens ons onvoldoende kregen. Ik leg er evenwel de nadruk op, dat collega Vanvelthoven en ikzelf op velerlei gebied gelijk zijn gestemd, zeker inzake prioriteiten voor sociale woningbouw.

Toch wil ik hierbij nog een paar aanvullende accenten leggen. In Limburg zijn er speciale omstandigheden die ook speciale maatregelen vergen. Ook hierop heeft collega Vanvelthoven gewezen. Misschien is dat ook het geval in andere arrondissementen. Ik heb mij gebaseerd op de documentatie en de gegevens die in onze provincie

T. Kelchtermans

voorhanden zijn.

Ik geef eerst de demografische situatie. In de periode 1970-1980 steeg de Limburgse populatie met 9 procent tegenover 4 procent voor het Vlaamse Gewest en 2 procent voor het Rijk. Dit is dus in Limburg tweemaal zoveel als in het Vlaamse Gewest en viermaal zoveel als in het Rijk.

De gezinsaan groei is de enige juiste maatstaf voor de bepaling van de behoefte aan nieuwbouwwoningen. Tijdens de periode 1970-1980 is het aantal gezinnen in Limburg toegenomen met 29 procent tegenover 16 procent in Vlaanderen en 11,5 procent in het Rijk.

Dit zijn sprekende cijfers die niet kunnen worden weerlegd. Daarop wordt geen aangepast antwoord verstrekt op gebied van huisvesting.

In absolute cijfers : 29 procent voor de periode 1970-1980 betekent 49.898 nieuwe gezinnen in Limburg of een jaarlijks gemiddelde van 4.989, terwijl het tijdens dezelfde periode — dat werd daarstraks trouwens aangehaald — 4.868 woongelegenheden werden opgericht. Dat betekent dus een lichte achteruitgang in vergelijking met de aangroei van de gezinnen. 19 procent van de gezinstoename in het Vlaamse Gewest is dus het aandeel van Limburg. Eén op vijf van de nieuwe gezinnen in het Vlaamse Gewest woont in Limburg.

Een ander belangrijk punt, mijnheer de Minister, voor aanduiding van de woningnood is de leegstand. In de provincie Limburg bedraagt die leegstand 3,3 procent van de totale woningvoorraad tegen 4,3 procent in gans het Vlaamse Gewest. Dat is geen enorm verschil, maar het wijst er toch op dat de toestand op dit vlak in Limburg het ergste is.

Minister J. Buchmann : De leegstand is tussen 1979 en 1980 verdubbeld.

De heer T. Kelchtermans : Over die cijfers beschik ik niet, mijnheer de Minister. Ik kan alleen zeggen dat 'de leegstand in Limburg thans 3,3 procent bedraagt en dat is een cijfer dat toch lager ligt dan het cijfer van de

leegstand in het Vlaamse Gewest. Die cijfers moet men dan ook vergelijken met de cijfers in de overige arrondissementen van het Vlaamse Gewest.

Wat de inwoning betreft, mijnheer de Minister, is het zo dat 9,4 procent van de jonggehuwden tussen 20 en 24 jaar inwoont, tegen slechts 6,4 procent voor het Vlaamse Gewest. Dat is wel niet het dubbele, maar het gaat er wel naartoe. Wij kennen de sociale en familiale problemen die op relatief korte termijn kunnen ontstaan, gegeven ook de bestendigheid van de overeenkomsten door de Minister aangegaan en die soms levenslange gevolgen hebben op een aantal familiale aspecten.

Uit de inkomensgegevens blijkt dat van al de bouwpremietrekkers uit Limburg 75 procent behoort tot de hoogste premietrekkers. Dat zijn dus mensen die zich in de lagere inkomens situeren en daardoor is de privé-bouw in deze arrondissementen dan ook zo drastisch gedaald. Er is trouwens een merkbare verschuiving. In de enquête die uitgevoerd werd door het Comité voor de huisvesting lees ik dat vijf jaar geleden nog 45 procent wenste te bouwen en nu nog slechts 27 procent, dat 27 procent toen nog wenste te kopen en nu 28 procent, dat 28 procent toen wenste te huren en nu 45 procent. Er is dus een wisseling in de cijfers van bouwen naar huren. Dat zijn cijfers die in deze enquête vastgelegd zijn op basis van individuele gegevens.

Wat de werkloosheid in de bouwsector betreft, bedragen de cijfers voor Limburg 13 à 14.000 tegenover 65 à 70.000 voor gans het Rijk, dus ongeveer 20 procent.

De globale woningbehoefte situeert zich in Limburg ongeveer rond 5.300 per jaar. Wanneer men de cijfers tussen 1979 en 1983 nagaat, komt men voor 1979 tot een cijfer van 4.414 en voor 1983 tot een voorlopig cijfer van 2.200 gebouwde woningen. Dit geldt niet alleen voor de privé-sector die het minst in gebreke gebleven is en ook een teruggang heeft gevoeld, maar meer nog de openbare sector. Er is een merkbare teruggang bij de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting. Deze Maatschappij heeft in

1983, 209 woningen gebouwd en de Nationale Landmaatschappij 94. Dat is eigenlijk toch weinig ten overstaan van alle andere overtuigende bewijzen die ik zojuist heb aangehaald.

Ik durf dan ook concluderen, mijnheer de Minister, dat de achterstand aan woningen in onze provincie nu, in 1984, enkele duizenden bedraagt. Er zijn voldoende feiten die daarop wijzen. Mijn conclusie is dat de toestand inzake woningnood in Limburg heel anders is dan in de overige arrondissementen van het Vlaamse Gewest. Ik moet u daar niet van overtuigen, u hebt dat eerlijk toegegeven. Er moeten dan ook dringend bijzondere maatregelen genomen worden, boven op hetgeen normaal reeds in planning was, zowel door de overheid als door het privé-initiatief.

Hiervoor zijn bijzondere inhaalprogramma's nodig. Hier verwijs ik opnieuw naar wat de heer Vanvelthoven heeft gezegd : 15.900 nieuwe woongelegenheden voor de volgende 3 jaar of een gemiddelde van 5.300 per jaar. Indien wij dat streefcijfer niet bereiken geraken wij in de grootste problemen, of, moet men in Limburg hardop durven zeggen dat er maar één oplossing is, te weten ; de emigratie uit de provincie naar arrondissementen waar de toestand anders is.

De verdeling per jaar kan als volgt zijn : 2.600 woningen door de particulieren ; 800 à 1.000 door het privé-initiatief (beleggingsmarkt en promotoren) ; 1.700 à 1.900 door de openbare sociale woningbouw (NMH-NLM en andere instanties). Dit alles zou moeten kunnen gerealiseerd worden, maar, ik weet het, dan zult u onmiddellijk replikeren dat uw kredieten uitgeput zijn.

Minister J. Buchmann : Inderdaad, ik kan niet veronderstellen dat alle andere provincies zich daarmee akkoord zouden verklaren.

De heer T. Kelchtermans : Ik begrijp uw reactie, mijnheer de Minister, daarom ook nodigen wij u uit in de Vlaamse Executieve tot overleg te komen zodat u méér middelen aan deze sociale huisvesting kunnen gespendeerd worden. Collega Coppieters zei daarnet nog dat indien er onvoldoen-

T. Kelchtermans

de middelen zijn – dit is ook in de Commissie gezegd – er bijkomende middelen moeten voorzien worden. Ik neem aan dat het u inderdaad met de huidige voorziene kredieten onmogelijk is dit programma te realiseren, te meer omdat wij toegeven dat ook andere arrondissementen gerechtvaardigde vragen hebben, misschien meer naar de vernieuwbouw, maar vooral naar nieuwbouw.

De Nationale Maatschappij voor de Huisvesting dient in Limburg een jaarlijks volume van minimum 800 sociale huurwoningen te krijgen. De laatste vier jaar werd echter gemiddeld slechts een getal van 400 bereikt. Om de opgelopen achterstand in te halen en de vraag tot einde 1986 in te halen, dient over een periode van 1984 tot 1986 voorzien te worden in de bouw van 2.500 à 3.000 nieuwe sociale huurwoningen of ongeveer 1.000 per jaar.

De Nationale Landmaatschappij dient te komen tot 750 nieuwe groepsbouwoningen.

Wat het experiment „institutionele beleggers” betreft – de vraag werd eveneens door de heer De Seranno opgeworpen – blijven wij relatief lang op onze honger naar de uiteindelijke voorstelling van het project. Heel wat geruchten en verhalen doen de ronde. Men weet soms al te zeggen waar het project zal komen. Wij stellen vast dat het zeer moeilijk is van u concrete informatie te bekomen. Nochtans vraag ik hier opnieuw met welke hoeveelheid geldinbreng dit gaat gebeuren. Waar het zal gebeuren? Hoeveel woningen betreft het, met wie en met welke gronden? Ik weet niet of deze informatie nu reeds kan gegeven worden.

U hebt zelf indertijd nogal spectaculair de nieuwsgierigheid opgewekt. Na zoveel tijd mogen wij dan toch ook een antwoord krijgen op deze vragen.

Mijn slotbeschouwingen zijn zeer bondig. De particuliere sector en de gemeentebesturen moeten hun deel doen. Uit een navraag in de provincie blijkt dat zij dit willen. Uw deel via de Nationale Maatschappij voor de Huis-

vesting en de Nationale Landmaatschappij blijft vastgelegd op 1.700 à 1.900. Hiervoor zijn bijkomende kredieten vereist. Ik nodig daarom alle politieke fracties die vandaag vanuit dezelfde invalshoek hebben gepleit, uit er bij hun vertegenwoordigers in de Vlaamse Executieve voor te ijveren dat deze middelen zouden worden verruimd.

Het dure hypothecaire krediet is de werkelijke rem op de herleving van de bouwsector. Wij menen dat goedkope leningen nog steeds de beste stimulans zijn. Ik stel hiermee niet de premies als dusdanig in vraag. Men zou echter toch moeten nagaan of een aantal premies niet op een andere manier zouden kunnen worden vastgelegd of eventueel afgeschaft ten voordele van de sociale leningen.

Wij pleiten ook voor de oprichting van een huisvestingsfonds. Dit zou kunnen worden gespijsd door alle financiële instellingen binnen Vlaanderen een inbreng te laten doen, bijvoorbeeld 1 procent van alle deposito's of verplichte risicodragende obligaties door de Vlaamse Executieve aan de financiële instellingen opgelegd.

In de Commissie voor huisvesting en in openbare vergadering werd meermaals uw creativiteit en die van uw medewerkers geprezen in uw aanpak om de bouwsector te stimuleren. Verschillende maatregelen werden in brede kringen positief onthaald. De vragen die ik u zojuist stelde, met als dominante de vraag naar bijkomend 1.000 sociale woningen vanaf dit jaar en enkele jaren vol te houden, vragen van u een duidelijk antwoord.

Minister Buchmann is een naam die in de provincie Limburg goed klinkt. Wij willen vermijden dat men over enkele jaren in onze provincie niet meer spreekt over Minister Buchmann, maar wel over Minister „boeman”. (**Applaus bij de CVP**)

De Voorzitter : De heer Buchmann, Gemeenschapsminister van Huisvesting, heeft het woord.

Minister J. Buchmann (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, vooreerst wil ik de verslaggever danken voor zijn bondig, maar zeer

goed verslag. Hij is op het ogenblik niet meer aanwezig, maar vele vragen die hij stelde, werden ook door andere sprekers gesteld.

In het verslag werd opgenomen dat de aanvragen voor bouwpremies met 17 procent zouden gestegen zijn in de eerste elf maanden van 1983. Zoals de heer Olivier reeds zegde, zijn zij echter in de loop van het jaar gestegen met 34 procent. Het verschil in percentage komt volledig voor rekening van de maand december.

Elk jaar, mijnheer De Loor, heeft men in december een enorme stijging van het aantal aanvragen voor bouwpremies. Dit is te wijten aan het feit dat men voor het onderzoek naar het inkomen twee jaar terug gaat. Indien men de aanvraag voor de bouwpremie dus enkele dagen uitstelt, tot de eerste maand van het volgende jaar, zal de bouwpremie naar alle waarschijnlijkheid lager liggen. Deze fenomenale explosie van aanvragen doet zich elk jaar in december voor.

Wat de investeringen betreft tegenover het aantal gebouwde woningen hebt u hier aangehaald dat het aantal gebouwde sociale woningen fors gedaald is. U hebt cijfers aangehaald van een gemiddelde van 11.000 tussen 1975 en 1980. Naar mijn mening zijn dat nationale cijfers. Wanneer wij nu de Vlaamse cijfers nemen – want Wallonië bouwt geen sociale woningen meer – dan komen wij aan 1.450 Vlaamse sociale woningen. Wanneer u spreekt over 11.494 woningen dan gaat het om nationale statistieken. Wat de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting betreft, daar hebben wij in Vlaanderen 50 procent bereikt. Indien ik mij niet vergis bedroeg dat in 1980 : 49,8 procent en blijven wij dus juist onder de 50 procent. De laatste jaren hebben wij door het feit dat men in Wallonië niet meer is gaan bouwen, een forse voorsprong genomen.

Ik meen evenwel dat wij die cijfers moeten relativiseren, aangezien ik dat hier niet kan doen zou ik graag ter zake een onderhoud met u hebben.

Wat heel belangrijk is zijn de investeringen die wij hebben gedaan. Deze zijn inderdaad gedaald, maar slechts

Buchmann

wanneer men het totaal neemt. Zowel wat de Landmaatschappij, als wat het Woningfonds en de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting betreft, was 1980 het jaar met het hoogste investeringscijfer, met name een bedrag van 17.957.000.000 frank, dat nu is teruggebracht op 12.600.000.000 frank. Dat is nog een zeer groot verschil tegenover de cijfers die u heeft geciteerd, met name 11.494 woningen en waar men terugviel naar 1.450 woningen. Maar zoals reeds gezegd is het ene een nationaal cijfer en het andere een cijfer met betrekking tot Vlaanderen.

U heeft ook aangedrongen op de afbouw van de prefinanciering en tegelijkertijd gevraagd geen bouwstop in te voeren. Ik zou zeggen dat het een of het ander moet zijn, maar men kan de prefinanciering niet afbouwen indien wij geen bij komende middelen creëren of krijgen. Het is mijn bedoeling door het betrekken van institutionele beleggers, op die wijze nieuwe middelen te creëren zodat wij een termijn zouden krijgen van enkele jaren waardoor wij van de prefinanciering zouden kunnen afstappen. Mijns inziens is de enige manier om van de prefinanciering af te stappen, een andere manier van financiering te vinden. Daarvan wil ik graag een voorbeeld nemen bij de sociale woningbouw. Tussen de beslissing en de vastlegging van de eerste en de laatste tranche, lijkt er niets abnormaal te zijn gebeurd, mijnheer Kelchtermans. Ik kom daar aanstonds op terug. Het eerste jaar draagt men 15 procent af, het tweede jaar tussen de 60 en de 65 procent en nadien is het 20 procent. Dit betekent dat, indien wij met een institutionele belegger zouden werken, wij pas moeten beginnen betalen op het ogenblik dat de mensen de woning gaan betrekken. Op die manier krijgen wij twee à twee en een halfjaar respijt en zouden wij stilaan van de prefinanciering kunnen afgeraken. Dus mochten wij gedurende drie à vier jaar via institutionele beleggers kunnen werken, dan zijn wij, na die termijn, de prefinanciering praktisch kwijt en kunnen wij naar een betere budgettering gaan dan nu het geval is.

Zeggen dat wij de prefinanciering

moeten kwijt spelen zonder op de ene of de andere manier iets nieuws in de plaats te stellen ; dat kan niet of wij moeten tot een bouwstop overgaan. Dat is het wat men in Wallonië heeft gedaan. Daar is men, wat de huisvesting betreft, van de prefinanciering afgestapt. Een andere oplossing is er ter zake niet, of men moet ons nieuwe middelen geven maar ik veronderstel dat dat niet voor morgen is.

De heer M. Olivier : Mijnheer de Minister, zou het niet mogelijk zijn de maatschappijen te verplichten een bepaald gedeelte van hun patrimonium te verkopen ? Daardoor zouden middelen vrij komen. Ik ben ervan overtuigd dat heel wat mensen bereid zouden zijn, aan behoorlijke prijzen, hun woning te kopen. De weigering ligt nogal dikwijls bij de maatschappijen zelf.

Minister J. Buchmann : Het is inderdaad zo dat wat de verkoop van woningen betreft -- en hiermee antwoord ik op een vraag van een andere collega -- de kooppremies veel te laag liggen. De voorwaarden die de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting geeft aan haar kopers zijn bijna te verwaarlozen wanneer men ze vergelijkt met wat de Nationale Landmaatschappij doet.

Onze bedoeling is dat, wanneer wij overgaan tot een regionalisering, wij ook tot een rationalisering zouden komen. Hier komen wij tegemoet aan wat de heer Coppieters heeft voorgesteld met name dat wij naar een uniform systeem, voor de verschillende maatschappijen, moeten gaan. Dit betekent dat wij eenzelfde manier van financiering moeten aanwenden voor degene die wil kopen. Of men nu koopt bij de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting of bij de Nationale Landmaatschappij in beide gevallen dient dezelfde premie te worden uitbetaald. Het is ook niet normaal dat een bouwpremie veel hoger ligt dan een kooppremie.

Op het ogenblik van de regionalisering zouden wij dus naar een eenvormig systeem willen overgaan. Dan zal men meer huizen verkopen.

Ik ben evenwel van oordeel, en hier treed ik de heer Coppieters bij, dat wij

een behoorlijk aantal sociale woningen in de huursector moeten behouden.

De heer M. Olivier : Dat is juist.

Minister J. Buchmann : Men kan er niet van uitgaan dat elke sociale woning een eigen verworven woning dient te zijn anders gaan wij een aantal marginalen creëren en naar een systeem van „bidonvilles” evolueren. Men moet een behoorlijk aantal huurwoningen in de sociale sector behouden, zoniet is het niet leefbaar.

Dit wil zeggen dat er een aantal woningen altijd op een normale manier zullen worden gefinancierd. Daarbij komt nog dat de meeste woningen in de steden in grote blokken zijn gevestigd, zodat het zeer moeilijk is daar aan verkoop te doen zonder grote problemen te creëren. We mogen er niet van uit gaan dat we onmiddellijk de oplossing gaan vinden wanneer we morgen het verkopen van woningen uit de huursector meer zouden gaan propageren. Neen, we gaan wel geld bijcreëren maar geen oplossing vinden. We gaan maar een stuk kunnen verkopen en een stuk kunnen realiseren.

De heer De Loor heeft aangedrongen op meer renovatie. Wij renoveren nu voor wat de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting betreft mijns inziens al heel wat, want we zouden in 1983 ongeveer 38 procent hebben bereikt. Wel moet ik toegeven nog niet in het bezit te zijn van de laatste statistieken. Dit percentage zal zich allicht situeren tussen 38 en 45 procent.

Inzake de afhandeling van de dossiers heb ik in de Commissie reeds gezegd dat dit de nagel van mijn doodskist is. Wij doen ons uiterste best om die dossiers zo snel mogelijk af te handelen. Het gaat hier niet om een probleem van vastlegging maar het neemt gewoon vier maanden in beslag vanaf het ogenblik dat wij de bouwpremie hebben getekend tot aan de uitbetaling. Dat is de klassieke termijn.

De heer M. Olivier : Mijnheer de Minister, ik zou toch even willen tussenkomen wat de laatste periode van 1983 betreft. Het is bekend dat de kredieten waren uitgeput in oktober. Er

Olivier

zijn heel wat aanvragen die reeds in oktober een formulier D hadden ingestuurd doch nu nog op de uitbetaling moeten wachten. De betaling zou in het vooruitzicht zijn gesteld voor de maand april. Dit is méér dan zes maanden.

De heer J. Buchmann : Ik zeg duidelijk dat er vier maanden verlopen tussen het moment dat ik teken – en dan is er geen sprake meer van het formulier D – en het ogenblik van de uitbetaling.

Inzake de uitputting van de kredieten kan ik u meedelen dat de vastleggingen voor 1983, 2 miljard 116 miljoen frank bedroegen. Tot de heer Theo Kelchtermans kan ik zeggen dat de administratie 3 miljard 250 miljoen frank had gevraagd en de Inspectie van Financiën 2 miljard 650 miljoen frank voorstelde. Wij hebben dus 1983 zonder problemen doorsparteld. Wat 1984 betreft zouden wij, indien de relance van de bouw voortduurt in de zin zoals dit nu het geval is, misschien in de problemen kunnen geraken.

De heer M. Olivier : Mijnheer de Minister, wat u zegt is misschien juist maar de administratie mag maar een pakket dossiers voorleggen binnen de beperkingen van de machtiging.

Minister J. Buchmann : Wij denken nog altijd aan een systeem van prefinitanciering van de premies door de aannemer. Het zou alleszins het aangenaamste systeem zijn voor de bouwers. Het wordt nu toegepast in het Brusselse voor saneringswerken. Dit betekent dat wanneer de aannemer vanwege de administratie van huisvesting bericht zou krijgen dat zijn cliënt recht heeft op een premie, hij dit bedrag kan verwerken in zijn facturen. Dit zou ook meebrengen dat de gene die gerechtigd is een bouwpremie te krijgen, dit geld ook werkelijk gebruikt voor de bouw. Op het ogenblik is het zo dat wanneer bouwers laattijdig de bouwpremie krijgen, ze het geld aan andere zaken besteden dan aan de bouw.

De heer A. Coppeters : Mijnheer de Minister, ik wil in dit verband toch waarschuwen voor een te groot opti-

misme en een te lijnrecht doortrekken van de gevolgen van dat systeem. Wij weten allemaal dat veel aannemers, ingevolge de prijzen van de aanbesteding, vaak op het randje van de leefbaarheid blijven. Indien de aannemers ook nog de premies moeten prefinancieren, dan is het gevaar niet denkbeeldig dat een of andere aannemer dit gaat verrekenen in zijn prijs. Ik meen dat wij beter nog enkele jaren afwachten en zien wat de resultaten zijn in de andere landsgedeelten.

De heer J. Buchmann : Ik heb niet gezegd dat ik zo optimistisch ben, maar dat ik het wel een goed systeem vind. Wij zullen in elk geval afwachten wat de aannemers in het Brusselse erover denken alvorens het systeem bij ons te doen functioneren. In het Brusselse zou het wel het beste zijn.

Mijnheer Meyntjens, u hebt een vraag gesteld betreffende de regionalisering van de maatschappijen. Het kaderdecreet zal binnen dit en vier maanden klaar zijn zodanig dat, op het ogenblik dat de Senaat daarover heeft beslist, wij eveneens klaar zullen zijn.

U hebt gevraagd om de rentevoeten selectief aan te passen om de vijfjaar, overeenkomstig het inkomen voor degenen die een sociale lening zouden krijgen. Het zou logisch zijn, maar ik vraag mij af of dit budgettair gezien wel zoveel gunstiger zou zijn. Inderdaad, een aantal personen hebben op het ogenblik dat ze een lening aangaan een laag inkomen, vooral omdat twee jaar wordt teruggedgaan. In vele gevallen gaat het om pas afgestudeerden en die hebben het laagste inkomen. Hierdoor krijgen ze voordelen die enkele jaren later niet meer gerechtvaardigd zijn. Ik vraag mij echter af of men de jeugd bij de start van hun carrière niet een kleine premie mag geven. Nu weet ik wel dat sommigen na twintig jaar zo een groot inkomen hebben dat het misdadig kan lijken ze nog van sociale voordelen te laten genieten. Anderzijds zou het afschaffen van deze premies aan jong-afgestudeerden toch een rem voor ze betekenen. Ook vroeger was het in onze contreien de mode van te bouwen zodra men een diploma had verworven. Hebben velen onder ons dat ook niet gedaan ? Ik ben geneigd om dit voor-

deel nog een tijdje aan de pas afgestudeerden te gunnen.

De heer O. Meyntjens : Maar het zijn precies deze afgestudeerden die ook door hun ouders kunnen worden geholpen. Als ze de premie aanvragen, hebben ze nog geen inkomen, maar nadien hebben ze wel geld en daartegenover staat dat een aantal minder-begoede mensen geen premie kunnen genieten omdat er geen financiële middelen meer zijn.

Minister J. Buchmann : Het probleem is dat we budgettair gezien het resultaat van die maatregel niet kunnen berekenen. Ik wil er graag rekening mee houden, maar ik stel me daaromtrent toch vragen.

De heer M. Olivier : Dat is te berekenen met de moderne computersystemen waarover men thans beschikt. Voor de aanvragen sedert 1983 bezit u alle gegevens : geboortedatum, huwelijk ksdatum, en dergelijke.

Minister J. Buchmann : Inderdaad, mijnheer Olivier, maar dat weet ik dan pas over vijf jaar. Wat mijn beleid betreft heb ik daar niets meer aan.

De heer Meyntjens heeft ook suggesties gedaan in verband met de wedstrijd huisvestingsideeën WISH. Ik wil hiermee voor volgend jaar graag rekening houden en deze suggesties ook mededelen aan de werkgroep die in mijn kabinet vergaderde, de reglementering opstelde en samengesteld was uit vertegenwoordigers van de nationale maatschappijen, architecten en afgevaardigden uit de sociale sector.

Verschillende leden hebben ook gesproken over het fusioneren van de erkende vennootschappen. Op het ogenblik van de regionalisatie zullen wij de fusie moeten suggereren. Zoals u weet gaat het om erkende vennootschappen ofwel NV's of SM's waaraan wij in feite niet zoveel te zeggen hebben. De fusie kan hen wel worden voorgesteld via de nationale maatschappijen. Het is niet normaal dat in eenzelfde gemeente maar deze toestand is hoofdzakelijk te wijten aan de fusies van gemeenten, drie of soms zelfs vier vennootschappen actief zijn. Concurrentie kan meestal geen

Buchmann

kwaad, maar overdreven concurrentie kan tot leegstand leiden.

Er moet ook worden gezocht naar een systeem om aan de erkende vennootschappen van de Landmaatschappij en van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting verschillende activiteiten toe te vertrouwen ofwel naast mekaar ofwel samen, maar zodanig dat men voor de koop bij de ene terecht kan en voor het huren bij de andere.

De heren Taelman, Coppieters en De Loor hebben gevraagd om de inkomensverzekering eveneens toe te passen op de saneringspremie. Met deze verzekering blijkt ik in de roos te hebben geschoten. Het probleem is dat dit een nieuw produkt is dat moet worden verzekerd en waarvoor de verzekeringsmaatschappijen enerzijds hun bedenkingen hadden en anderzijds wilden afwachten om na verloop van tijd te kunnen zien of het risico niet te groot was en of de premie voldoende is. Wat de tijd betreft hebben wij gezegd dat wij na verloop van één jaar een evaluatie zouden houden. Ik vrees dat gezien tussen het verlenen van de bouwpremie en het afsluiten van de lening – wanneer dus het laatste gedeelte van de lening wordt opgenomen – vrij veel tijd verloopt, wij na verloop van één jaar onvoldoende dossiers zullen hebben om een behoorlijke evaluatie te maken. Wij zullen waarschijnlijk anderhalf tot twee jaar moeten wachten om dit systeem eventueel uit te breiden naar andere premies en eventueel in de tijd.

Het is dus volledig nieuw en zij willen niet verder gaan vooraleer zij het kunnen evalueren. Ik meen dat dit een normaal verschijnsel is en wij zullen dus nog eventjes moeten wachten vooraleer wij eventueel verder kunnen uitbreiden.

U heeft ook gesproken over de uitzending van vorige zaterdag. De volksvertegenwoordigers waren hier aanwezig en hebben die uitzending dus niet kunnen beluisteren. De senatoren zijn meer geïnformeerd ter zake.

Ik kan u wel verklaren dat alle partijen hun zienswijze meegedeeld hebben.

Naar het schijnt zouden alle partijen gespecialiseerd zijn in het verlenen van faciliteiten voor het huren van sociale woningen. In de Commissie hebben wij gezegd dat wij de Huisvestingscode aan het herwerken zijn. Wij zullen voor dit huursysteem – wij kunnen niet spreken van een huurwet – in de eerstvolgende dagen nieuwe voorstellen doen en er zal dan eveneens een ander systeem van toewijzing in verwerkt worden. Ik meen echter dat het ideale systeem niet zal bestaan.

De heer O. Meyntjens : Het bestaande systeem kan worden verbeterd.

Minister J. Buchmann : Het kan inderdaad worden verbeterd maar ik meen niet dat er een ideaal systeem zal bestaan. Ik ben ervan overtuigd dat er maatschappijen zullen zijn die dat nu voor honderd procent correct doen maar er zullen altijd andere maatschappijen zijn die dat minder correct zullen doen. Ik heb de teksten voor degenen die er belangstelling voor hebben. Er zijn wel degelijk toestanden waarover ik mijn bedenkingen heb maar het blijkt dat die toestanden bij alle partijen dezelfde zijn. Aan de andere kant stel ik mij de vraag of er überhaupt een behoorlijk systeem kan worden uitgewerkt. Ik ben ervan overtuigd dat dit systeem kan en zal verbeterd worden zonder echt de informatica op het hele niveau te betrekken. Dat is gewoon uitgesloten. We krijgen dan een systeem van kandidaten die in zes of zeven verschillende maatschappijen zijn ingeschreven. Het is te lang om hierover uit te weiden maar in elk geval voorzien wij voor het huursysteem in de eerstvolgende maanden een hele reeks vernieuwingen.

Mijnheer Coppieters, u hebt mij overstelpt met statistieken en cijfers. Het zou mij zeer veel genoeg doen mocht ik deze van u kunnen bekommen. Ik wil ook niet nalaten u te bedanken voor de bloemetjes die u mij heeft gestuurd. Het is normaal dat wij ons best doen, maar nadat ik u beluisterd heb zou ik u toch zeer dankbaar zijn mocht u mij uw gegevens overmaken zodat wij hieromtrent in de Commissie een debat kunnen hebben.

Wat de cijfers van het aantal gebouw-

de woningen betreft – en hier antwoord ik ook aan de heer De Loor – hebt u allebei met nationale cijfers gewerkt.

De heer A. Coppieters : Ik heb het erbij geschreven.

Minister J. Buchmann : Wat de cijfers betreft, moet men dit wel relativiseren.

Wat de institutionele beleggers betreft, daarop heb ik daarstraks geantwoord, met dit verschil dat u bedenkingen maakt dat men uiteraard sociaal moet blijven en er geen verschil mag bestaan tussen het huidige systeem, of dit gefinancierd wordt rechtstreeks door ons of door beleggers. Wat deze bekommernissen betreft, zou ik zeggen zoals de heer Theo Kelchtermans, dat het lang duurt vooraleer wij met een bepaalde zaak naar buiten komen. Dit zal echter één van de eerstvolgende weken gebeuren. Het is beter de zaken ineens goed te doen dan onszelf nadien met zware juridische problemen op te zadelen. Het is beter iets te creëren waarmee wij nadien geen verdere problemen meer hebben.

Mijnheer Coppieters, u hebt aange-drongen op kleinschaligheid in de huisvesting. Ik geloof dat de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting ook meer in die richting denkt en niet meer naar grootse projecten gaat van 500 of meer woningen. Ik kan volledig in datgene wat u mij hebt gesuggererd inkomen, met name om zeer kleine wijken in te bouwen, zodanig dat men een bevolkingssamenstelling krijgt die niet in een ghetto verandert zoals dat nu soms het geval is in bepaalde grote steden, waar wijken bestaan waar alleen sociale huisvesting aanwezig is.

Wat de sanering betreft, zou ik graag de aandacht willen vestigen op het feit dat alle saneringen niet met premies gebeuren. Indien u het aantal te saneren woningen vergelijkt met het aantal toegekende saneringspremies, ga ik ervan uit dat men ongeveer het dubbele saneert van wat wij aan premies uitbetalen.

De heer A. Coppieters : In uw toespraak hebt u gezegd dat u het dubbele als haalbaar beschouwt, maar op

De heer E. Beysen (PVV), brengt verslag uit over de begrotingsmaterie culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming

een termijn van 20 jaar scheidt dat nog een behoefte, om de goede reden dat ook die huizen moeten worden afgeschreven; zelfs na sanering hebben zij maar een bepaalde levensduur en wij komen tot een afschrijving van 2,5 procent. U zult dit alles meer uitvoerig in mijn tekst vinden.

Minister J. Buchmann : Wat de middelen betreft, zou ik u praktisch allemaal dankbaar moeten zijn, want velen hebben gezegd dat ik meer middelen moet vragen. Ik wil erop wijzen dat, wat de huisvesting betreft, tussen 1975 en 1980 zoals gezegd de investeringen slechts 5 procent bedroegen van de nationale middelen. Wat de investeringen voor het Vlaamse Gewest betreft, bedragen zij voor het ogenblik bijna 50 procent, op een half procent na. Bijgevolg, als men mij zou vragen in Limburg het dubbele te verwezenlijken, dan zouden al mijn andere collega's samen niets meer kunnen doen. Ik geloof dat mijn collega's daarmee niet zullen akkoord gaan. Vijftig procent van de investeringen betekent huisvesting in het Vlaamse Gewest.

Minister K. Poma : Het bedraagt meer.

Minister J. Buchmann : Minister Poma beweert dat het zelfs meer bedraagt.

De heer J. De Seranno : Woningbouw kan ook een culturele daad zijn.

Minister J. Buchmann : Daarmee ga ik akkoord, maar ik veronderstel dat waterzuivering en zo meer nog moet functioneren. Men mag mij niet vragen nog meer aan te dringen op meer kredieten. Huisvesting is het enige departement waar, ten opzichte van 1983, een stijging van investeringen is geweest. Het is weliswaar slechts een kleine stijging maar er is toch een stijging geweest.

De heer A. Coppieters : Mijnheer de Minister, ik ben het met u eens dat inderdaad de verhouding naar het Vlaamse landsgedeelte toe en vooral naar het Vlaamse budget toe de 50 procent benadert of zelfs overschrijdt. Dat is niet verrassend. Budgettair gesproken is de huisvesting in de eerste plaats de meest kostbare sector, maar wij mogen daarop niet afstemmen om te weten of het budget al dan niet volstaat. Huisvesting is een primaire levensbehoefte. Indien bijvoorbeeld de Gemeenschap voor de voedselvoorziening zou moeten zorgen – dit is maar een veronderstelling – dan zouden wij ook niet berekenen in functie van het percentage dat van de begroting daaraan moet toegekend worden, maar dan zouden wij berekenen in functie van het aantal calorieën dat de mensen nodig hebben. Inzake huisvesting moeten wij berekenen op basis van wat zij nodig hebben om een gezonde huisvesting te krijgen. Vandaar dat ik bij de aanhef gezegd heb dat u het heel moeilijk heeft in uw beleid en dat het niet gemakkelijk is om de gelden los te krijgen. Daarom heb ik nadrukkelijk gezegd dat de fondsen moeten gevonden, hoe en waar dan ook, willen wij ons volk niet tot verpaupering brengen.

De heer L. Vanvelthoven : Welke bijkomende inspanningen voorziet u dan voor Limburg? Wij kunnen onze mensen toch niet in dergelijke omstandigheden laten blijven wonen?

Minister J. Buchmann : Ik heb voor Limburg een speciaal kleurtje meege-

bracht. Ik dacht op alle vragen door de heer Taelman gesteld antwoord te hebben.

De heer De Seranno heeft over de wachttijden voor de Nationale Maatschappij gesproken. Hieraan moet iets gebeuren want het blijkt dat voor bepaalde arrondissementen de wachttijden zeer kort zijn en voor andere zeer lang. Zo zijn bijvoorbeeld de wachttijden in mijn arrondissement kort en in het arrondissement waarin de heren Taelman en De Seranno woonachtig zijn lang. Ik meen dan ook dat men daar de verdeling met andere normen hanteert dan deze die normaal zijn.

Mij tot de heren Theo Kelchtermans en Vanvelthoven richtend zijn wij ons ten zeerste bewust van de problematiek van Limburg.

De heer J. De Seranno : En van de Kempen.

Minister J. Buchmann : In verband met de huisvesting in Limburg zal ik enige cijfers citeren. Vorig jaar heeft u mij ook gevraagd om voor Limburg een bijkomende inspanning te doen, mijnheer Kelchtermans. U zal zich herinneren dat wij toen voor de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting niet zo heel gunstige cijfers hadden. Wij hadden dan ook beloofd om te trachten tussen de 18 en 20 procent van de totale investeringen voor huisvesting in Limburg te realiseren. In 1983 hebben wij wat de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting betreft de 18 procent in Limburg bereikt, terwijl wij voor de Nationale Landmaatschappij een percentage van 19 procent van de groepsbouw en 18 procent van de leningen hebben gekend. In zijn totaliteit is dit dus 18 procent. Wat het woningfonds aangaat hadden wij in 1982, 17,15 procent. De cijfers voor 1983 zal ik u dadelijk geven. Wat de bouwpremies betreft zijn wij nog niet in het bezit van de cijfers per provincie.

In 1984 zullen wij in Limburg een bijzondere inspanning doen, waardoor wat de Nationale Landmaatschappij betreft 33 procent van de groepsbouw in Limburg zal gebeuren.

Wat de Nationale Maatschappij voor

Buchmann

de Huisvesting betreft zullen wij pogingen de 18 procent – in 1982 was het 14 procent en in 1983 werd het opgetrokken tot 18 procent – te behouden.

Sinds ongeveer vijf maanden spreken wij over het project inzake de institutionele beleggers, dat wij in Limburg willen starten.

Onder andere de heer Vanvelthoven heeft gesuggereerd een inventaris te maken van de onbebouwde uitgeruste percelen. Dit is een zeer goede suggestie. Het probleem is of wij daar überhaupt gebruik zullen kunnen van maken.

Zowel de gemeenten, als de intercommunales, de Nationale Landmaatschappij en de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting bezitten uitgeruste percelen. Er zou een behoorlijke coördinatie moeten komen.

Wij kunnen optreden voor de twee maatschappijen. De intercommunales en de gemeenten behoren niet tot onze bevoegdheid, hoewel de heer De Mol beweert dat ik die bevoegdheid dan maar moet nemen. Ik raad hem aan het boekje van de Vlaamse Executieve en de wetten van 8 en 9 augustus wat de bevoegdheden betreft, te consulteren. Ik wens geenszins de bevoegdheid van een van mijn collega's over te nemen.

Men zou eventueel aan de maatschappij en kunnen vragen samen te werken met de intercommunales en de gemeenten. Op die manier kunnen misschien uitgeruste percelen worden bebouwd die er nu zomaar liggen. Waarschijnlijk zou dit voor de intercommunales een oplossing zijn.

Dit probleem werd nog vandaag in de Vlaamse Executieve besproken. Een werkgroep, waarin zal worden gepoogd een oplossing te vinden, werd samengesteld.

De heer Olivier heeft gevraagd de saneringspremie op het niveau te brengen van de bouwpremie. Dat is natuurlijk een kwestie van geldmiddelen. Nogmaals, ik wil erop wijzen dat bij het verwerven van een woning, naast de saneringspremie ook een soort verwervingspremie kan worden

bekomen. Het verschil tussen bouwpremie en saneringspremie, wanneer men twee of drie kinderen heeft, is dan te verwaarlozen. Wij zullen geen cijfers vergelijken ; het is een zeer klein verschil.

Ik ben er mij van bewust dat wij moeten proberen te komen tot meer gelijkvormigheid inzake de verschillende premies. Zoals ik daarnet heb gezegd, is de kooppremie te laag en is er een achterstand bij de uitbetalingen.

Dames en heren, ik meen op bijna alle vragen te hebben geantwoord.

De heer De Mol doe ik opmerken dat 80 procent van wat hij gevraagd heeft behoort tot de bevoegdheid van Minister Akkermans. Hij heeft mij het verwijt gemaakt geen beleidsnota te hebben opgesteld maar ik verwijs naar mijn beleidsnota die werd goedgekeurd in de Vlaamse Raad.

De heer J. De Mol : U hebt geen begeleidende nota gemaakt bij uw begroting.

Minister J. Buchmann : Wanneer u meent in de Commissie niet aan uw trekken te zijn gekomen, verzoek ik u vriendelijk in het vervolg alle vragen, waarop u een antwoord wenst, in de Commissie te stellen.

De heer T. Kelchtermans : Mijnheer de Minister, u hebt geen eigenlijke cijfers gegeven voor Limburg : u schermt met percentages van verhoudingen tot de inspanningen in de andere arrondissementen. Dit is waarschijnlijk de beste manier om te argumenteren. Men zou echter een beter beeld krijgen van de situatie wanneer u de absolute getallen zou hanteren.

Ik geef toe dat de middelen te beperkt zijn. Ik weet niet op welke manier overleg het beste kan worden georganiseerd maar als bijkomende inspanningen voor een groter quantum sociale woningen moet worden gedaan, moeten daar meer middelen voor vrijkomen. Bij komende middelen moet dus worden gevraagd aan de Vlaamse Executieve of aan de nationale regering.

Vorig jaar stelde in het Vlaamse Gewest de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting 1.399 woningen ter be-

schikking waarvan 972 nieuw gebouwd. De Minister zegt dat Limburg 18 procent heeft gekregen. Wanneer hij echter het totaal aantal woningen, inclusief renovatie, beschouwt, geeft dit een vertekend beeld. Limburg vraagt geen inspanningen voor renovatie, om de redenen die de Minister kent : wij hebben een jong woningpartrimonium. Voor renovatie werden in 1983 afgehandeld : voor de provincie Antwerpen 133 dossiers ; voor Brabant 115 ; voor West-Vlaanderen 96 ; voor Oost-Vlaanderen 67 en voor Limburg nauwelijks 16. Wij zijn echter geen vragende partij voor renovatie. Hier en daar gebeurt dit wel maar dit hangt samen met het aanbod.

In die 18 procent die u vermeldt, zit echter ook de renovatie waarop wij geen aanspraak maken. Men zou beter het aantal nieuwbouwdossiers aanzienlijk verhogen zodat wij meer dan 18 procent zouden kunnen krijgen. Trouwens, 18 procent is zeer weinig vermits in Limburg de normale aangroei van het aantal gezinnen 19 procent bedraagt vergeleken bij de aangroei in de andere Vlaamse provincies.

Voor Limburg bedroeg het quantum voor de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting nauwelijks 94 woningen in 1983. Wij kunnen aantonen uit verschillende bronnen, met name GOM, LISO, het Gewestelijk Comité voor de Huisvesting en uw eigen diensten, dat de behoeften tussen 1.700 en 1.900 woningen per jaar liggen.

Mijnheer de Minister, collega Coppieters heeft het reeds gevraagd. Wat doet u met ernstige gegevens over de bouwbehoeften van een arrondissement, en wanneer u gevraagd wordt als beleidsinstantie daarop een antwoord te geven ? U zegt dat er geen middelen zijn maar u zou moeten durven te zeggen : „Wij acteren dat er woningnood is maar wij kunnen het niet helpen”.

Minister J. Buchmann : U weet dat wij hier de middelen bespreken en die zijn niet elastisch. Ze zijn zelfs reeds gekend voor de toekomst. Zoals ik daarstraks heb gezegd, bedragen de investeringen ongeveer 13 miljard frank van het totaal van 27 miljard frank, wat dus bijna neerkomt op 50

Buchmann

procent.

U vraagt in feite dat wij over meer dan het dubbele zouden kunnen beschikken en dat dit volledig zou bestemd zijn voor de provincie Limburg. Indien de maatregelen genomen in het kader van de sociale huisvesting het probleem van de woningnood niet kunnen oplossen, moet men andere technieken ontwikkelen of de inspanningen opdrijven die op een ander gebied worden gedaan. Ik denk hier in de eerste plaats aan het systeem van de institutionele beleggers. Het probleem moet in elk geval worden opgelost. Wij starten dan ook in Limburg met een project via institutionele beleggers. Indien dit goede resultaten heeft, zullen beslist andere projecten volgen. Het is de enige manier om de huursector in de sociale huisvesting te redden en terug op een behoorlijk niveau te brengen. Met het huidige systeem van prefinanciering raken wij daar nooit uit en zullen wij de toekomst enorm hypothekeren.

De heer J. De Seranno : Als men in alle subgewesten dezelfde normen voor verdeling van de kredieten hanteert, zijn alle Vlamingen gelijk voor de wet ongeacht of zij in West-Vlaanderen wonen of in de Kempen. Nu moeten sommigen soms één of twee jaar langer wachten omdat zij in een bepaalde streek wensen te bouwen.

Minister J. Buchmann : Ik wil aandringen bij de NLM opdat zij andere normen zou hanteren voor het toekennen van sociale leningen.

De heer H. De Loor : Mijnheer de Minister, vrijwel iedereen die hier het woord heeft gevoerd, heeft gesproken over de institutionele beleggers. U heeft enkel verklaard dat u met dit initiatief zult starten in Limburg. Kan u daarover niet meer concrete gegevens mededelen of is dat alles nog zo vaag ?

Minister J. Buchmann : Dit initiatief is niet meer zo vaag. Binnen twee of drie weken zal de Vlaamse Executieve beslissen over een wijziging dienaangaande van de Huisvestingscode. Na uitvaardiging van dat besluit kunnen wij een eerste contract afsluiten. Ik zal echter vóór de ondertekening van het

contract nog contact opnemen met de Commissie. Het kan nog maximum twee maanden duren vooraleer het eerste contract wordt afgesloten. Er zijn vier of vijf beleggers die daarin geïnteresseerd zijn.

De Voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal even kort repliceren als de Minister kort antwoordde op mijn betoog.

De inventaris die hier werd gesuggereerd werd reeds in 1983 opgesteld, of men is er volop mee bezig bij de diensten algemeen beleid en ruimtelijke ordening, waar men de realisatiegraad van de woonuitbreidingsgebieden bekijkt.

Eerst en vooral zegt u dat u geen verklarende nota of beleidstekst hebt en dat ik me gewoon moet wenden naar de beleidsnota van de Vlaamse Executieve. De meeste Gemeenschapsministers hadden wel een verklarende nota en een beleidsverklaring en u bent op dat vlak een van de weinige uitzonderingen. Ik betreur dat ten zeerste. U had het over „bevoegdheid nemen”. Dat heb ik nooit gezegd. U beschikt echter wel over voldoende beleidsmiddelen om uw beleid kracht te geven en op het ruimtelijke vlak kan u voldoende impact hebben. Als u daar zelf geen verklaringen over wenst af te leggen vind ik dit een zeer triestig, indroevige situatie.

Minister J. Buchmann : Waarvan akte.

CULTURELE AANGELEGENHEDEN EN PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE VORMING

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van de invoering van TV-reclame voor de geschreven pers

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de

Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de rechtsonzekerheid en de benarde financiële toestand voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen

Algemene bespreking

De Voorzitter : Wij maken thans reeds een aanvang met de behandeling van de eerste materie waarvoor Minister Poma bevoegd is, met name culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming.

De heer Beysen, verslaggever, heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, als men de opdracht heeft om in een tijdspanne van 15 minuten verslag uit te brengen over 5, meestal fiks verlengde, commissiezittingen tijdens dewelke zeer uiteenlopende, maar tegelijkertijd omvangrijke materies behandeld werden, gaande van landbouwscholing over volksontwikkeling, samenlevingsopbouw, monumentenzorg, letteren en dramatische kunsten, zonder ons omroepstelsel erbij te vergeten, wordt men voor de vraag gesteld, hoe de toegemeten tijd het best kan worden benut.

Liever dan onvolledig te zijn of omwille van tijdsgebrek geen juiste dosering te kunnen leggen in de diverse „headlines” van de voor elke materie grondig gevoerde besprekingen, verkies ik de begane en allang platgetreden paden te verlaten en naar aanleiding van de bespreking van de begroting cultuur voor het jaar 1984, een aantal bedenkingen van de verslaggever aan uw aandacht te onderwerpen.

Trouwens wil ik voorafgaandelijk stellen dat het mondelinge herhalen van wat in het schriftelijk verslag reeds werd neergeschreven, een prototype van tijdverlies zou zijn. Overigens mag zeker voor de bespreking van culturele aangelegenheden de waarde

Beysen

van de boekdrukkunst geen oneer worden aangedaan.

Alzo de wijze waarop ik, als verslaggever, de toelichting bij de bespreking van de begroting cultuur opvat, te hebben verduidelijkt, leg ik er eerst de nadruk op dat het niet voldoende kan onderstreept worden, dat de wijze waarop een bijzonder belangrijke begroting als deze van cultuur dient besproken te worden, geenszins in verhouding staat tot niet alleen het cijfermatige belang, maar ook tot het maatschappelijke belang dat van deze begroting en van dit beleid uitgaat.

Mijns inziens dient dringend te worden gezocht naar andere werkmethode, waardoor zowel de commissieleden als de leden van de Vlaamse Raad in de mogelijkheid zullen worden gesteld op een meer indringende wijze een oordeel te vellen over begrotingen.

Voor wat de begroting cultuur betreft zou bij voorbeeld kunnen gedacht worden aan het ter bespreking voorleggen van afzonderlijke beleidsnota's per materie, al dan niet gekoppeld aan de bespreking van het ontwerp en/of de voorstellen van decreet, gespreid over een volledig parlementair jaar.

Deze zojuist geschetste werkmethode zou alleszins tegemoet komen aan de wens van de meeste commissieleden, die zich in de huidige van toepassing zijnde werkmethode, al te vaak moeten beperken tot het uiten van het verzoek om aan een bepaalde culturele materie een afzonderlijke vergadering te besteden, een verzoek dat tijdens de recent gehouden commissiebesprekingen niet minder dan achtmaal werd gehoord, maar waarop wegens tijdsgebrek veelal niet kan worden op ingegaan.

Het chronische tijdsgebrek brengt me ertoe een tweede bekommernis naar voren te brengen. Rekening houdend met de zeer omvangrijke en bovendien sterk uiteenlopende materies waarvoor de Gemeenschapsminister van cultuur bevoegd is enerzijds, vaststellende dat heel wat decreetgevend werk zich opstapelt anderzijds, moet

de wenselijkheid van de splitsing van de Commissie voor culturele aangelegenheden, pedagogische en didactische vorming meer dan ernstig overwogen worden.

Zou het bij voorbeeld gek klinken dat het jeugdbeleid, het sportbeleid en het toeristisch beleid door één afzonderlijk te installeren commissie zouden behandeld worden ?

Mag ik tot slot, een derde, zonder twijfel de meest fundamentele, bedenking ter overweging voorleggen ?

Gelet op de relatieve schaarsheid van onze middelen zien we ons verplicht een prioriteitenbeleid te voeren.

Moeten we ons dan bij begrotingsbesprekingen niet afvragen of wij als decreetgever niet alle prioriteit moeten verlenen aan aangelegenheden die bij decreet zijn geregeld.

Het valt daarbij op dat de decreetgever, ook in de betere jaren die achter ons liggen, een voorzichtige houding heeft aangenomen, of was het een houding die ingegeven werd door het gebrek aan politieke moed.

Het zal voor iedereen duidelijk zijn wat ik bedoel wanneer ik voorlezing geef van de in nagenoeg elk decreet voorkomende deelzin :

„voor zover de kredieten strekken”.

Deze zinswending, uitzonderingen bevestigen ook hier de regel, die de vluchtheuvel van de politieke verantwoordelijkheid kan genoemd worden, is er de oorzaak van dat ongestraft de decreten kunnen toegepast worden naar rata van de ter beschikking gestelde middelen.

Te weinigen storen zich aan deze grove onorthodoxie.

De Vlaamse Raad als geëigend politiek orgaan van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap, mag zich dergelijke deontologisch niet te verantwoorden handelwijze niet langer laten welgevallen.

Als Vlaamse parlamentsleden mogen wij ons niet blijven „verzekeren” met de systematische vermelding van de termen „voor zover de kredieten

strekken” en mogen wij ons niet verder laten verleiden tot het treffen van allerlei zogenaamde „crisisbesluiten”, indien wordt vastgesteld dat de pot niet genoeg meer verschaft.

Daartegen moeten wij onze instelling waar maken door de euvele moed op te brengen de per decreet aangelegene verbintenissen integraal na te leven.

Dit kan alleen maar indien we bereid zijn absolute prioriteit te eisen voor aangelegenheden die bij decreet geregeld zijn. Blijkt evenwel dat onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de verbintenissen aangegaan in het verleden na te komen, dan zou alleen via een decreetwijziging de erkennings- en subsidiëringssituatie van een organisatie mogen worden beïnvloed.

De verantwoordelijkheid voor het nemen van deze beslissingen ligt bij ons, leden van de Vlaamse Raad.

Mochten wij deze verantwoordelijkheid bij een zo groot mogelijke consensus willen opnemen, zouden we niet alleen een merkwaardige bijdrage leveren tot het geloofwaardiger maken van de politiek, maar we zouden tevens heel wat steriel gecontesteer nodeloos maken, omdat we meer politieke duidelijkheid zouden tot stand brengen.

Ik hoop dat deze wellicht wat ongewone wijze van toelichting vanwege de verslaggever ertoe zal bijdragen het cultuurdebat 1984 open te trekken naar zo breed mogelijke horizonten. **(Applaus bij de PW en de CVP)**

De Voorzitter : Aan de orde zijn de interpellaties van de heer Paul Peeters tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van de invoering van TV-reclame voor de geschreven pers en van de heer Paul Peeters tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de rechtsonzekerheid en de benarde financiële toestand voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rij kssubsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel

Voorzitter

vormingswerk met volwassenen in instellingen

De heer Peeters heeft het woord.

De heer P. Peeters (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, gezien het gevorderde uur zal ik zo bondig mogelijk zijn.

Ik wil in de eerste plaats de Minister interpellieren over de gevolgen voor de geschreven pers van de invoering van TV-reclame.

Over de gevolgen van de invoering van TV-reclame voor de geschreven Vlaamse pers richtte ik reeds in november jongstleden tot de geachte Gemeenschapsminister een verzoek tot interpellatie. Daar echter werd geoordeeld dat de Vlaamse Raad inzake de behandelde materie globaal beschouwd niet bevoegd was, werd mijn interpellatieverzoek afgewezen en bleef er mij niets anders over dan mij tot de nationale regering te wenden, wat ik dan ook deed.

Op 22 december 1983 antwoordde de heer Martens, Eerste Minister, op mijn interpellatie in de Senaat : „Het al dan niet toelaten van etherreclame is inderdaad een nationale bevoegdheid. De Gemeenschappen echter moeten beslissen op welke zenders en onder welke voorwaarden die etherreclame wordt gevoerd. De vraag van de interpellant moet dus in de eerste plaats aan de Gemeenschap worden gesteld.”

De geachte Gemeenschapsminister moge mij dan ook toestaan hem over deze materie in de Raad te interpellieren.

In maart 1981 werd door de regering het plan opgevat om etherreclame op de Belgische zenders in te voeren.

Nu in regerings- en politieke kringen de idee van „handelsreclame” op radio en televisie opnieuw opduikt, wil ik de geachte Gemeenschapsminister via deze interpellatie wijzen op de resultaten van het geactualiseerde onderzoek van de Nationale Federatie der Informatieweekbladen naar de gevolgen van de invoering van TV-reclame

me voor de geschreven pers.

1. De totale bruto-omzet van TV-reclame voor België – BRT + RTBF + RTL – zou op minstens 4 miljard frank liggen.

2. Daar de reclamemarkt conjunctuurgevoelig en slechts beperkt elastisch is, zal het globale investeringspakket weinig of niet toenemen bij de invoering van TV-reclame en dus gewoon anders verdeeld worden.

3. Het geld dat in dit land besteed wordt aan TV-reclame wordt weggehaald uit de andere media, hoofdzakelijk uit de geschreven pers.

4. Voor de geschreven pers kan het totale omzetverlies ongeveer 1,8 miljard frank bedragen :
– het verlies voor de dagbladen wordt op 380 miljoen frank geraamd ;
– het verlies voor de tijdschriften zou 1,1 miljard frank bedragen.

5. De klappen zullen vooral de Nederlandstalige dag- en weekbladen treffen, want terwijl in 1982 reeds 26,5 ten honderd van de reclame-investeringen in de Franse taal via de ether – met name door RTL – gebeurde, was dit nul ten honderd voor de reclame-investeringen in de Nederlandse taal.

Niets laat veronderstellen dat de Vlaamse persmedia niet hetzelfde lot zullen ondergaan als de Franstalige persmedia, de dus ongeveer een vierde van hun reclame-inkomsten naar RTL zien gaan. Alleen wordt gevreesd dat dit op een bruuske en dus voor veel Vlaamse uitgevers catastrofale wijze zou kunnen gebeuren zo een eventuele Vlaamse zender in één ruk zou worden opengesteld zonder enige beperking van zendtijd en marktsectoren. Zo wordt bijvoorbeeld gesteld dat de Nederlandstalige vrouwentijdschriften 60 ten honderd van hun huidige inkomstenpeil zouden verliezen aan etherreclame.

Met deze gegevens voor ogen is de vrees van de Vereniging van de Dagbladuitgevers, van de Federatie der Informatieweekbladen en van de andere reclame-media best begrijpbaar.

Daar de bruuske invoering van etherreclame in Vlaanderen voor de geschreven pers en voor de tewerkstel-

ling – 20.000 arbeidsplaatsen dreigen verloren te gaan – zeer verstrekkende en mogelijk nefaste gevolgen kan veroorzaken ; daar de Vlaamse Gemeenschap zelf moet beslissen op welke zenders en onder welke voorwaarden de etherreclame dient te worden toegelaten ; daar ten slotte de nationale regering eerlang naar het standpunt van de Vlaamse Gemeenschap ter zake zal vragen ; wil ik de geachte Gemeenschapsminister verzoeken een antwoord te verstrekken op de volgende vragen.

1. Wordt er reeds een diepgaand overleg gepleegd met de betrokken Vlaamse instanties, in casu de geschreven Vlaamse pers, de reclame-media en de BRT en, zo ja, kon men daarbij dan tot een consensus komen ?

2. Welk is het standpunt van de Vlaamse regering ter zake ? Is zij al dan niet voor de invoering van etherreclame in Vlaanderen en, zo ja, zullen er dan beperkingen worden ingebouwd en zal er zo nodig in een overgangsfase worden voorzien ?

Tot daar mijn eerste interpellatie tot de Gemeenschapsminister.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik kom nu tot mijn tweede interpellatie over de rechtsonzekerheid en de benarde financiële toestand voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen, wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen.

Ik dank de Gemeenschapsminister voor zijn uitgebreid antwoord op mijn schriftelijke vraag van 13 oktober jongstleden betreffende de benarde financiële toestand van het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen. Wegens het belang van deze aangelegenheid en de onzekerheid die ter zake op het veld heerst, zou ik in deze interpellatie verder op het antwoord van de Minister willen ingaan, en dit in twee punten.

Het eerste punt betreft de stelling van

P. Peeters

de Minister dat de door de Vlaamse overheid met betrekking tot het decreet van 3 maart 1978 aangegane verbintenissen, steeds maximaal op een rechtvaardige en eerlijke manier binnen de perken van het beschikbare krediet werden nagekomen.

Hierop wil ik als volgt repliceren.
Primo : dat men in 1978 wist of kon weten wat de toepassing van dit decreet zou kosten.
Secundo : dat het aanvoeren van de beperktheid van de kredieten onrechtmatig is.

Misschien was dit argument nog enigszins te rechtvaardigen zolang de Cultuurraad slechts over een dotatie van de nationale overheid beschikte, maar nu de Vlaamse Raad en de Vlaamse regering over een eigen begroting beschikken, is de toewijzing van de kredieten onze volle politieke verantwoordelijkheid. Mijn stelling dat de Vlaamse overheid, door haar eigen decreten niet toe te passen, een vorm van contractbreuk pleegt en rechtsonzekerheid schept ten opzichte van de burgers moge juridisch aanvechtbaar zijn, moreel is ze het zeker niet.

Het niet volledig uitvoeren van het koninklijk besluit van 15 september 1978, dat bepaalt dat de indexerings van basistoelagen, werkingstoelagen en overnachtingstoelagen moet gebeuren op basis van index 1 december 1975 gelijkgesteld aan 100, knaagt voortdurend de smalle financiële werkingsbasis van de instellingen voor volwassenvorming verder af en dreigt catastrofaal te worden voor bepaalde onderdelen.

Mijn tweede punt waar ik ten slotte dieper wil op ingaan, betreft het niet-uitbetalen van de overnachtingstoelagen aan de instellingen die aan volwassenvorming doen in internaatsverband, hoewel dit eveneens sinds 1978 in het decreet is voorgeschreven. Of meent de geachte Minister dat deze werksoort, die voor bepaalde vormingsprogramma's nochtans onvervangbaar is en onomstotelijk haar waarde in binnen- en buitenland heeft bewezen, moet verdwijnen ?

De Minister beweert dat dergelijke voorziening in de bedoeling van het decreet slechts zinvol is zo ook de prioritaire doelgroepen in verband met deze overnachtingstoelagen vastgesteld zijn. Ik moet er de geachte Minister nochtans op wijzen dat noch aan de betrokken instellingen, noch aan mezelf een artikel in het decreet bekend is waaruit een dergelijke bedoeling zou zijn af te leiden. In dit verband moet ik aan de Minister vragen of in de overheidsinstellingen voor jeugd- of vormingswerk in internaatsverband, door de provinciale overheid of Gemeenschapsoverheid opgericht en gesubsidieerd, maatregelen werden getroffen opdat zij aan hun deelnemers logieskosten kunnen aanrekenen die de helft bedragen van wat niet-gesubsidieerde instellingen daarvoor dienen te vragen, en verder of er hierbij wel met prioritaire doelgroepen wordt rekening gehouden.

Ik wil mijn interpellatie ten slotte besluiten met deze concrete vragen.

1. Meent de geachte Minister niet dat de overheid haar eigen decreten, waarvoor zij de volle politieke en financiële verantwoordelijkheid draagt, ten volle moet nakomen ? Zo de Minister van oordeel is dat hiertoe de nodige financiën niet meer kunnen uitgetrokken worden, meent hij dan niet dat het decreet in alle politieke duidelijkheid en in het belang van de rechtszekerheid dringend moet worden aangepast ?

2. Wat in het bijzonder de overnachtingstoelagen betreft :

a. zal deze, zoals bepaald in het decreet, toegekend worden, hetgeen slechts enkele honderdduizenden franken zal kosten ?

b. of zullen eerlang de prioritaire doelgroepen worden bepaald ?

c. of zullen de betrokken instellingen hun internaatswerk moeten opgeven ?
(Applaus bij de CVP)

De Voorzitter : Mevrouw Detiège heeft het woord.

Mevrouw L. Detiège (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik was oorspronkelijk niet zinnens om dit

jaar in de begroting van culturele aanlegingen het woord te nemen, tot ik het niet-gezuiverde verslag van collega Beysen naast het officiële verslag legde.

Op bladzijde 64 van het officiële verslag wordt gezegd „dat de begroting 1984 een evenwichtige, homogene begroting is waarbij echter toch nog een aantal knelpunten dienen aangestipt, met name de problematiek van de theaters in de sectie letteren en dramatische kunsten en het probleem van de Opera van Vlaanderen bij de sectie muziek en lyrische kunsten.”

Op bladzijde 90 lezen wij met betrekking tot de sectie muziek en lyrische kunsten : „Deze sectie wordt van 439,5 miljoen frank tot 473,2 miljoen frank verhoogd (plus 7,67 procent). De Gemeenschapsminister verheugt zich over de gunstige evolutie in deze sector, uitzondering gemaakt voor de Opera van Vlaanderen.

Met betrekking tot de Filharmonie van Vlaanderen deelt de Gemeenschapsminister mede dat de eigen inkomsten gestegen zijn van 5 naar 9 procent en dat het aantal bezoekers verhoogd is met 20 procent.

Wil het orkest evenwel zijn maximum rendement kunnen bekomen, dan zal naast de aanwerving van een vaste dirigent tevens tot de uitbreiding van het orkest moeten overgegaan worden.

Minder reden tot voldoening bestaat er met betrekking tot de Opera van Vlaanderen, het zorgkind van deze sectie.

Sinds de Opera een intercommunale is geworden, worden aan de Vlaamse Gemeenschap ieder jaar de rekeningen gepresenteerd, gezien op basis van artikel 42 van de statuten, moet gesubsidieerd worden op het deficit.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de gemeenten geen wijziging van de statuten wensen, maar onderstreept dat de huidige toestand niet langer kan blijven aanslepen. Een spoedige sanering dringt zich op.”

In het voorlopige verslag, dat in de Commissie werd goedgekeurd, verstrekt u meer uitleg, die in het defini-

Detiège

tieve verslag is verdwenen. Ik behandel enkel de Filharmonie van Vlaanderen en de Opera van Vlaanderen.

Met betrekking tot de Filharmonie wordt er gezegd : „Voor de Filharmonie van Vlaanderen werd voor 1984, 97 miljoen frank ingeschreven, dit is absoluut onvoldoende, indien de Vlaamse Gemeenschap over een symfonisch orkest wenst te beschikken, dat het imago van Vlaanderen hooghoudt.

Bij wijze van vergelijking kan worden aangestipt dat het Rotterdams Filharmonisch Orkest over meer dan 250 miljoen frank beschikt. Meer nog, het is ondenkbaar dat de musici van het Orkest van Vlaanderen minder zouden betaald worden dan die van het Nationaal Orkest van België en van de stad Luik.

Het Nationaal Orkest beschikt over 128,0 miljoen frank en hoeft 14 miljoen frank sociale lasten niet te betalen. Dit betekent in totaal 142 miljoen frank waarover beschikt wordt. Het aantal inkomsten gestegen van 5 naar 9 procent en het aantal bezoekers gestegen met 20 procent.

Ik wilde u vragen stellen over de geciteerde bedragen. U haalt het bedrag aan van 97 miljoen frank en vergelijkt dit met het bedrag dat het Nationaal Orkest van België zou krijgen. U geeft in feite een valse vergelijking. Bij die 97 miljoen frank van de Vlaamse Gemeenschap moet immers nog 20 miljoen frank van de stad Antwerpen en 6,5 miljoen frank van de provincie Antwerpen worden bijgeteld. In feite komt u dus ongeveer op hetzelfde bedrag als dat van het Nationaal Orkest van België. Die 14 miljoen frank sociale lasten waarvan sprake, zouden u niet moeten betalen indien u voor de Filharmonie van Vlaanderen een ander statuut had gekozen.

Wanneer u zegt dat de eigen inkomsten van de Filharmonie van Vlaanderen gestegen zijn van 5 naar 9 procent, moet u ook rekening houden met de cijfers van de begroting van de Filharmonie. In deze begroting werden voor 1983 een bedrag van 121 miljoen frank uitgaven genoteerd en werden

de eigen inkomsten op 6 miljoen frank gebracht. Dus in feite is er een deficit van 115 miljoen frank dat dan gedeeltelijk door de Staat, de stad Antwerpen en de Provincie Antwerpen werd terugbetaald.

Bij de cijfers voor 1984 zien wij dat het gaat over 138 miljoen frank begroting, 6 miljoen frank inkomsten, hetzij hetzelfde bedrag als in 1983, doch hierbij zijn 7,2 miljoen frank van de Lotto gevoegd. Is het dan zo dat die verhoging van 5 naar 9 procent uitsluitend te wijten is aan de bijkomende inkomsten die langs de Lotto gekomen zijn en niet door de verhoging van de inkomsten van de concerten. Dat zou er op wijzen dat er toch nog wat moet gebeuren voor men tot de cijfers komt die uzelf als noodzakelijk naar voren brengt.

Het verheugt mij ten zeerste dat de situatie voor de Filharmonie veel beter is geworden dan dit in het verleden het geval was en ondermeer niet jaarlijks decreten moeten worden voorgesteld om de situatie te regelen. Misschien moet u toch rekening houden met een aantal zaken. Indien inderdaad het statuut van het nationaal orkest zoveel beter is, waarom zou men er dan niet aan denken, in een geheel cultuurbeleid, hetzelfde statuut eventueel toe te passen op de Filharmonie van Vlaanderen. Hierbij denk ik aan ontwerp-decreten die ter zake werden neergelegd. Ik meen dat dit geen zuivere fantasie is maar dingen die mogelijk zijn. Wanneer u de vergelijking maakt met het Rotterdams orkest – en u spreekt daar over 250 miljoen frank – dan zou ik willen weten of u in de toekomst zinnens bent dit bedrag van 97 miljoen frank tot 250 miljoen frank te brengen. Of blijft dat een utopie en toekomstmuziek, vermits men nu voor de Opera, als vergelijkingspunt, 190 miljoen frank inschrijft en dit voor een instelling die op grotere schaal moet werken.

Mijnheer de Minister, ik zou ook willen aandrigen dat bij de bespreking van een dergelijke begroting ook de begroting van de Filharmonie en van de andere instellingen zou worden overgemaakt aan de leden van de Commissie, dan zou de verkeerde interpretatie van de cijfers kunnen wor-

den vermeden en zou men ook juiste informatie kunnen geven aan de leden van de Commissie, die dan zelf kunnen oordelen of de gegevens die u verstrekt inderdaad juist zijn of niet en of eventueel bepaalde begrippen vermengd zijn.

Ik kom thans tot uw zorgenkind : de Opera van Vlaanderen. U zegt dat – en dat is één van de redenen waarom ik vandaag wens te spreken – sinds de Opera een intercommunale is geworden ieder jaar aan de Vlaamse Gemeenschap de rekeningen worden gepresenteerd. Wel, mijnheer de Minister, dat was vroeger, vóór de Opera een intercommunale was, ook het geval. Dan werd er automatisch evenveel uitgegeven door de Gemeenschap als door de steden begroot werd. Dat waren hoge bedragen, hoger dan deze die vandaag in de begroting zijn ingeschreven.

Minister K. Poma : Stond artikel 42 er ook in ?

Mevrouw L. Detiège : Dat is mijn volgende punt want dat artikel 42, dat u wil schrappen, gebruikt u bijvoorbeeld voor de Filharmonie zonder dat het expliciet vermeld staat vermits u het verschil ook bijlegt, dus in feite bestaat het.

Wanneer u zegt dat dit jaar 190 miljoen frank moest worden voorzien dan is dat ook niet juist, er diende 200 miljoen frank te worden voorzien. Dit hoefde niet voor het deficit waarover u spreekt, maar de contractuele basis van de stichtingsakte van 1981 heeft niets te maken met artikel 42 waar ik zo dadelijk over zal spreken.

Men zegt dan ook dat de Gemeenschapsminister wijst op de stugge houding die de beheerders aannemen. Ik veronderstel dat u daar misschien enigszins verwacht met de aandeelhouders of bedoelt u inderdaad de beheerders ? Het zou mij niet verwonderen dat deze laatste enigszins stug zijn vermits zij regelmatig, sinds de periode dat zij beheerder zijn geworden, met al die moeilijkheden worden geconfronteerd zonder dat zij weten waar in feite de Vlaamse Gemeenschap met de Opera van Vlaanderen naar toe wil.

Detiège

U gaat verder en zegt dat wij tot een sanering moeten komen. Ik geloof dat niemand daartegen bezwaar zal maken. Ik wil er toch op wijzen dat wanneer u cijfers citeert, zoals die 190 miljoen frank, er inderdaad verschillen en vergelijkingen moeten worden gemaakt met de toestand in het verleden.

De twee begrotingen, met name Antwerpen KVO en Gent KOG, bedroegen vóór de stichting – en dit wordt bevestigd in één van de nota's die de vakbonden op dit ogenblik uitgeven – samen 484 miljoen frank.

De begroting die vandaag wordt voorgelegd bedraagt 518 miljoen frank, waarvan 30 miljoen frank afgaat door de benoeming van het personeel, zodanig dat het bedrag van de begroting nu 3 à 4 jaar later in feite evenveel zou bedragen als vóór de stichting, alleen zitten wij hier met het probleem dat inderdaad de twee gemeenten elk 90 miljoen frank voor zich nemen en het Rijk 200 miljoen frank contractueel zou moeten inschrijven. Het Rijk doet dat niet en pleegt in feite contractbreuk.

U heeft oplossingen, dit betekent dat er door de Vlaamse Executieve wordt gezegd dat er in feite geen Opera van Vlaanderen meer bestaat sinds 26 oktober 1983. De Vlaamse Executieve zegt dat de statuten niet meer van kracht zijn gezien de instelling zes maand heeft gekregen en deze voorbij zijn.

Daar stellen zich een aantal vragen van juridische aard waar toch rekening mee moet worden gehouden.

Inderdaad, de Opera startte in 1981 en 2 jaar later krijgt men in de Opera, zowel de partners als de raad van beheer, een brief waarin men zegt dat de statuten voor 6 maanden bestaan en men over die 6 maand zal oordelen. Dit gebeurde na 2 jaar functioneren en nadat de Vlaamse Gemeenschap eveneens haar handtekening had gezet onder de stichtingsakte. Dit lijkt toch wel een eigenaardige procedure te zijn.

De advocaat van de Opera van Vlaan-

deren zegt ter zake het volgende : „Ik moet tot de vaststelling komen dat de diensten van de Gemeenschapsminister verwarren tussen machtiging en goedkeuring van de statuten door vele auteurs zo dikwijls aangeklaagd.”

De machtiging tot oprichting gaat aan het opstellen der statuten vooraf. Sedert de omzendbrief van 25 februari 1959 van de Minister van binnenlandse zaken wordt bij de machtiging steeds de voorwaarde gesteld dat de oprichting dient te gebeuren binnen de zes maanden na de machtiging. In de Franse tekst van deze omzendbrief staat te lezen : „L'acte constitutif de l'association ne pourra sortir ses effets que s'il intervient dans les six mois de la date de l'autorisation et de l'approbation des statuts. Les arrêts d'approbation seront rédigés en ce sens. Les mêmes délais joueront pour l'autorisation des affiliations nouvelles”.

„Vandaar wellicht die verwarring”, zegt de advocaat. Het is mijns inziens inderdaad onwettig de goedkeuring van de statuten te beperken in de tijd. Hieromtrent bestaat bij mijn weten geen rechtspraak doch de auteurs zijn het er allemaal over eens dat de goedkeuring niet aan voorwaarden mag worden onderworpen. Er wordt bijgevoegd dat de goedkeuring moet gegeven of onthouden worden. Het is ja of neen, zonder meer. De statuten worden volledig aanvaard of verworpen. Het besluit van heel deze redenering is de volgende. De tijdsbeperking van zes maanden in het koninklijk besluit is onwettig, de goedkeuring blijft geldig doch de tijdsbeperking kan geen toepassing vinden op grond van artikel 107 van de Grondwet. De goedkeuring wordt dus onvoorwaardelijk en dus onbeperkt. „Ik vind”, zegt de advocaat verder, „anderzijds geen enkel gegeven dat op een of andere wijze de geldigheidsduur van de statuten zou beperken tot twee jaar. Dit zou trouwens strijdig zijn met de statutaire duur van 30 jaar van de OVV.”

Dat is de mening van juristen. Er zullen juridisch dus een aantal zaken moeten worden op punt gesteld want u heeft een werkgroep samengeropen op vraag van de Vlaamse Executieve en ik hoop persoonlijk dat die

werkgroep met resultaten zal naar voren komen. Intussen heeft u echter verklaard dat er geen intercommunale meer is, dat er dus rechtsonzekerheid is voor die vierhonderd personen die bij deze instelling werken, die op dit ogenblik in grote mate vastbenoemd zijn, die dus terug zullen worden afgedankt, een ander statuut zullen krijgen, enzovoort.

Anderzijds wordt ook aan degenen die in het Gentse werkzaam zijn verteld dat de instelling in Gent volledig zal verdwijnen, dat Gent alleen nog receptief zal werken en dat dit in de toekomst ook gevolgen zal hebben.

Minister K. Poma : Wie vertelt dat ?

Mevrouw L. Detiège : Dat wordt verteld in het Gentse en in een nota die daar verspreid wordt staan die nieuwheden.

Minister K. Poma : Door wie ?

Mevrouw L. Detiège : Mijnheer de minister, zoals de journalisten ben ik niet verplicht mijn bron aan u te vertellen.

Minister K. Poma : Mevrouw, u interpeleert mij, maar toch niet de mensen die valse nota's verspreiden.

Mevrouw L. Detiège : Ik weet niet of een nota uitgaande van de Vlaamse Executieve een valse nota is.

Minister K. Poma : Wie heeft het gerucht verspreid dat de Opera van Gent zal verdwijnen ?

Mevrouw L. Detiège : Dat wordt in ieder geval gezegd.

Minister K. Poma : Dat is toch mijn verantwoordelijkheid.

Mevrouw L. Detiège : Ja, maar ik stel u de vraag of het al dan niet juist is.

Minister K. Poma : Dat werd nooit door mij gezegd.

Mevrouw L. Detiège : U gaat dus de instelling te Gent niet receptief maken en niet sluiten. Kan u verzekeren dat dit niet zal gebeuren ?

Minister K. Poma : Dan zou ik evengoed Antwerpen kunnen sluiten en Gent behouden.

Mevrouw L. Detiège : Dat weet ik.

Minister K. Poma : Het is in feite een onoplosbaar probleem : slechts één opera behouden in één stad. Trouwens zou ik niet weten welke stad te behouden en welke receptief te maken.

Mevrouw L. Detiège : Ik geloof dat de bewoners uit het Gentse die hier aanwezig zijn dat met genoeg zullen genoteerd hebben want het is één van de punten waarover heel veel vrees bestaat.

Minister K. Poma : Ik ben het eens dat u mij ter verantwoording roept voor wat ik gedaan en gezegd hebt maar niet voor wat ik niet heb gezegd.

Mevrouw L. Detiège : Akkoord. Mijnheer de Minister, als bijkomend punt zou ik het willen hebben over een besluit dat gepubliceerd werd in het Staatsblad van vrijdag 13 januari 1984 in verband met de Koninklijke Schouwburg. Op bladzijde 385 staan een aantal zaken die ook voor de Opera van Vlaanderen zeer belangrijk kunnen zijn. Er staat onder andere vermeld dat omwille van de huidige crisissituatie het wenselijk zou zijn dat in de Koninklijke Muntschouwburg een administratief en geldelijk statuut zou tot stand komen. Er staat eveneens dat er gesprekken hebben plaatsgehad met de gemeenschapsinstellingen met de bedoeling tot een eenvormig beleid te komen. Ik meen dat in de Vlaamse Raad zou moeten worden uitgelegd wat met dit eenvormig beleid wordt bedoeld. Voorts staat er dat de toestand van de Koninklijke Muntschouwburg zorgwekkend is en dat er dringend saneringswerken moeten worden uitgevoerd. Ik wil erop wijzen dat er daarover een akkoord is tot stand gekomen en dat de Muntschouwburg wordt overgedragen aan de Staat. De Staat zal volledig instaan voor de verbouwingswerken ter verhoging van de veiligheid. Ik wil er voorts op wijzen dat er reeds 340 miljoen frank aan de Munt werd gespendeerd, dat er in 1982 bijkredieten werden ingeschreven voor 142 miljoen frank, in 1983 voor 115 miljoen frank en dat er nog een deficit was van 98 miljoen frank. Wij moeten rekening houden met de werkelijkheid en ons niet inbeelden dat, willen wij de

Opera van Vlaanderen behouden, ons dat niets zal kosten. Dat kan niet.

In verband met de eigen inkomsten spreekt men van 27 procent, voor de Filharmonie is dat 9 procent, Lotto inbegrepen. In die 27 à 30 procent is 33 miljoen frank begrepen van de opbrengst van de Lotto en 4 procent van radio en televisiecaptatierechten. Dat mag natuurlijk, maar dan mag dat voor de Opera van Vlaanderen ook. De eigen en andere inkomsten bedragen op dit ogenblik ongeveer 10 procent. Indien men daarbij de opbrengst van de Lotto telt, krijgt men ook een relatief hoog cijfer. U mag dus de Opera van Vlaanderen niet zo direct afschilderen als zijnde een onmogelijke instelling. Men maakt het inderdaad deze instelling zeer moeilijk.

Eenzijds wordt er gezegd dat het artikel 42 zal worden afgeschaft. U, mijnheer de Minister, zegt dat het niet automatisch is dat er meer zal komen. Bij de Filharmonie wordt het verschil bijgelegd door de Vlaamse Gemeenschap. U laat achteraf een decreet goedkeuren. In de praktijk komt het erop neer dat een gelijkaardige toestand bestaat als met artikel 42. In de hoofdstad Brussel wordt voor de Munt, 16,5 miljoen frank betaald en men gaat proberen dit bedrag op 40 miljoen frank te brengen. Welnu, dan moet er ook voor de beide steden Antwerpen en Gent begrip getoond worden.

De Vlaamse Executieve zegt dat de Opera niet meer bestaat. Dat is negatief ten aanzien van het imago dat wij moeten opbouwen en negatief ten aanzien van de 400 personeelsleden. Zij zijn onzeker over hun toekomst. Elk bedrijf in moeilijkheden is bezorgd voor de toekomst van de mensen die er werken. Ik weet dat er een werkgroep werd bijeengeroepen en ik hoop dat er positieve resultaten zullen worden bereikt. Ik hoop ook dat u tot een overleg zult komen met de gemeenten. Ik meen echter dat het een illusie is te denken dat de gemeenten meer zullen gaan betalen. Dat is niet gebeurd voor de Filharmonie te Antwerpen. Ik veronderstel dat wat betreft de Opera de steden Antwerpen en Gent ook niet meer willen betalen. Ik hoop dat u bij uw oplossingen reke-

ning zal houden met twee belangrijke zaken : het eenvormig maken van het statuut voor de intercommunale, de Munt, het Nationaal Orkest en eventueel de Filharmonie.

Op die manier komt er dan misschien iets anders dan wat u hebt voorgesteld in verband met de VZW's naar voor, maar met een goed resultaat. (**Applaus bij de SP**)

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, op 2 maart 1977, dat is nu bijna zeven jaar geleden, werd in de toenmalige Cultuuraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap het decreet goedgekeurd „houdende regeling van de erkenning en de subsidiëring van de landelijke georganiseerde sportverenigingen.”

Dit decreet stelt dat alleen die sportverenigingen in Vlaanderen en Brussel kunnen erkend en gesubsidieerd worden wanneer zij zich uitdrukkelijk tot de Vlaamse Gemeenschap bekennen. Dit wil zeggen dat de unitaire sportverenigingen zich federaal moeten structureren of splitsen.

Na zeven jaar zien wij dat de belangrijkste en populairste sporten zoals de Belgische voetbalbond, de Belgische wielrijdersbond en de Belgische basketbalbond weigeren te splitsen en zich dus niet wensen aan te passen aan de nieuwe werkelijkheid. Ook het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité (BOIC) blijft op unitaire leest geschoeid.

Op mijn schriftelijke vraag van 14 juli 1978 antwoordde Minister De Backer mij wat volgt : „Het spreekt echter vanzelf dat vooraleer tot de uitbetaling van de ingeschreven toelagen over te gaan, het BOC zich derwijze zal moeten organiseren dat duidelijk kan aangetoond worden dat de toelagen van de Nederlandse Cultuur uitsluitend ten bate van de werking van de Nederlandse Cultuurgemeenschap aangewend worden.”

In uw sportbeleid, mijnheer de Minister, menen wij een terugkeer naar het unitarisme waar te nemen omdat het

Caudron

decreet van 2 maart 1977 niet ernstig wordt toegepast.

Zo organiseert BLOSO opnieuw sportkampen met de unitaire Belgische basketbalbond die op die manier kan profiteren van de Vlaamse sportinfrastructuur. Zo staat in de voorliggende begroting een toelage van 1,5 miljoen frank voor het unitaire BOIC en nog eens 15 miljoen frank voor de deelname aan de Olympische Spelen.

Minister K. Poma : Is het BOIC unitair ? Het BOC was unitair, maar intussen is men overgegaan tot het BOIC.

De heer J. Caudron : Wij vinden dat geen echte splitsing. Het BOIC treedt wel naar buiten als een overkoepelend orgaan, bij de Olympische Spelen bijvoorbeeld.

Minister K. Poma : Mijnheer Caudron, u moet weten dat iets dergelijks verplichtend is. In tegenstelling tot andere landen kent ons land met Tsjecho-Slovakije een tweeledige structuur, maar voor heel de wereld werd beslist dat elk land maar één comité mag hebben ten einde binnen één land rivaliserende olympische comitéploegen te vermijden. Wij zijn dus verplicht geweest het Belgische Olympisch Interfederaal Comité op te richten dat overkoepelend is, **zoniet** kunnen onze atleten niet deelnemen aan de Olympische Spelen. Wij zitten daar in een zeer moeilijke situatie want het buitenland eist die unitaire bovenbouw.

De heer J. Caudron : Het BOIC zou zich best in een Vlaamse en een Waalse federatie herstructureren om dan als overkoepelend Belgisch comité naar buiten te treden. Zo kennen wij de Belgische wielrijdersbond met zijn overgrote meerderheid Vlaamse renners en zijn ééntalige Waalse voorzitter.

Wij vragen u, mijnheer de Minister, de unitaire sportbonden ertoe te bewegen zich aan onze nieuwe Staatsstructuur aan te passen en het genoemde decreet toe te passen. Waarom laat u toe dat deze onwillige sportbonden blijven gebruik maken van de

rij kssportcentra in Vlaanderen ?

U bent tevens bevoegd voor het mediabeleid en de BRT in Vlaanderen. Het is wel kenschetsend dat uitgerkend die sporttakken die weigeren het decreet na te leven zoals voetbal, wielrijden en basket de meeste ruimte toebedeeld krijgen op de BRT. Wij vinden dit een overdreven éénzijdige bevoordeling en vragen u wat méér aandacht te schenken aan de andere sporttakken. De media spelen hier een zeer grote rol. Zo is in Frankrijk rugby de populairste sport geworden dank zij de steun van de TV. Sinds de Olympische spelen van 1972 in München en de TV-publiciteit kende volleybal een ongekennde groei, ook in ons land. Buiten de Memorial Van Damme krijgen wij op ons scherm weinig rechtstreekse atletiekuitzendingen. Een rechtvaardige spreiding ten voordeel van volley, atletiek, zwemmen en andere sporten zou niet misstaan.

1984 is het jaar van de schoolsport. Vanop de tribune heb ik reeds meermalen gepleit voor méér bewegingsopvoeding in onze scholen. Eén uur lichamelijke opvoeding per dag zou ons streefdoel moeten zijn zoals dit reeds in verschillende buurlanden het geval is. Ook hier vinden wij dat de subsidies die Minister Poma rondstrooit slecht besteed worden.

Het geld dat de Internationale Schoolsport Federatie (ISF) binnenrijft, zou beter binnen onze grenzen besteed worden in plaats van er internationale congressen en internationale schoolsportcompetities mee te financieren waarvan slechts een beperkte elite kan profiteren.

De Hoge Raad voor de Sport heeft steeds geadviseerd dat Nederlandse Cultuur alleen de landelijke erkende sportfederaties zou betoelagen, zoals het de provinciale besturen toekomt de provinciale sportverenigingen te subsidiëren en de gemeentebesturen de gemeentelijke clubs moeten steunen. Dat is de logica zelf. De VU stelt voor dat de Minister in de toekomst consequent volgens dit advies zou handelen en dus voortaan geen lokale clubs meer zou betoelagen. Dit laatste ruikt naar favoritisme en vriendjespolitiek zoals onlangs nog gebleken is bij

de Brugse Trim- en Recreatiekring (BTRK), waarover ik op 13 juni 1983 een schriftelijke vraag stelde.

Nooit als tevoren woekert de plaag van de stimulerende middelen. Waar moet het naartoe wanneer bij de kleinste competitie naar het „spul” gegrepen wordt ?

Er zijn nu reeds gevallen bekend waar beoefenaars van de wielersport pillen slikken om te kunnen blijven ! Het nieuwe wondermiddel heet nu Soma-tropin dat in de Oostbloklanden reeds jaren ingespoten wordt en waarvan het labo-opsporingsonderzoek ingewikkeld en zeer duur is. Daar mij de tijd hier ontbreekt, neem ik mij voor eerlang in deze Raad hierover uitvoeriger te interpellieren.

De baldadigheden die wij de jongste tijd ook in onze voetbalstadia moeten gedogen, stemmen tot nadenken.

Zijn dit de uitwassen van een door wanhoop gedreven werkloze jeugd die zich met dergelijke vandenstroken wil manifesteren ? Wij vragen ons af of hier de wet op de privé-milities niet van toepassing is en welke de beste manier is om dergelijk wangedrag preventief en als het moet repressief te beteugelen.

Naar aanleiding van de jongste gebeurtenissen in de voetbaltransfereerwereld willen wij rustig het gerechtelijk onderzoek afwachten. Wij betreuren dat de sport moet dienen om een frauduleuze handel te drijven waar bij de verkoop van spelers soms waanzinnige bedragen al of niet in het zwart worden verhandeld. Ik verwijs hier naar mijn schriftelijke vraag van 10 november 1983 waarin ik de vraag stel waarom de BTW niet aangerekend wordt bij de sporttransferprijzen die jaarlijks in de honderden miljoenen frank lopen.

Ook op het laagste echelon zijn er moeilijkheden, niet zozeer op het financieel maar dan wel op het menselijk vlak. Eens aangesloten bij een club kan een sportbeoefenaar niet meer weg tenzij er een overeenkomst bestaat tussen de twee clubs die bij de transfer betrokken zijn.

Ons inziens zouden de mogelijkheden om van club te veranderen moeten

VU-fractieleden J. Caudron (links) en R. Maes (rechts). De heer Caudron behandelde het sportbeleid en wees onder meer op tal van moeilijkheden die zich zowel op structureel-financieel als op louter menselijk gebied in het sportgebeuren voordoen

versoepeld worden, en het bestaande decreet over het statuut van de **niet**-betaalde sportbeoefenaar worden toegepast.

Men zegt ons dat er 1,2 miljard frank overheidsgeld besteed wordt aan een prestigeproject voor het formule **één**-circuit te Francorchamps. Als dat waar is, mijnheer de Minister, zouden wij graag vernemen hoe de financiële vork aan de sportsteel zit. Van waar komt al dat geld ?

Minister K. Poma : Francorchamps ?
Ligt dat niet in Wallonië ?

De heer J. Caudron : Inderdaad, mijnheer de Minister, maar openbare werken zou dit betalen met unitaire gelden waar Vlaanderen dus ook in bijdraagt. Dit is de vraag die ik u stel. 1,2 miljard frank is toch wel de moeite waard om te vragen waar het geld vandaan komt.

Minister K. Poma : Ik ga met u akkoord, maar ik meen dat u die vraag aan de Minister van openbare werken moet stellen. U kan mij toch niet verantwoordelijk stellen voor het beleid van een nationaal Minister.

De heer J. Caudron : Ik stel u niet ver-

antwoordelijk, ik vraag alleen of het waar is en waar het geld vandaan komt.

Door gebrek aan middelen en **personeel** worden de meeste van onze rijks-sportcentra gebrekkig beheerd. Het heeft inderdaad geen zin om eerst een degelijke en dure sportinfrastructuur uit te bouwen om ze nadien te zien verkommeren door gebrek aan **fondsen**. Wie A zegt moet B zeggen. De VU pleit voor een degelijk **management** en vraagt de verantwoordelijke Minister welke maatregelen hij zal nemen om aan deze wantoestand iets

Caudron

te veranderen.

Gezien de benarde financiële toestand en het grote deficit van de begroting van de Vlaamse Raad, zal ik niet pleiten voor nog méér geld voor de sport.

Door de schuld van de gebrekkige staats Hervorming van augustus 1980, zitten wij Vlamingen nu eenmaal met de gebroken potten waarvoor de Volksunie destijds uitvoerig gewaarschuwd heeft.

In deze crisistijd, waarin vele werklozen doelloos rondlopen en waarin de actieve bevolking steeds meer vrije tijd krijgt, kan sport en recreatie een belangrijke positieve rol vervullen.

Wij zijn niet principieel tegen de „topsport” maar betreuren de ziekelijke uitwassen die zij met zich sleept: doping, financiële onregelmatigheden, misbruiken van jongeren, geweld, enzovoort. Wanneer een Mc. Enroe voor één tennistornooi te Antwerpen vele miljoenen mee naar huis neemt, dan moeten wij wel besluiten dat de topsport ontaard is in een toestand waartegen elk weldenkend mens moet in opstand komen.

De VU pleit voor méér ongecomplexeerde amateursportbeoefening waar men zich ontspant, de stress van het beroepsleven kwijt kan en waar men zich vreugdevol kan uitleven terwijl het buikje wegesmelt.

Vlaanderen telt twee miljoen sportbeoefenaars die er meestal nog wat geld voor over hebben om hun geliefde sport te beoefenen. Dit wil echter niet zeggen dat het leeuwendeel van het geld moet gaan naar de 2 procent beroepssporters, maar wel naar de 98 procent liefhebbers.

Mijnheer de Minister, het sportbeleid in Vlaanderen is voor heel wat kritiek vatbaar zoals trouwens gans het cultuurbeleid. Mochten deze beschouwingen van een oud-sportleraar u inspireren, dan zal ik vandaag misschien toch één bal in het doel gekregen hebben.

De Voorzitter : De heer M. Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister collega's, in de „Weekberichten” van april 1975 van de Kredietbank stond te lezen: „Het toerisme is een sector die alleen gedijt in tijden van rust en economische bloei. Nu de economische verhoudingen in de wereld slechter worden – de oliecrisis in 1974 was daar een acuut symptoom van – is een element van grote onzekerheid in de toekomstverwachtingen geslopen”.

Vier jaar later, in oktober 1979, werd, in de „Weekberichten” van dezelfde bank becijferd dat het internationaal toerisme in de periode 1975-1978 met gemiddeld 7 procent per jaar toegenomen was en dat de toeristische uitgaven nog sneller waren gestegen, namelijk met 17 procent per jaar.

Daar stond nog bij, dat in 1978 264 miljoen toeristen naar het buitenland waren getogen en daaraan 64 miljoen VS-dollar hadden gespendeerd, dat overeenkomt met ongeveer 5 procent van de wereldexport.

Bij die vaststellingen formuleerde de Kredietbank toen de volgende conclusie: het internationaal toerisme zal de komende jaren verder blijven groeien, hoewel in een vertraagd tempo. De toenemende spanningen en het jachtig leven zullen immers de behoefte aan vakantie vergroten”.

In 1982, volop in de crisis, die volgens de eerste verwachtingen het toerisme in de verdrukking had kunnen brengen, publiceerde de Kredietbank de volgende geruststelling: „De laatste jaren kende het buitenlands toerisme in België een heropleving”.

Na jaren van teruggang nam het aantal overnachtingen van buitenlandse toeristen in 1980 en 1981 opnieuw toe. Bovendien groeiden de ontvangsten uit het buitenlands toerisme vanaf 1979 sneller dan de uitgaven.

Daarmee is de sector van het buitenlands toerisme in België één van de weinige sectoren die in de huidige economische crisis nog een reële groei vertoont.

Deze gunstige kentering is, contradictorisch genoeg, te danken aan de „on-

gunstige economische toestand en de energiecrisis...”

De Kredietbank staat uiteraard met die conclusie niet alleen.

Waarnemingen in andere geïndustrialiseerde werelddelen, in West-Europa, en niet in het minst in ons eigen studiecentra, gaan in dezelfde richting.

Recente binnenlandse studies over het toeristisch gedrag van onze eigen bevolking tonen aan dat ongeveer 70 procent van de Belgen één of andere vorm van recreatieve vrijetijdsbesteding zoekt, gespreid over grote en korte vakanties, weekend-ontspanning of dagrecreatie.

Achtenveertig procent van de Belgen namen in 1982 vakantie met een gemiddelde frequentie van 1,33 wat neerkomt op 6,3 miljoen vakanties voor de gehele bevolking.

Becijferd werd dat in hetzelfde jaar de gemiddelde prijs van een vakantie die 13.000 frank bedroeg, zodat 6,3 miljoen vakanties een omzet vertegenwoordigen van 78 miljard frank per jaar.

Over het memorabele seizoen 1983 zijn mij, behoudens fragmentaire resultaten, nog geen definitieve cijfers bekend. Maar het weergalozes succes tijdens de afgelopen zomer, met een nooit geziene volkstoeloop aan de kust en in een aantal van onze wereldvermaarde kunsthistorische steden is een zó indrukwekkend toeristisch hoogtepunt dat het ons alleen maar kan aanmoedigen om alle nodige inspanningen te leveren en alle beschikbare middelen vrij te maken, die de verdere bloei van het toerisme in Vlaanderen moeten ondersteunen.

Die inspanningen zijn in 1939, vlak vóór de oorlog, reeds begonnen met de oprichting van een Commissariaat-generaal voor Toerisme.

Eerst in 1951 werd werk gemaakt van het „verlenen van toelagen tot bevordering van de arbeidersvakantie en het volkstoerisme” koninklijk besluit van 23 januari 1951, gewijzigd door koninklijk besluit van 2 maart 1956), kregen de hotelinrichtingen pas in 1963 en de reisbureaus in 1965 een

Olivier

statuut en kwamen de toeristische uitrusting en de propaganda niet eerder dan in 1967 aan de beurt.

Inmiddels stonden wij aan de drempel van de culturele autonomie.

In 1971 wordt het toerisme een culturele materie. De wetgevende bevoegdheid komt naar de Cultuurraad en van 1972 af krijgt onze Gemeenschap een eigen toeristische begroting.

In 1977 wordt het Commissariaat meteen in drie delen gesplitst : een Vlaams en een Frans Commissariaat, omheen een centrale kern die onder meer voor de promotie in het buitenland bevoegd bleef.

De Vlaamse Gemeenschap oriënteert haar toeristische politiek hoofdzakelijk naar de modernisering van het hotelwezen, de sanering van de campings en weekend-verblijfparken en naar de verdere uitbouw van een volwaardig sociaal toerisme.

Precies op dit laatste programmapunt wens ik hier nader in te gaan, omdat, tijdens de afgelopen 2 jaar, één en ander niet tot zijn recht is gekomen en derhalve aan nodige rechtzetting toe is.

Vooraleer de vinger op de wonde te leggen, wil ik proberen het concept „sociaal toerisme” even te situeren en duidelijk te maken waar, in deze zaak, de vinger is, en waar de wonde.

Sociaal toerisme is, kortweg, vakantie voor iedereen.

De socio-economische evolutie van de voorbije tien jaar heeft meer dan nodig was, aangetoond hoeveel zorg de geïndustrialiseerde landen voortaan aan de kwaliteit van het leven moeten besteden.

De vorige eeuw was gewijd aan de sociale verzorging van mens en maatschappij.

De komende eeuw zal noodgedwongen aan de verzorging van onze cultuur en van ons cultureel patrimonium besteed moeten worden.

Vandaar ook, dat het enigszins

vreemd, onbegrijpelijk en zelfs on-dankbaar klinkt wanneer de „vrije tijd” in ons socio-cultureel denken als een probleem wordt voorgesteld.

Vrije tijd is een duur bevochten en moeizaam verworven cultuurgoed : een onontbeerlijke stap naar de bevrijding van de mens.

Terecht zullen de volgende generaties afstappen van een nu reeds verouderde plichtenmoraal die voorhoudt dat iedere stonde van een mensenleven „economisch rendabel” moet worden gebruikt.

Vrije tijd wordt vandaag niet alleen ervaren, maar zelfs opgeëist als een noodzakelijk deel van het leven, een onontbeerlijke periode van het menselijk bestaan of een onvervangbare fractie van elke dag waarin de mens allerlei dingen kan, mag en wil verrichten, gewoon omdat hij het fijn vindt ze te doen.

De automatie die dezer jaren driftig om zich heen slaat en straks ons levenspatroon tot in zijn diepste wortels zal aantasten, zal een bredere kloof slaan tussen de menselijke functie in het arbeidsbestel, het daaraan verbonden beroepsinkomen en de sociale status.

Het principe „loon naar werken” is nu reeds losgelaten, niet alleen in de opvattingen, maar ook in onze sociale ordening.

Er ontwikkelt zich een „recht op inkomen” dat los staat van de klassieke verwervingscriteria en alleszins los van de arbeidsprestatie.

In die context zal de culturele sector – tot dusver niet erg lonend – onweerstaanbaar op een hoger peil komen te staan.

Reizen als vorm van vrijetijdsbesteding was eeuwen lang het selecte voorrecht van een kleine groep bezitters.

Pas in de laatste kwarteeuw hebben nagenoeg alle lagen van de bevolking in de geïndustrialiseerde landen de mogelijkheid gezien om hun vrije tijd naar eigen goeddunken te besteden.

Vandaag kan niemand nog betwisten

dat het sociaal toerisme één van de belangrijkste, zo niet dé belangrijkste motor van dit fenomeen is gebleken.

Pas sedert de Tweede Wereldoorlog werd het bewustzijnsproces massaal op dreef gebracht. Tal van familiale, syndicale, corporatieve, religieuze en andere verenigingen waren en zijn daar nog steeds de bezielers van.

In de meeste Europese landen werd resoluut geopteerd voor vakanties binnen het bereik van elke familie.

Kenmerkend voor dit streven waren, enerzijds, het ontbreken van winstbejag, en, anderzijds, de constante zorg om elk vakantieoord voor eenieder toegankelijk te maken, zonder enig sociaal, materieel, ideologisch of ander onderscheid.

Bij ons, in Vlaanderen, wordt het sociaal toerisme uitgebouwd door middel van directe investeringen en door middel van subsidiëring van aankoop of oprichting van toeristische infrastructuur.

Tussen 1975 en 1982 werd ongeveer 1 miljard frank rechtstreeks door het Commissariaat geïnvesteerd in de aankoop van grond en gebouwen van kampeerterreinen, jeugdherbergen en jeugdvakantiehuizen.

Tussen 1967 en 1982 werd 931 miljoen frank subsidie toegekend aan 13 erkende verenigingen voor sociaal toerisme.

Gemiddeld werd dus 58 miljoen frank per jaar financiële hulp verleend en aangezien, in die periode, het subsidieplafond op 60 procent lag, komt dit overeen met ongeveer 1 miljard frank investeringen per jaar, of met een totale injectie van 1.550 miljard frank in de bouwsector over de beschouwde periode.

Sta me toe er hier terloops nadrukkelijk op te wijzen hoezeer ik betreurd dat het tewerkstellingseffect hiervan niet kan gemeten worden.

Van de 13 erkende verenigingen voor sociaal toerisme behoren er 3 tot de katholieke zuil, 2 tot de liberale zuil, 3 tot de socialistische zuil, 1 tot de communistische zuil en 3 tot de pluralistische zuil.

Olivier

Samen waren ze goed voor 26 miljoen overnachtingen tussen 1967 en 1982, waarbij het aantal overnachtingen per jaar ongeveer verdrievoudigd is en van 1,1 miljoen in 1967 naar 2,2 miljoen in 1982 is gestegen. Het ligt voor de hand, dat het aantal officieel geregistreerde overnachtingen als een ideaal objectief criterium gehanteerd kan worden bij het samenstellen van de zogeheten „fysische programma's”, dit is bij keuze van de prioriteiten voor de eigen investeringen of voor de betoelaging van het vrij initiatief.

Onder het mandaat van de vorige ministers of staatssecretarissen die voor de toeristische kredieten verantwoordelijk waren, werd dit criterium van overnachtingen zorgvuldig gehanteerd en kregen de verenigingen, van welke strekking dan ook, verhoudingsgewijs de steun en de financiële middelen om hun verdere uitbouw te garanderen in de mate waarin ze de efficiëntie van hun prestaties konden bevestigen.

Het spijt mij van op deze tribune te moeten aanklagen dat de onbevooroordeelde steunverlening van de overheid, met behulp van een objectief meetbare verdeelsleutel, gedurende de afgelopen 2 jaar door de bevoegde Gemeenschapsminister niet meer werd toegepast. Daarentegen moet ik vaststellen dat de mij bekende cijfers over 1981 en 1982 een verwerpelijke afwending van kredieten aantonen ten voordele van verenigingen die hun succes en hun efficiëntie nog moeten bewijzen.

Ik geef enkele cijfers : in 1982 werden onder de gesubsidieerde verenigingen 2,5 miljoen overnachtingen geteld. 58,5 procent daarvan bij de katholieke zuil, 20,2 procent bij de socialistische zuil, 17,5 procent bij de pluralistische zuil en slechts 3,8 procent bij de liberale zuil.

Het jaar daarop, in 1983, werden er 2,8 miljoen overnachtingen geregistreerd – 300.000 meer dan het vorige jaar. De katholieke zuil haalde 56,8 procent, de socialistische 19 procent, de pluralistische eveneens en de liberale 5 procent.

Zulks heeft Minister Poma er niet van kunnen weerhouden om in 1982 en 1983 samen niet minder dan 24 procent van de totale beschikbare kredieten voor subsidieverlening, zegge en schrijve 152 miljoen frank, naar de liberale verenigingen voor sociaal toerisme te draineren.

De socialistische zuil, met gemiddeld 20 procent van de overnachtingen, kreeg slechts 12 procent van de subsidie en de katholieke zuil, met 57 procent kreeg 26 procent van de subsidie, nog niet eens de helft van wat haar objectief toekomt.

Dit is de wonde, mijnheer de Minister.

Om het sociaal toerisme geruisloos de grond in te boren, zal er wel geen beter middel bedacht kunnen worden, dan datgene, wat u erop gevonden hebt.

Ik zal dan ook graag en geboeid luisteren naar de redenen die u hier zal willen aanhalen om te verantwoorden waarom diegenen, die meer dan anderhalf miljoen mensen per jaar herbergen, slechts hetzelfde steunbedrag krijgen als diegenen die met moeite 100.000 mensen weten binnen te halen. Mocht u zich hierbij blijvend weten te herinneren, dat het sociaal toerisme de gangmaker is van het algemene toerisme en niet „de kaper op de kust van de horecasector”, en nog veel minder „de kaper op de horecasector van de Vlaamse kust”. De aanwezigheid van duizenden in de centra voor sociaal toerisme betekent een even grote stimulans voor de consumptie die onverdeeld in het voordeel speelt van de horeca en andere distributiebedrijven.

De verdere opgang van het sociaal toerisme is onstuitbaar. Maar het moet toegankelijk blijven voor iedereen, opdat men er de schoonheid, rust en geesteskracht zou kunnen uitputten die het dagelijks leven schraagt. Bovendien moet aan deze kans tot levensverrijking haar volle betekenis toegekend worden : ze overstijgt de toegankelijkheid tot een nieuwsoortig verbruiksgoed.

Toerisme kiest voor de bevrijding van de mens en voor zijn levensverken-

ning. Het toerisme is als vrucht van de sociale strijd, de technologische en politieke evolutie een primordiaal element geworden in de levensstijl van de bevolkingen van de geïndustrialiseerde landen.

Vakantiespreiding moet derhalve deel uitmaken van de kwaliteit van het leven, waarvoor onze wereld een zo grote aandacht heeft. Tot voor kort was België hier toonaangevend voor geheel Europa. Mocht het, onder uw bewind, mijnheer de Minister, nog enkele jaren toonaangevend blijven.

De Voorzitter : De heer Seeuws heeft het woord.

De heer W. Seeuws (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, vooraf moet mij van het hart dat de sfeer die deze bespreking op dit late uur beheerst wellicht de juiste weergave is van de aandacht die de sector cultuur geniet in deze Vlaamse Gemeenschap. Zij die, terecht trouwens, gisteren het luidst om culturele autonomie schreeuwden, zijn nu afwezig.

Geen onderwerp, ook geen cultureel, kan in deze Vlaamse Raad worden behandeld, zonder het te situeren in de context van de zware sociaal-economische en politieke crisis waarin ons land en de hele Westerse wereld zich bevindt. Cultuur gedijt moeilijk in een maatschappij die een ingrijpende crisis beleeft. Budgettaire besnoeiingen in de sectoren van creativiteit, vorming en opvoeding, hebben in deze tijden niet enkel met louter besparingsoverwegingen te maken. In tijden van massale werkloosheid en gedwongen vrije tijd moet de overheid beter geen mondigheid en weerbaarheid subsidiëren, zo heet het dan, waarschijnlijk omwille van de maatschappij-kritische invloeden die van de hele culturele sector uitgaan.

Dames en heren, bij de bespreking van deze begroting van zogenaamde culturele aangelegenheden stellen we ons vragen naar wat de culturele autonomie ons heeft gebracht, nu ook de Vlaamse Gemeenschap aanbeld lijkt op het knooppunt van wat sommigen een fundamentele beschavingscrisis noemen.

Seeuws

Moeten wij dan onze verantwoordelijke bewindsvoerders in het nieuwe Vlaanderen dan „een cultureel geweten schoppen”, zoals Louis Paul Boon het zo treffend uitdrukte? De moeizame en langdurige besprekingen van de culturele begroting in de bevoegde Commissie moet een objectieve waarnemer althans tot deze conclusie leiden.

Vooraleer deze analyse aan te vatten, zouden we nochtans de verslaggever – die net is buitengegaan – willen feliciteren – en ik doe dat niet vaak, mijnheer de Minister – voor de lofwaardige poging die hij, met succes trouwens, heeft gedaan om een overzichtelijk rapport te maken van het onoverzichtelijke labyrint van zogenaamde culturele aangelegenheden, die daarom nog altijd geen louter culturele materies zijn.

Wat ons wel verwonderde is dat het verslag dat in de Commissie voor begroting en financiën werd ingediend helemaal niet beantwoordt aan de besprekingen en aan de vele opmerkingen die in de Commissie werden gemaakt. Blijkbaar waren hierbij enkel de toelichtingen van de Gemeenschapsminister op de begroting belangrijk genoeg.

Wat ons vooral opviel is dat de bevoegde Minister, in tegenstelling met zijn collega's blijkbaar, het niet nodig vond een beleidsnota over te maken, waaruit zijn visie, zijn prioriteiten zouden blijken inzake een vernieuwd cultuurbeleid. Ik sluit mij graag aan bij de suggesties die door de verslaggever bij het begin van deze bespreking werden gemaakt.

We konden inderdaad verwachten dat de liberaal Poma iets zou proberen te doen aan de scheefgegroeide culturele toestanden die hem door de achterevolgende CVP-excellenties werden nagelaten.

We kregen helaas slechts het ietwat ongeordend aaneenrijgen van de nota's van zijn ter zake deskundige kabinetsleden. Geen nieuwe visie dus. De regeringspartner mag duidelijk niet geschaad worden. Behalve wat privatisering en commercialisering betreft

– natuurlijk – maar daarmee zijn wij het niet eens – één grote teleurstelling dus. Temeer daar sommige culturele sectoren die ons nauw aan het hart liggen zwaar worden aangepakt, hoewel Minister Poma het budgettaire débâcle van vorig jaar net kon vermijden. Niemand is echter tevreden.

Inderdaad, geachte collega's, met de uitspraak „het zal straks gemakkelijker zijn om Alpen te vinden in de Pyreneeën, dan cultuur in Vlaanderen”, openden de christelijke, de liberale en de socialistische cultuurvakbonden onlangs een protestbijeenkomst in Antwerpen waarbij ze verklaarden dat de culturele sector in de aanval ging, tegen het beleid van de Vlaamse Executieve. De cultuurbegroting, zo werd de honderden culturele werkers voorgehouden, bedraagt slechts 0,7 procent van de Rijksbegroting. Een Europees diepterecord blijkbaar.

Ondertussen – en dit moet u doen nadenken – worden goedkope culturele arbeidskrachten afgevoerd voor betwistbare besparingen ten koste van de nationale werkloosheidssector. Nochtans is een werkloze in deze sector duurder dan een actieve. Als u dit wenst, zal ik de cijfers geven maar u kent ze ongetwijfeld.

De overheid capituleert en laat zich vervangen door privé-sponsors met vaak een twijfelachtig cultureel geweten. De artistieke bedrijvigheid wordt weer seizoenarbeid. De scheppende kunstenaar wordt vergeten.

En het resultaat van dit alles? Voor 1984 wordt de begroting voor cultuur met nagenoeg 250 miljoen frank verminderd. Bijna 300 banen dreigen verloren te gaan.

De theaterwereld en de lyrische sector zijn ontstemd over de afbraak van hun belangrijke culturele sector. Volgens verklaringen van de Minister aan de pers wordt de Opera van Vlaanderen ontbonden. Resultaat: wellicht 100 potentiële werklozen meer.

De hele jeugdsector verwerpt unaniem de culturele begroting als onaanvaardbaar.

De heer E. Beysen: Niet unaniem, alleen het katholieke deel. Het verwondert mij dat u dit hier vermeldt.

Mevrouw L. Detiège: Dat is de doorbraak.

De heer W. Seeuws: Ik heb me laten leiden door een brief die ik van de voorzitter van de Jeugdraad heb ontvangen en waarin hij de indruk geeft namens de hele jeugdsector te spreken. Het is u niet onbekend, en mij ook niet, dat de hele jeugdsector beroerd is door de situatie waarin hij belandt.

Als verslaggever heeft u gewezen op de gedeeltelijke uitvoering van de decreten, die destijds werden goedgekeurd. Ik zal hierop terugkomen. Ik ben niet eenzijdig kritisch. Ik zei dat de hele jeugdsector de culturele begroting heeft verworpen tijdens een persconferentie die daarover gisteren werd belegd.

De BRT-nieuwsdienst van de omroep wordt door systematische lastercampagnes van de regeringsmeerderheid verweten dat hij te links zou zijn ondanks het feit dat de CVP nagenoeg 80 procent van de topfuncties in handen heeft.

Er is ook een openlijke breuk met een gedeelte van de sector culturele films.

De bedreigde openbare bibliotheken vragen zich met bezorgdheid af hoe het nu zit met het project automatisatie in het bibliotheekwerk en met de geplande oprichting van het Nationaal Centrum van Openbaar Bibliotheekwerk.

Kortom, de sociaal-culturele werkers grommen en protesteren. Dit is een algemene kritiek ten opzichte van de hele Vlaamse Gemeenschap. Wie dit wereldje van stuk tot stuk meestal prachtige mensen kent, weet dat ze nog aarzelen om naar het ultieme wapen van de staking te grijpen. Een gevaarlijk woord wellicht in deze sector maar als ludieke acties niet meer helpen, is het te begrijpen dat men zich anders gaat organiseren. Maar het woord is gevallen en de ontevredenheid groeit.

En dan, geachte collega's, is er de openbare culturele sector. Er is de ambtenarij. De toestand bij de administratie is ronduit ziekelijk. Uit onrust en onzekerheid. De ontredde

Seeuws

bij vele culturele ambtenaren is groot. Ik zou de Minister willen vragen goed naar mijn woorden te luisteren en pas op het einde van mijn betoog te oordelen.

De ambtenaren, die niet tot de familie van de meerderheid behoren, voelen zich permanent voorbijgestoken en platgetrapt.

Bij de herindeling van de nieuwe bestuursentiteiten zijn toevallig alle topfuncties geestesgenoten van dezelfde feitelijke CVP-PW-strekking. Waar dat niet het geval is, – en ik kan u voorbeelden aanhalen – worden, ondanks de formele ontkenning, meerderheidskandidaten geparachteerd door affectatie. De diensten worden zodoende totaal gedesorganiseerd. Het resultaat is een totale demotivatie van de betrokken ambtenaren.

Hoe is dit allemaal mogelijk geworden ? De oorzaak is duidelijk de reeds vroeger aangeklaagde machtsgreep van de CVP, waardoor de voorzitter van de Vlaamse Executieve het personeelsbeleid volledig tot zich heeft getrokken. Het zal wel niemand in deze Raad verwonderen, ook de CVP niet natuurlijk, dat ook de topambtenaar van de Vlaamse administratie, de zege van de Tweekerkenstraat en van de Guimardstraat heeft gekregen. Maar, zoals Minister Poma – en dat is toch wel erg – ons tijdens de begrotingsbesprekingen in de Commissie voor culturele aangelegenheden bevestigde, hebben de Ministers feitelijk niets te zeggen aan hun eigen administratie.

Waar blijft de bevoegdheid van de Minister ingevolge de wet op de Staatsvorming van 1980 ? Hij blijft formeel toch individueel verantwoordelijk voor de voorbereiding en de uitvoering van zijn beleid, ook in geval van collegiale beslissing ?

Maar in naam van de nationale meerderheid zijn ook de liberalen blijkbaar tevreden met de kruimels van de personeelsbezetting en spelen ze jammer genoeg mee om de andere partij en die deel uitmaken van de Vlaamse Executieve, buiten de feitelijke beslissingen te houden.

Ik dacht nochtans dat de tijden veranderd waren.

Ik zou de Minister willen waarschuwen – de collega's van de CVP zullen mij dit wellicht niet kwalijk nemen en mocht dit toch het geval zijn, dan is dat een reden te meer om het te doen en hem te zeggen : „Pas op, minister Poma ! Wij hebben trieste ervaringen met uw huidige partner !”

De heer H. Weckx : Als wij terugdenken aan de tijd toen uw partij het departement van onderwijs beheerde, kunnen wij ook spreken van een zeer ongelukkige ervaring, mijnheer Seeuws.

De heer W. Seeuws : Ik spreek hier over de personeelsformatie in de culturele sector, mijnheer Weckx.

Ik wil die waarschuwing illustreren met enkele vragen :

Is het bijvoorbeeld waar dat, wat de culturele sector betreft, de nieuwe personeelskaders definitief werden weerhouden en naamlijsten circuleren van de door de meerderheid benadigde ambtenaren ?

Past men het Cultuurpact nog wel toe ? Wij verwerpen in elk geval in deze sector de idee van zogenaamde culturele ambten.

De toepassing van de wet op de mobiliteit mag zeker niet leiden, ook niet voor interne mutaties, tot misbruiken en willekeur. Is het daarenboven juist, mijnheer de Minister, dat de vroeger toegekende hogere functies zonder verwittiging sinds 1 oktober niet meer vergoed worden, alhoewel de betrokken ambtenaar verantwoordelijk blijft ? In welke mate kan dit koninklijk besluit op de hogere functies spelen bij de Vlaamse Cultuur waar geen vacante betrekkingen te begeven zijn, bij gebrek aan een definitief kader en een definitieve personeelsbezetting ?

Mijnheer de Minister, ik besluit met een aantal concrete vragen.

Wat zal er nu feitelijk gebeuren met het personeel van de dienst monumenten en landschappen, van het commissariaat-generaal voor internationale en culturele samenwerking en van de cultuurpactcommissie ?

Hoe zal de toestand van de vele honderden tijdelijke culturele ambtenaren geregeld worden ? Wat heeft de bevoegde Minister hierover te zeggen ? Wat is ter zake de verantwoordelijkheid van de vorige Ministers van cultuur die deze ongezonde niet-statutaire toestand nagelaten hebben ?

Wordt er over al deze personeelsproblemen wel ernstig met de betrokken vakbonden onderhandeld ?

Wat is er nu feitelijk gebeurd met de inlevering vorig jaar van de culturele ambtenaren, mijnheer de Minister van cultuur ? Of moet ik mij hiervoor opnieuw tot de Voorzitter van de Vlaamse Executieve wenden, wat ik, indien ik daartoe morgen de gelegenheid krijg, graag wil doen.

Maar collega's, het is blijkbaar gemakkelijker een grootse „Flanders Technology” in te richten dan behoorlijk een goed functionerende Vlaamse administratie te organiseren.

Mijnheer de Minister van cultuur, wij rekenen op uw waakzaamheid. Laat uw culturele ambtenaren niet in de steek en zet ze niet tegen elkaar op door willekeurige beslissingen. De loyale toepassing van het cultuurpact, rekening houdend met het ambtenarenstatuut, is onze enige waarborg voor de toekomst.

De Voorzitter : De heer Weckx heeft het woord.

De heer H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, in tegenstelling met wat de vorige spreker heeft gezegd wil ik vanuit mijn fractie – dat is althans het gevoel dat de collega's van mijn fractie die gedurende de vijf dagen durende bespreking in de Commissie van cultuur aanwezig waren – mededelen dat wij een goede bespreking hebben gehad over uw begroting, misschien de eerste keer sinds lang. Dit geldt niet voor alle hoofdstukken ervan, daarvoor ontbrak het ons aan tijd.

Ik meen dat ook de heer Seeuws, die de vergaderingen heeft bijgewoond, mij niet zal tegenspreken als ik zeg dat een aantal belangrijke hoofdstukken in die begroting diepgaand werden besproken en onderzocht en dat er

Weckx

zelfs een aantal suggesties werden gemaakt over het al dan niet opstellen van beleidsnota's om ons toe te laten in diezelfde Commissie er verder grondig over te kunnen praten.

Mijnheer de Minister, ik wil hier drie zaken behandelen, maar eerst wil ik mij ook bij het personeel verontschuldigen voor het late uur van mijn niet uitgeschreven betoog dat ik nú houd voor het goede verloop van het debat.

Ten eerste zal ik uw richtnota behandelen in verband met een cultuurbeleid voor Brussel.

Ten tweede wil ik de Voorzitter van deze Raad een suggestie doen in verband met de voorbereiding binnen de Vlaamse Raad van de gesprekken over Brussel, die op dit ogenblik lopende zijn. Ik ben van oordeel dat de Vlaamse Raad hier een belangrijke rol kan spelen, omdat dit een forum is waar de Vlaamse fracties kunnen samenkomen en zich kunnen beraden over de tactiek die zij in deze gesprekken willen aanwenden.

Ten slotte wil ik spreken over de Nederlandse Cultuurcommissie van Brussel, meer bepaald over de dotatie en over de gesprekken die zeer binnenkort tussen uw medewerkers en de NCC zullen worden gevoerd om tot meer rationalisatie van het cultuurbeleid in Brussel te komen.

Mijnheer de Minister, tijdens de persconferentie die u hebt gegeven en waarop u de Voorzitter van de NCC had uitgenodigd, heb ik de gelegenheid gehad te zeggen dat ik blij was met uw richtnota, en blij eindelijk een document te hebben, hoe onvolmaakt ook, ik bedoel dit niet pejoratief, het is een document dat werd samengesteld door een aantal van uw medewerkers en een aantal mensen uit het Brusselse werkveld. Zijn grote verdienste is dat het bestaat. Het kan een aanzet zijn voor een echte beleidsnota voor het cultuurbeleid in Brussel.

Ik kan u ook mededelen dat op dit ogenblik bij de Nederlandse Cultuurcommissie allerlei adviezen van kleine verenigingen en van grote koepelorganisaties binnenstromen. Wij zul-

len trachten ze te coördineren om ze mede als basis te gebruiken bij deze besprekingen, die wij weldra, de eerste vergadering is vrijdagvoormiddag gepland, tussen uw medewerkers en de NCC zullen hebben.

Ten tweede heb ik het over de rol van de Vlaamse Raad in verband met de voorbereiding binnen de Vlaamse Gemeenschap van de gesprekken over Brussel die, zoals u weet, op diverse terreinen zijn gestart.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Raad, ik wend mij even tot u met een suggestie, aansluitend bij wat werd gezegd op de laatste vergadering van de Commissie voor cultuur van deze Vlaamse Raad, toen wij, helaas veel te kort, even hebben kunnen praten over Brussel, de dotatie voor de NCC. Die onderwerpen komen helaas eigenlijk helemaal op het einde aan bod en men kan er niet over doorbomen zoals men heeft gedaan voor andere hoofdstukken. Men is immers al een beetje vermoeid en men wenst de bespreking af te ronden.

Ik zou in verband daarmee willen vragen, mijnheer de Voorzitter, dat wij, evenals voor de asociale gevolgen van de repressie en de epuratie, men een commissie ad hoc binnen deze Vlaamse Raad heeft opgericht, men dat nu eveneens zou doen voor de dotatieproblematiek van de NCC. Ik vraag u namens mijn fractie dat het Bureau van de Vlaamse Raad zich daar zeer binnenkort zou over buigen, omdat in feite de aspecten van het cultuurbeleid en het onderwijsbeleid – want het is eigenlijk meer dan dát voor de Vlamingen in Brussel – belangrijk zijn en eens grondig uit te doeken moeten worden gedaan. Er zijn een aantal culturele materies, uiteraard deze die beheerd worden door Minister Poma, maar ook deze beheerd door Minister Lenssens en Minister Steyaert in het onderwijs, in de voorschoolse sector, in de persoonsgebonden materies die eigenlijk voor een strategie vanuit Vlaanderen naar de Vlaamse Gemeenschap in Brussel toe belangrijk zijn. Ik denk dat wij er niet meer klaar zullen in zien als wij niet proberen binnen een commissie ad hoc een strategisch beleid voor al deze materies te Brussel vanuit de

Vlaamse Gemeenschap uit te bouwen. Ik onderwerp dat aan u, namens mijn fractie, mijnheer de Voorzitter en vraag u dringend dat het Bureau van de Vlaamse Raad zich daarover spoedig zou beraden. Ik meen dat een commissie ad hoc uiteindelijk de beste oplossing zou zijn.

Ten slotte wil ik een woord zeggen over de NCC. Wij hebben nog niet de gelegenheid gehad binnen de Vlaamse Raad daarover eens ernstig door te bomen. Op de laatste vergadering van de commissie voor culturele aangelegenheden van deze Vlaamse Raad werd besloten daaraan een ernstig gesprek te wijden. Ik ga bij de NCC niet lang stilstaan. Ik geloof dat ook andere collega's die niet tot mijn fractie of tot mijn ideologie behoren, hieromtrent reeds hebben geschreven en gesproken. Ik refereer bijvoorbeeld naar de drie artikelen die gewezen Minister Fayat enkele maanden geleden in het Laatste Nieuws heeft geschreven. Ik meen trouwens dat die drie artikelen naar de leden van deze Vlaamse Raad zijn gestuurd omdat zij gebundeld werden door het tijdschrift Neerlandia. Ik heb ze in elk geval ontvangen en naar ik meen ook nog andere collega's. De heer Fayat zegt daarin duidelijk dat de Nederlandse Cultuurcommissie van Brussel gedurende de twaalf jaar dat zij bestaat ongelooflijk nuttig werk heeft geleverd voor de Vlamingen in Brussel. Ik mag er misschien even op wijzen dat wij op dit ogenblik over 87 Vlaamse voorschoolse instellingen beschikken, daar waar in 1972, bij de wederinvoering van de vrijheid van het gezinshoofd, er 4 Vlaamse voorschoolse instellingen in Brussel bestonden.

Ik moet uiteraard niet verwijzen naar Mallemt en andere culturele initiatieven: de socio-culturele raden, de Vlaamse infrastructuur binnen Brussel, uitgebouwd in samenwerking en met de middelen die de Vlaamse Gemeenschap daar de jongste jaren heeft tegenaangegevoerd. Ik stap er vlug overheen.

Ik weet dat er in feite twee kritieken zijn ten opzichte van de NCC die men regelmatig terug hoort boven komen.

Eerste kritiek, de problematiek van de samenstelling van de NCC en het ge-

Weckx

brek aan pluralisme binnen deze samenstelling, omdat op dit ogenblik de samenstelling niet meer beantwoordt — ik ben de eerste om het te zeggen — aan de aanwezigheid van de strekkingen binnen de Vlaamse Gemeenschap te Brussel en omdat de politiek beleidsverantwoordelijk ken verkozen werden door de Nederlandse taalgroep van de agglomeratieraad en van start zijn gegaan op 9 augustus 1972. Dat zal over enkele maanden twaalf jaar geleden zijn.

Hierover is er nochtans een gemakkelijke oplossing. Men moet niet aan de klaagmuur blijven staan. Het is voldoende dat de regering beslist bij een in Raad van Ministers overlegd koninklijk besluit dat er agglomeratieraadsverkiezingen worden uitgeschreven, bijvoorbeeld, waarom niet, tegelijkertijd als de Europese verkiezingen in juni aanstaande die in gans het land, in alle arrondissementen en ook in Brussel zullen gehouden worden.

Zo eenvoudig is dat. De evolutie van 1972 tot vandaag is ook op het Vlaamse politieke vlak in Brussel zodanig dat de Vlamingen, tot welke strekking zij ook behoren, niet bang moeten zijn om naar de agglomeratieraadsverkiezingen te gaan. Dan zullen wij ook de NCC kunnen vernieuwen en aanpassen aan de verhoudingen onder de Vlamingen te Brussel.

Vervolgens beschuldigt men de NCC ervan te veel personeelsleden in dienst te hebben. Men moet zien wat men daaronder verstaat. Vanuit de NCC wordt er een hele groep van personeelsleden verspreid over de negentien gemeenten. De heer Seeuws heeft daarnet gesproken over de socio-culturele werkers. In Brussel zijn er 28 werkzaam samen met enkele staffunctionarissen in de socio-culturele centra.

In de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek zijn 24 personeelsleden tewerkgesteld. U weet dat deze Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek de eerste stap is naar de uitbouw van de Centrale Openbare Bibliotheek, zoals die vooropgesteld wordt in het decreet.

Er lopen op het ogenblik twee belang-

rijke Derde Arbeidscircuits in Brussel. Het ene stelt mensen ter beschikking voor de 22 socio-culturele raden die Brussel telt, en het andere stelt mensen ter beschikking voor de infrastructuur overgedragen aan de NCC, die op het ogenblik een 40-tal gebouwen telt.

Wanneer men dus beweert dat de NCC te veel personeel heeft, mag men niet vergeten dat het overgrote deel van het personeel voor het Vlaamse culturele werk in Brussel onder de bevoegdheid van de NCC valt. De NCC zelf heeft een kader van 75 mensen, waarvan 25 van niveau 1 en 50 van de niveaus 2, 3 en 4. Van deze 75 betrekkingen zijn er op het ogenblik 62 bezet en 13 vacant. Sinds 1982 werden er geen nieuwe aanwervingen gedaan en ook in de komende jaren zullen er geen gebeuren. De NCC vindt dat het mogelijk is met de mensen waarover zij nu beschikt, het werk dat zij moet doen, goed te doen.

Mijnheer de Minister, u weet dat de dotatie van de NCC tegenover de bij bijblad gewijzigde dotatie van 1983 slechts gestegen is met 1,75 procent. Ik zegde dit reeds in de Commissie. Dit wil zeggen dat wij voor grote moeilijkheden zullen staan met betrekking tot de verplichte uitgaven, zoals de uitbetaling van het personeel en de werkingskosten die vastliggen omwille van allerlei contracten en overeenkomsten met personen en instellingen. Er zal dus in de loop van het jaar via het bijblad een extra dotatie aan de NCC moeten worden toegekend.

Wij zouden inderdaad voor reusachtige moeilijkheden komen te staan indien in de loop van het jaar niet een extra-dotatie voor de NCC zou worden toegekend via het bijblad.

Mijnheer de Minister, u heeft in de Commissie gezegd — en ik herhaal dit omdat het belangrijk is — dat u daarvoor een inspanning zult doen maar dit op twee voorwaarden.

U heeft gezegd : ten eerste, ik wens dat de NCC met ons komt praten om te zien in hoeverre eventueel personeel van de NCC zou kunnen worden ter beschikking gesteld van infrastructuurle en eventueel andere instellin-

gen die op het Brussels terrein vanuit de Vlaamse Gemeenschap bestaan en ten tweede, dat de NCC ook een inspanning moet doen in de loop van het jaar, bij de uitvoering van haar begroting, om tot besparingen over te gaan.

Mijnheer de Minister, het is belangrijk dat u in deze openbare vergadering zou verklaren, zoals in de Commissie, dat inderdaad onder deze twee voorwaarden de mogelijkheid zal bestaan voor de NCC om, bij middel van het bijblad, ook op het einde van 1984 de uitvoering van haar begroting sluitend te houden.

Tot slot zou ik nog een paar elementen in verband met Brussel willen aanbrengen en een paar vragen willen stellen. Eén van onze grote bekommernissen is de hoofdstedelijke openbare bibliotheek. U weet dat er vroeger op een zeker ogenblik plannen waren gemaakt om de hoofdstedelijke openbare bibliotheek onder te brengen in de gebouwen van het Martelarenplein.

De Vlaamse Executieve heeft nu een beslissing genomen — en als Brusselse Vlaming juich ik die toe — om haar zetel en de kabinetten van haar beleidsverantwoordelijk ken in de gebouwen onder te brengen die het Ministerie van Nederlandse Cultuur vroeger nog verworven had op het Martelarenplein. Ik vind dat een belangrijke beslissing en ik juich die toe maar, er ontstaat natuurlijk een enorm probleem voor de hoofdstedelijke openbare bibliotheek die op dit ogenblik de 120.000 uitleningen overschrijdt en nu reeds — ik zou bijna zeggen — uit haar voegen barst en die binnen enkele jaren zal moeten overstappen naar het statuut van centrale openbare bibliotheken. Dit zal niet kunnen gerealiseerd worden indien er inderdaad geen aangepaste infrastructuur wordt gevonden om die centrale openbare bibliotheek uit te bouwen.

Mijnheer de Minister, ik weet dat er allerlei plannen bestaan en ik wil u thans vragen hoe ver men met die plannen staat. Ik hoop dat de Vlaamse Executieve dit belangrijk bruggehoofd van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel niet zal vergeten. Ik kijk met belangstelling uit naar de stand

Weckx

van zaken wat betreft de huisvesting van die hoofdstedelijke openbare bibliotheek die eens zal moeten uitgroeien tot de grote centrale Vlaamse bibliotheek van Brussel.

Ten slotte, en hiermee wil ik eindigen, is er iets – en ik zeg dat in alle eerlijkheid – dat nogal wat beroering wekt in ons arrondissement **Brussel-Halle-Vilvoorde**, met name de zaak van het cultureel centrum van **Strombeek-Bever**. Ik weet dat u in oktober van vorig jaar een beslissing heeft genomen om dat centrum als het ware te degraderen. Inzake de erkenning van culturele centra moet ik u niet zeggen dat Dilbeek en Strombeek belangrijke inplantingen waren en blijven, ook vanuit de tactische hoek bekeken, voor het hinterland rond Brussel. Er is in die streek grote beroering omwille van de verlaging van de categorie van

het cultureel centrum van Strombeek-Bever.

Mijnheer de Minister, ik vraag u dat dossier te willen herzien uiteraard aan de hand van objectieve elementen die steeds aan de basis moeten liggen van dergelijke erkenning. Ik vraag u ook rekening te willen houden met het typische van dat centrum, juist aan de rand van Brussel en Vlaams-Brabant, waar er indertijd een grote inwijking was van Franstaligen. Dat cultureel centrum moet uitstralen niet alleen naar Brussel toe maar ook naar het Vlaamse land en dit ook voor de Vlamingen die naar Brussel komen via Strombeek-Bever. Ik verzoek u met dat element rekening te willen houden wanneer u het dossier van **Strombeek-Bever** opnieuw zal openen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materies culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming, buitenlands beleid en bijstand aan personen, alsmede eventueel de artikelsgewijze besprekingen en de stemmingen.

Is de Raad het daarmede eens ? (**Instemming**)

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

– **De vergadering wordt gesloten om 21.30 uur.**
